Imagini exclusive cu Autostrada Lugoj - Deva din deșeuri și zgură

ROMÂNIA

Newsweek

27.09-3.10.2019

Anul 2 ■ Numărul 73 ■ Preț: 11,90 lei

LUPTA „GULERELOR ALBE" CU STATUL DE DREPT

Fostul procuror general Augustin Lazăr dezvăluie, într-un amplu interviu pentru *Newsweek România*, mecanismele prin care a fost sabotată justiția. DNA a fost principala țintă.

KISS FM

KISS FM ESTE RADIOUL NR. 1 ÎN ROMÂNIA

Conform studiului de audiență realizat în perioada 22 aprilie - 11 august de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, Kiss FM este ascultat zilnic de **2.527.400 de persoane**.

Vă mulțumim!

Newsweek ROMÂNIA

27.09-3.10.2019 _ ANUL 2 _ NR.73

SUMAR

Periscop

06 **Asfalt defect**
Autostrada din deșeuri și zgură

Opinii

10 MIHAI DUȚĂ
Cât l-a încălzit pe Liviu pulpana Rusiei

11 RADU PARASCHIVESCU
Chiftele TV. Despre hamburgerul dinastic și nu numai

Dosar

12 Augustin Lazăr
„În proiectul T zero pentru corupți, Justiția a fost abordată de politicieni"

Periscop

20 **Republica Moldova**
Guvernarea Sandu, strivită între Dodon și Plahotniuc

24 **2019 Defense Summit**
Strategia de apărare a României trebuie regândită din temelii

26 Provocări tot mai complexe

30 **Export paralel**
Cancerul electoral

Internațional

34 **Bruxelles**
Comisia compromisurilor periculoase

Magazin

40 **Sănătate**
Creierul anxios

48 **În numere**
Sănătate mintală

50 **Sport**
Multinaționalele de la Cupa Mondială de Rugby

52 **Auto**
Opel Astra și regele neîncoronat al aerodinamicii

56 **Pe hartă**
Ruinele mai puțin cunoscute ale lumii antice

60 **Tehnologie**
Sinapsele unei case inteligente

Calendar

62 Decretul care a nenorocit zeci de mii de vieți

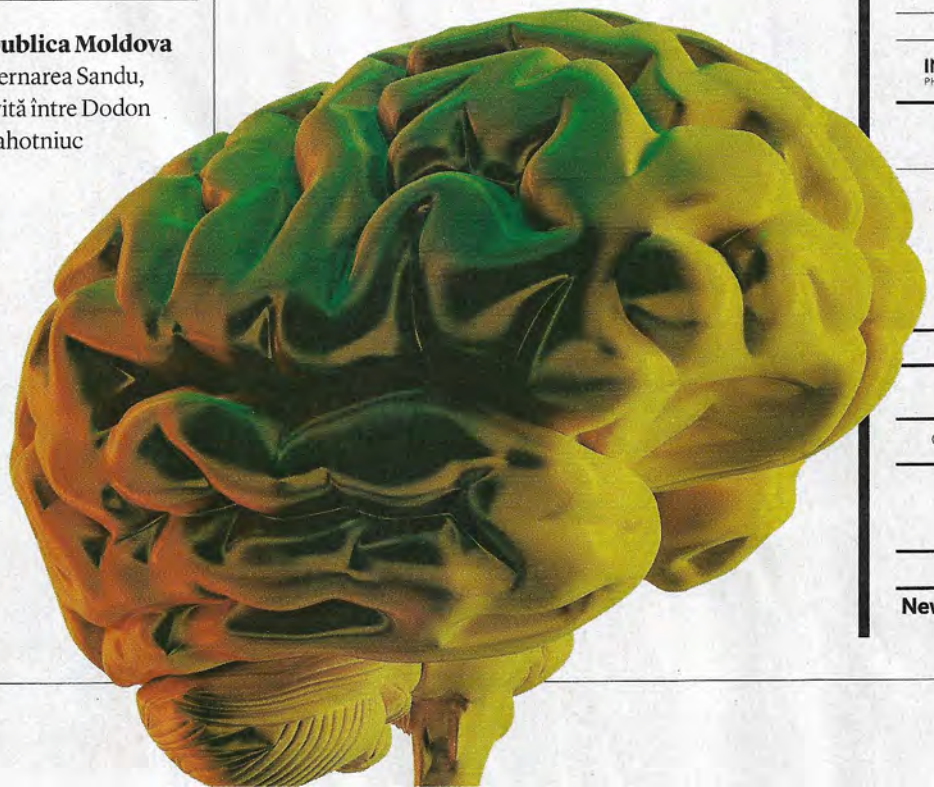

» P.40

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

REDACTOR-ȘEF _ Răzvan Chiruță

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ Cătălin Prisacariu

Online manager _ Ștefan Onica
Senior editor _ Mircea Marian
Senior editor _ Silviu Sergiu
Senior editor _ Mihai Duță
Senior editor _ Petre Bădică
Senior editor _ Ramona Ursu
Editor _ Flavia Drăgan
Editor _ Adina Mutăr
Editor _ Răzvan Scăețeanu
Reporter special _ Petru Zoltan
Reporter _ Adelina Sahlean
Contributori _ Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu, Cristian Preda

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

TRADUCERE

Monica Ady

GRAFICĂ

Cătălin Zaharia

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

DIRECTOR PUBLICITATE _ Adrian Dinu
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress™ Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

WOODSTOCK, ANGLIA

Ați văzut un cal maro?

„Novecento", un cal împăiat suspendat de tavan, este o instalație creată de artistul Maurizio Cattelan și expusă la Blenheim Palace pe 12 septembrie. Italianul este cunoscut ca un farseor al lumii artistice, fiind creatorul wc-ului din aur, funcțional, numit „America".

LEON NEAL/GETTY IMAGES

BREISACH, GERMANIA

Nuntă la înălțime

Mirele, Sven Lier, mireasa, Anna Traber, și ofițerul de stare civilă au urcat la înălțime, împreună cu două motociclete, la nunta primilor doi. Anna Traber face parte din familia de artiști Traber din Breisach.

PHILIPP VON DITFURTH/VIA GETTY IMAGES

VIRGINIA WATER, ANGLIA

Splendoare în iarbă. Și pământ

Rory McIlroy, din Irlanda de Nord, lovește mingea, la gaura cu numărul trei, în timpul primei zile a campionatului de golf organizat la clubul Wentworth, pe 19 septembrie 2019.

PHOTO BY ROSS KINNAIRD/GETTY IMAGES

LONDRA, ANGLIA

Lovitură semi-grea

Dec Spelman îl lovește pe Shakan Pitters, în timpul meciului pentru titlu la categorie semi-grea. Dec Spelman și Shakan Pitters s-au întâlnit la York Hall, pe 14 Septembrie.

JAMES CHANCE/GETTY IMAGES

PHENOM
WESTGARTH

ASFALT DEFECT

Autostrada din deșeuri și zgură

În exclusivitate, fotografii și documente despre bătaia de joc la construcția Autostrăzii Lugoj – Deva, tronson 3.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

123,5 MILIOANE EURO AU PLĂTIT Uniunea Europeană și Guvernul României pentru construcția lotului 3 din Autostrada Lugoj – Deva, lungă de 21 de kilometri. O autostradă plină de fisuri, în al cărui terasament s-a constatat că s-au băgat pungi, rădăcini, resturi de copaci, cauciuc și zgură. Cel puțin așa rezultă din probele luate de CNAIR. Lucrarea s-a desfășurat sub patronajul corporației spaniole Comsa SA, care a câștigat contractul în asociere cu alte două firme. O parte din bani au ajuns la firme controlate prin interpuși de politicieni. De exemplu, spaniolii au contractat muncitori de la o firmă patronată de familia controversatului deputat Cătălin Rădulescu, de la PSD.

Ministrul Transporturilor, Răzvan Cuc, a fost nevoit să rezilieze contractul la sfârșitul lunii august, deși a fost informat în legătură cu neregulile de la lotul 3 al Autostrăzii Lugoj – Deva încă din 2017. Atunci, ministrul Cuc a refuzat să rezilieze contractul, ba mai mult, a pus batista pe țambal.

Presiuni pe Guvern

Pe 3 septembrie 2019, ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Spaniei în România și Republica Moldova, Manuel Larrotcha Parada, a dat buzna în Palatul Victoria, peste premierul Viorica Dăncilă. A venit însoțit de mai mulți oficiali ai companiei Comsa pentru a cere clarificări în legătură cu rezilierea contractului. Premierul Viorica Dăncilă l-a sunat imediat pe ministrul Răzvan Cuc, căruia i-a cerut să primească delegația spaniolă, condusă de ambasador, a doua zi la ora 11.30. Ministrul Cuc s-a conformat imediat. A convocat specialiștii de la Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) pentru a le explica ambasadorului și șefilor de la Comsa care au fost motivele pentru care a fost reziliat contractul. Specialiștii au prezentat o serie de probe, inclusiv fotografii cu resturi de copaci în terasamente. Pus în fața evidențelor, ambasadorul a spus că „adevărul este undeva la mijloc". Apoi, s-a scuzat și a plecat de la întâlnire motivând că ar fi avut un dineu de onorat.

Constructorul spaniol a avut parte de lobby guvernamental executat de către ambasadorul Spaniei în biroul premierului Dăncilă

Milionarul Berna, dizeuza Gia și spaniolii

Epopeea contractului pentru construirea lotului 3 al Autostrăzii Lugoj – Deva a început în 2013. Atunci, un grup de firme din Spania format din Comsa SA, Aldesa Contrucciones și Arcadis Eurometudes s-au asociat cu firma românească Teloxim Con pentru a depune o ofertă comună la licitația organizată de CNAIR pentru realizarea a 21 de km de autostradă. Consorțiul a câștigat contractul pentru suma de 580 de milioane de lei (123,5 milioane de euro). Finanțarea contractului era asigurată din fonduri europene nerambursabile prin intermediul programelor POST 2007-2013 și POIM 2014-2020.

Ordinul de începere a lucrărilor a fost emis pe 27 octombrie 2013, dată la care s-a stabilit că Proiectul Tehnic trebuie făcut în șase luni, până pe 27 mai 2014. De la acea dată, grupul de firme din Spania și-au asumat că vor termina lucrarea în 24 de luni. Adică în mai 2016.

Partenerul din România al spaniolilor din această afacere controversată este firma Teloxim Con, societate controlată de Theodor Berna și fiica acestuia, Loredana Georgia Caldray, cunoscută publicului larg drept cântăreața Gia. Firma lui Berna a câștigat singură sau în asociere nu mai puțin de 40 de contracte, în perioada 2007-2016, a căror valoare depășește 150 de milioane de euro.

Cealaltă firmă controlată de Berna, Tehnologica Radion, a obținut peste 154 de contracte a căror valoare ajunge la 1,1 miliarde euro. Majoritatea contractelor au fost câștigate în guvernarea PDL.

Arestat pentru spălare de bani

Numele lui Theodor Berna și al firmelor sale, în special Tehnologica Radion,

GUNOAIE Terasamentul lotului 3 din Autostrada Deva - Lugoj conține pungi, rădăcini și alte deșeuri

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA; ZIARDEHUNEDOARA.RO

apare în mai multe dosare de corupție. Atât ca denunțător, cât și ca inculpat. De exemplu, a fost arestat preventiv pentru 30 de zile pentru că a folosit compania controlată de el, Tehnologica Radion, în mai multe afaceri de evaziune fiscală și spălare de bani. Potrivit procurorilor Parchetului Curții de Apel Ploiești, prejudiciul estimat în acest caz este de 104.940.660 de lei (23 de milioane de euro) rezultat din evaziune fiscală și de 353.089.030 lei (78,5 milioane de euro) din spălare de bani. În dosarul de corupție 193/P/2014, procurorii au pus sechestru pe bunuri și acțiuni ale unor firme până la suma de 108 milioane de euro, inclusiv pe firma Teloxim Con.

Denunțătorul lui Vâlcov și Ghiță

Senatorul PSD Darius Vâlcov, fosta eminență cenușie a guvernelor PSD din perioada 2017-2019, este condamnat la opt ani de închisoare pentru trafic de influență. DNA susține că afaceristul Theodor Berna i-a oferit lui Darius Valcov 20% din valoarea unor lucrări finanțate din bani publici în schimbul influenței de primar a ultimului. Contractele astfel câștigate de firma lui Berna au fost de 95 de milioane de lei.

Pe 7 aprilie 2017, Berna declara în fața judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție, în calitate de parte vătămată, că, în 2011, fostul deputat Sebastian Ghiță i-a cerut să sponsorizeze Realitatea TV cu suma de 500.000 de euro, pentru ca firma lui să nu mai fie atacată pe postul de televiziune. „Plata am început să o fac din luna mai 2011. Nu pot preciza cuantumul ratelor plătite, dar în total au fost 140.000 de euro, cu ordine de plată. După câteva luni, am oprit plata. Am considerat că nu are rost să continui, deoarece Ghiță a plecat de Realitatea TV în vara anului 2011", a declarat Berna în fața judecătorilor.

Apare și fratele lui Rădulescu „Mitralieră"

Consorțiul româno-spaniol a apelat, pentru realizarea lucrării, la zeci de firme românești, în special la cele protejate de politicieni din toate partidele politice, atât la nivel central, cât și la nivel local. Pentru a face rost de forță de muncă, consorțiul a apelat și la firma Concordia Con. Strade SRL. Această firmă este patronată de Corneliu Vicențiu Rădulescu, fratele deputatului PSD Cătălin Rădulescu – „deputatul Mitralieră". Conform documentelor aflate în posesia *Newsweek România*, firma lui Rădulescu a fost contractată pentru a livra muncitori pe șantierul Autostrăzii Lugoj – Deva.

Emulsia bituminoasă a fost achiziționată de la Drupo SRL, o altă firmă apropiată PSD. Conform informațiilor de la Registrul Comerțului, această firmă este controlată de Gabriel Teodor Doda, care a fost condamnat în 2016 la un an și jumătate de închisoare cu suspendare, pentru evaziune și delapidare. Relația dintre firmele grupului Drupo și PSD este de notorietate în Hunedoara, presa locală relatând în mai multe rânduri relația dintre firme și deputatul Laurențiu Nistor, șef al organizației județene a PSD.

Toate drumurile duc la Moloț

Președintele ALDE Hunedoara și al Consiliului Județean Hunedoara, Mircea Moloț, nu este străin nici el de afacerile care s-au învârtit în jurul autostrăzii. De exemplu, firma Viva Construct a fost contractată pentru a livra betoane pentru fundațiile panourilor. Această firmă este patronată de Vasile Axinte și Nicolae Viorel Pîtea. Istoricul acestei firme arată că de-a lungul timpului a obținut mai multe contracte de la CJ Hunedoara pe care, ulterior, le-a subcontractat firmei

Vivanty Industries, controlată de Roberto Pattrick Venter, ginerele lui Mircea Moloţ. În 2014, procurorii anticorupţie au deschis un dosar de corupţie pe numele lui Mircea Moloţ, dosar în care Vasile Axinte a fost acuzat de dare de mită, fals în înscrisuri sub semnătură privată, complicitate la spălare de bani. Moloţ a scăpat de acuzaţii.

Cuc a refuzat rezilierea în 2017

Şefii CNAIR au vrut să rezilieze contractul cu grupul de firme româno-spaniol în 2017, la scurt timp după ce PSD a câştigat alegerile parlamentare. Atunci, liderul PSD, Liviu Dragnea, l-a numit la şefia Ministerului Transporturilor pe Răzvan Cuc, considerat în aceea perioadă omul protejat de Niculae Bădălău. Între timp, relaţia dintre Bădălău şi Cuc s-a răcit, dar ministrul Transporturilor a fost luat sub aripa protectoare a lui Ionel Arsene, liderul PSD Neamţ.

Surse din cadrul Ministerul Transporturilor au declarat pentru *Newsweek România* că, în anul 2017, conducerea CNAIR a solicitat ministrului Răzvan Cuc să rezilieze contractul pentru lotul 3, dar acesta nu a avut curajul să se atingă de consorţiul româno-spaniol. Ulterior, acelaşi lucru i-a fost solicitat şi ministrului Lucian Şova, dar nici acesta nu a mişcat un deget.

Compania spaniolă Comsa a emis un comunicat de presă în care atrage atenţia că în septembrie 2017, în decizia luată de Curtea Internaţională de Arbitraj, „ne-a fost recunoscută extinderea termenului de execuţie şi a decis ca CNAIR să plătească revendicările pe care antreprenorul le avea deja câştigate în valoare aproximativ de 12.000.000 lei. CNAIR a refuzat plata acestei sume.

În urma acestor întâmplări, CNAIR şi-a exercitat pe deplin forţa într-o manieră absolut abuzivă, încălcând toate clauzele contractuale anterioare, continuând să ameninţe Asocierea cu penalităţi, neconformităţi, instrucţiuni de remediere".

Autostrada penală: 140 de modificări

Totuşi, la finalul lunii august 2019, ministrul Cuc a fost nevoit să rezilieze contractul cu asocierea româno-spaniolă. Motivul: au fost emise peste 140 de dispoziţii de şantier prin care s-a modificat proiectul iniţial.

Pratic s-au emis nu mai puţin de şapte dispoziţii pentru fiecare kilometru de autostradă.

În plus, s-au schimbat soluţii tehnice în mod abuziv de către antreprenor, în calitate de proiectant către acelaşi antrepenor în calitate de constructor. Aceste modificări ale proiectului tehnic de execuţie aprobat au fost realizate de la nivel de lucrări minore până la lucrări majore. S-au emis chiar dispoziţii de şantier care modifică alte dispoziţii de şantier. În mod curent, o dispoziţie de şantier se emite pentru a se face modificări locale de soluţii tehnice din Proiectul Tehnic sau la erori din Proiectul Tehnic.

Zgură de furnal în loc de piatră

O altă problemă constatată a fost înlocuirea balastului cu zgură de furnal. „Preţul zgurei de furnal este de 5 până la 9 ori mai mic decât cel al pietrei sparte şi balastului (şi chiar gratis). Calitatea zgurei de furnal ca material nu este dovedită a fi minim echivalentă cu cea a balastului sau pietrei sparte", se menţionează într-un raport al Ministerului Transporturilor. Decizia a fost impusă de proiectantul de specialitate Arcadis Eurometudes şi aprobată de consorţiul din care făcea parte chiar proiectantul. Practic, proiectantul dicta şi asocierea din care făcea parte şi proiectantul executa ordinul.

Comsa, companie spaniolă, a lucrat cu multe firme româneşti foarte conectate la interese politice diverse

Conform unei dispoziţii de şantier din iunie 2018, s-a constatat că stratul de beton a fost executat neconform. Din cauza execuţiei cu întârziere a rosturilor de contracţie, la betonul rutier din parcarea km 59+700 au apărut fisuri izolate, localizate conform planului anexat. Câteva zile mai târziu, într-o altă dispoziţie de şantier, se menţionează că tronsoane întregi de şanţuri şi rigole au fost executate pe poziţii şi cote care nu corespund proiectului. Practic, muncitorii au făcut autostrada la ochi, pe motiv că lucrarea a fost adaptată la configuraţia terenului existent.

„Dorel" pe autostradă

Pentru ca dezastrul să fie complet, povestea autostrăzii avea nevoie de un „Dorel". Pe 1 august 2018, un şofer se deplasa cu un utilaj cu bena ridicată. Nu a văzut pasajul de la km 64+843 pe DC 137, peste autostradă. Ce s-a întâmplat, conform raportului: „Urmele loviturii benei materializate prin zdrobirea şi dislocarea betonului de pe talpa inferioară a grinzilor, cea mai mare parte afectată având dimensiunea de aproximativ 50 cm lungime, 11 cm lăţime şi o profunzime de 10 cm".

La podul peste râul Mureş, placa de racordare de la culeea 2, calea 1 a podului a fost turnată în două etape realizându-se un rost de betoane orizontal la aproximativ 10 cm faţă de partea superioară: „Betonul de completare turnat ulterior nu a fost compactat şi tratat corespunzător prezentând denivelări, fisuri, crăpături, şi zone cu segregări". O altă eroare la podul peste Mureş s-a produs la betonarea zidurilor de gardă a culelor. De data aceasta s-a realizat un rost de betonare orizontal la aproximativ 30 cm mai jos faţă de cota superioară proiectată. Tot la podul peste Mureş, betonul se disloca şi au apărut fisuri în perioada de execuţie.

FOTO: MAE.RO; FACEBOOK.COM; INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

PRESIUNI
Ambasadorul spaniol în România (sus) a făcut demersuri pe lângă premierul Dăncilă ca autostrada, construită în consorțiu cu o firmă românească deținută de Theodor Berna (jos), să fie recepționată

Straturile de asfalt, prea subțiri

Pe Autostrada Lugoj – Deva trebuia să se pună trei straturi de mixtură asfaltică: un strat de uzură (U) cu grosimea de 5 cm, unul de legătură (L) de 6 cm, iar ultimul de bază/rezistență (B) de 7 cm. Conform experților, primul strat este necesar pentru preluarea încărcărilor predominant tangențiale din trafic. Însă cel mai important este stratul de rezistență. Dacă este mai mic în grosime, scade durabilitatea sistemului rutier. Adică, la o grosime de 7 cm, reabilitarea drumului se face la 20 de ani, dar dacă grosimea este mai mică, se face la 10 ani.

Newsweek România a intrat în posesia mai multor documente care arată că straturile de mixtură asfaltică nu au grosimea prevăzută în proiect. Oficialii CNAIR au luat 33 de probe, care arată că consorțiul româno-spaniol nu a respectat proiectul. De exemplu, s-a constatat că sunt porțiuni de autostradă unde stratul de mixtură este incomplet. Alte probe arată că nu s-a respectat grosimea minimă a fiecărui strat în parte. La km 65+740 stratul de legătură este desprins de cel de bază. Într-o altă zonă, la km 65+850, U are o grosime de 4,8 cm, L-5,4, iar B 3,3. Adică mult mai puțin decât cotele minime prevăzute în proiect. Astfel, diferențele variază de la 13,5 la 17,9 cm.

Pentru toate aceste lucrări, consorțiul româno-spaniol a încasat zeci de milioane de euro din fonduri europene. Dar Direcția Națională Anticorupție pare că nu este interesată de modul în care au fost decontate și recepționate lucrările pline de erori. *Newsweek România* a solicitat DNA să comunice dacă s-a autosesizat sau a fost sesizată în legătură cu posibile fapte de corupție legate de acest contract. Răspunsul lasă de dorit: „a fost imposibilă identificarea vreunui dosar care să corespundă aspectelor la care faceți referire în cerere".

MIHAI DUȚĂ

Cât l-a încălzit pe Liviu pulpana Rusiei

Mă doare capul când văd mulți oameni care par OK până încep să spună că trebuie să abandonăm orice alte relații cu țări democratice și să ne închinăm la Maica Rusia. Sunt din ce în ce mai mulți defecți care proclamă supremația lui Putin, înfierând capitalismul ca pe vremea lui Gheorghiu Dej. Sunt cam aceiași care justifică violurile și crimele spunând că le-au mai făcut și alții.

În mod deloc ciudat, văd dispute aprinse despre supremația Rusiei în fața tuturor celorlalte națiii în special pe grupurile fanilor PSD. Acolo poți citi că rușii sunt mai buni în orice domeniu ca americanii care vor doar să ne bage pe gât cu forța tot felul de lucruri rele. Mai poți citi despre genialul strateg Putin și așa mai departe.

Acolo n-ai să citești însă știrile reale. Cum ar fi aceea despre explozia unei rachete într-un hangar pentru că doi militari mari profesioniști ruși au apăsat pe un buton aiurea. Hilar este că nu s-ar fi aflat despre acest incident dacă nu ar fi existat un proces prin care statul rus vrea să recupereze daunele de la cei doi militari.

La 1 iulie, 14 marinari au murit în apele teritoriale rusești, în timp ce se aflau într-un submarin, după izbucnirea unui incendiu în timpul unor măsurători de adâncime. Aceasta e varianta oficială. Surse citate de presa rusă afirmă că submarinul în cauză este unul nuclear de tip AS-12, botezat „Loșarik". E vorba de un submersibil secret, conceput pentru cercetare și operațiuni speciale.

La începutul lui august, o rachetă cu propulsie nucleară a explodat în timpul unor teste, ucigând șapte oameni. Care a fost reacția Rusiei? Două stații de măsurare a radioactivității au încetat să mai trimită date. Acest lucru a creat o adevărată isterie în întreaga Europă. Explicația rușilor a fost una penibilă: probleme în rețelele de comunicații. Nu se știe nici până acum care a fost impactul norului radioactiv degajat în urma exploziei. Un scenariu la scară mai mică a dezastrului de la Cernobîl. S-a văzut atunci grija statului rus față de proprii oameni și totala nepăsare față de restul lumii.

Pe 17 septembrie, a avut loc o explozie la etajul cinci al Centrului de Stat pentru Cercetare în Virusologie și Biotehnologie dintr-o localitate din Novosibirsk. În acest laborator au fost dezvoltate arme biologice în epoca sovietică. În 2004, o cercetătoare a murit aici după ce s-a înțepat accidental cu un ac pe care se aflau virusuri Ebola. Tot acesta este unul dintre cele două locuri din lume în care se mai află virusul variolei. Desigur, varianta oficială a fost că totul e OK. Lumea e în siguranță.

Mă întreb dacă ăștia care-l susțin s-ar muta acolo și ar renunța la vacanțele pe care și le petrec prin Occidentul decadent.

Toate acestea arată că, de fapt, imaginea măreței Rusii este doar o spoială. Angrenajele defecte încep să pice și arată adevarată față a unei țări pe cale să devină nefuncțională.

În fine, star-ul celor de la *Sputnik*, campionul tuturor sondajelor on-line făcute la el pe pagină, unicul Liviu Pleșoianu, era să scriu Napoleon, n-a reușit, în realitate, să strângă cele 200.000 de semnături pentru a-și depune candidatura la alegerile prezidențiale.

Și-atunci unde-i puterea Rusiei? Chiar au scris degeaba oamenii ăia de la *Sputnik* despre „curajul fabulos", „discurs excepțional", „gest unic în istoria parlamentului"? L-au invitat degeaba prin studiorile lor martorii lui *Sputnik?* Cum de s-a întâmplat ca un personaj, că personalitate nu-i putem spune, cu asemenea susținere să n-aibă curaj nici să spună câte semnături mai avea de cerșit până la 200.000? Poate că oamenii care chiar cred prostiile astea ar trebui să vadă și adevărul sec. Fără interpretări. Desigur, printre oamenii ridicați de organul de propagandă pentru proști al Rusiei se numără toate valorile neamului: Viorica Dăncilă, Liviu Dragnea, Șerban Nicolae și Mircea Diaconu. Sper să le ajute tot atât cât i-a ajutat lui Liviu Pleșoianu și mai ales lui Liviu Dragnea. N

MIHAI DUȚĂ
este senior editor al *Newsweek România*

RADU PARASCHIVESCU

Chiftele TV. Despre hamburgerul dinastic și nu numai

„La televizor nu trebuie să te uiți, la televizor trebuie să apari". Știa Noël Coward ce știa când a făcut afirmația, cu toate că perioada vizată era sfârșitul anilor 1960. Woody Allen a mers chiar mai departe: „Nu aruncați gunoiul, din el se fac emisiuni TV". În fond, nici nu mai e nevoie de Giovanni Sartori și al său *Homo videns*. Imbecilizarea prin televiziune și post-gândire. Coward și Allen rezumă o stare de fapt la îndemâna tuturor celor care gândesc cu mintea lor. Dincolo de riscul unui spirit critic atrofiat, prin înghițirea lacomă a emisiunilor TV, și dincolo de transformarea privitorului într-un video-copil de o „incultură enciclopedică" (Stanisław Lec) și incapabil de raționamente, televiziunea mai ascunde un pericol. Poate nu pretutindeni, dar la noi cu siguranță, mai ales în ultimele decenii. Pericolul se leagă de două lucruri: setea de celebritate a celor seduși de iluzia faimei și prăbușirea ștachetei valorice. Când criteriile de exigență se dizolvă, apar bâlbâielile, greșelile flagrante, gafele și călcatul în strâchini. Unele sunt inadecvări de exprimare. Altele, în schimb, trădează alarmante lacune de cultură generală.

Cu vreo zece zile în urmă, o crainică a unui post TV a schimonosit numele dinastiei de Habsburg, imprimându-i ceva din forța caloric a hamburgerului. A existat, în rostirea crainicei, și o subtilă aluzie la Hamburg, fără a se ști precis dacă trimiterea viza orasul hanseatic din nordul Germaniei, prăjitura sau soiul de struguri cu același nume. Această chiftea TV n-a fost prima și nu va fi, de bună seamă, ultima. Există, la același post de – vezi, Doamne – știri, un maestru al boacănelor care combină fără probleme și șovăieli informația precară cu lipsa de tact și de maniere. Respectivul are deja palmares în materie de neglijență, câtă vreme l-a întrebat pe nevăzătorul Andrea Boccelli cum vede Bucureștiul, a felicitat-o pe mama lui José Carreras (moartă de ani buni la momentul firitiselii) pentru cariera fiului, a confundat cartea pe care venise s-o lanseze la București Pascal Bruckner și a tutuit-o pe Angela Gheorghiu fără ca soprana să-i fi permis.

Pericolul se leagă de două lucruri: setea de celebritate a celor seduși de iluzia faimei și prăbușirea ștachetei valorice

Greșeala e omenească, susțin cei care cred că alibiul poate înlocui studiul și buna-creștere. Există însă la posturile de televiziune destule situații când nu mai e vorba nici de trac, nici de condițiile vitrege de care are parte un reporter sau un jurnalist cand își transmite știrea. Situațiile de acest tip dezvăluie amestecul de incompetență și impostură care dă azi rețeta multor programe TV. Și dacă ar fi numai asta. Dar nu e. Mediocrația românească din televiziuni îngăduie prezența pe post a unor moderatori și moderatoare care gafează senin, în disprețul istoriei, al logicii și al vocabularului. Cu ani în urmă, o colegă a crainicei care a făcut din Habsburg o chiftea dinastică a glăsuit astfel, moderatoare fiind, pe tema EuroMaidanului: „În fond, așa cum e acum în Ucraina a fost în 1979 în Iran. L-au alungat pe șah și pe urmă au format un guvern de tehnocrați". Nu-i de colea să confuzi tehnocrația cu teocrația. Și cum concurența e motorul progresului, la același post TV o altă domnișoara a purtat, dacă mai țineți minte, un dialog cu un invitat despre erupția vulcanului islandez Eyjafjallajökull. „Să ne facem griji, domnule profesor?", a susurat domnița. „Nu foarte mari", a răspuns invitatul. „Nu e la fel de grav ca în Antichitate, când erupția unui vulcan a îngropat două orașe străvechi". „Sodoma și Gomora?", s-a aventurat fără colac de salvare domnișoara. „Pompeii și Herculaneum", a corectat-o musafirul. „A", a răspuns galeș moderatoarea. Și, să nu uităm, la un alt post TV, în loc de *Deutsche Welle* a apărut scris „2C Welle", semn că Woody Allen a avut dreptate. Chiar mai multă decât Noel Coward.

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

INTERVIU

Augustin Lazăr: „În proiectul T zero pentru corupți, Justiția a fost abordată de politicieni"

AUGUSTIN LAZĂR, FOST PROCUROR GENERAL al României în perioada aprilie 2016 – aprilie 2019, a vorbit, într-un amplu interviu oferit pentru *Newsweek România,* despre cum au apărut „grupurile de reflecțiune" care au acționat, în ultimii ani, împotriva justiției și a statului de drept. Din aceste „grupuri de reflecțiune" ar face parte politicieni, care au „beneficiat, desigur, de prestări servicii juridice din partea unor discrete grupuri de reflecție și strategie la fel de interesate, dispuse să coopereze pentru a pregăti proiectele de acte normative".

Totodată, fostul procuror general mai arată că, în acest plan de slăbire a justiției, prin care „gulerele albe" să-și gă-

DE

RAMONA URSU
ramona.ursu@newsweek.ro

COMISIA COMPROMISURILOR PERICULOASE
Tensiuni la Bruxelles din cauza propunerilor de comisari europeni » P.34

seasca porţita pentru a scăpa de problemele penale, „Justiţia a fost abordată de politicieni" şi „a fost încurajată formarea unei reţele de magistraţi conformişti-carieriști, care să aplaude așa-zisele reforme și o jurisprudență «creativă», de circumstanță". În același timp, mai arată Augustin Lazăr, „s-a urmărit inhibarea conduitei magistraților profesioniști, independenți, cu profil moral și sentimentul datoriei profesionale dezvoltat". Pe de altă parte, ex-procurorul general a mai vorbit și despre presiunile care s-au făcut în dosarele „Revoluției", „Mineriadei" și „10 august".

***Newsweek România:* Spuneați, într-un interviu oferit pentru revista „22", că, „începând de prin 2013, s-a făcut un grup de reflecțiune", care ar fi avut ca obiectiv slăbirea legislației și „reajustarea sistemului judiciar". Iar acest „grup de reflecțiune" a început, în primul rând, cu „ajustarea textelelor de la conflictul de interese și abuzul în serviciu". Cum ați aflat de acest „grup de reflecțiune" și ce însemna el?**

Augustin Lazăr: Analizând atent viața publică din România, putem identifica și asambla piesele unui tablou puzzle al efortului pentru reformarea și modernizarea României, devenită stat membru al UE, respectiv tabloul reacției contrare, a grupurilor celor ce se simt afectați în interesele personale prin consolidarea statului de drept. Astfel, prin HG nr. 231/2005 privind privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție și a Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2005 - 2007, act normativ semnat de prim-ministrul de atunci - politician devenit ulterior, în calitate de președinte al Senatului, un acerb adversar al acestor măsuri (Călin Popescu Tăriceanu – n.r.), se prevedea a se „pune la punct proceduri care să permită sesizarea de îndată a procurorului de către structurile informative și de investigație, prin transmiterea oricăror informații și suport probator referitoare la săvârșirea unor acte sau fapte de corupție sau crimă organizată".

Concret, ce a prevăzut acest plan și care au fost rezultatele lui?

Actul normativ prevedea clar că misiunea acestei strategii consta în prevenirea și combaterea corupției, a conflictului de interese, prin perfecționarea și aplicarea riguroasă a cadrului normativ, prin stabilitate și coerență legislativă și prin consolidarea instituțională a organismelor cu atribuții decisive în domeniu. Periodic, strategia anticorupție a fost actualizată, dar în ultimii trei ani a părut a fi ignorată total de guvernele preocupate prioritar nu de lupta anticorupție, ci de controlul asupra instituțiilor justiției. După câțiva ani de la intrarea în UE, puteam observa că raportul Departamentului de Stat pe anul 2014 reținea deja, în capitolul despre România, că Guvernul și Parlamentul au elaborat si adoptat legi într-o manieră netransparentă, *iar Guvernul a continuat să adopte un număr mare de ordonanțe de urgență fără avizul Parlamentului, sporindu-și puterile legislative.* La rândul său, Legislativul a votat adesea împotriva ridicării imunității privind urmărirea penală a unor membri suspectați de fapte de corupție.

Strategia anticorupție a fost actualizată, dar în ultimii trei ani a părut a fi ignorată total de guvernele preocupate de controlul asupra instituțiilor justiției

În completarea acestor remarci, într-o carte intitulată „Conflictul de interese", pe care am publicat-o în 2017, atrăgeam atenția că grupuri de parlamentari interesați au promovat proiecte de legi prin care persoane ca senatorii și deputații să fie exceptate din sfera de incidență a noțiunii de „funcționar public", să fie exonerate de răspundere penală pentru toate infracțiunile la care subiectul activ este un funcționar public.

Dar instituțiile abilitate să analizeze și să reglementeze aceste lucruri despre care vorbiți, referitor la funcționarii publici, au intervenit?

Curtea Constituțională, atunci veritabil gardian al Constituției, sesizată de Înalta Curte de Casație și Justiție anterior promulgării unor dispoziții legale privind conflictul de interese, prin decizia nr. 2/2014, a statuat că dispozițiile menționate sunt neconstituționale, deoarece exceptează din sfera de incidență a noțiunii de „funcționar public", prevăzut de art. 175 din Codul penal, îndeosebi pe deputați și pe senatori. Aceste persoane erau exonerate, astfel, de răspundere penală pentru toate infracțiunile la care subiectul activ este un funcționar public. Curtea a observat că, prin înlocuirea noțiunii de „funcționar public" cu o sintagmă generală – „persoana care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu ce rezultă dintr-un contract de muncă și o fișă a postului semnate cu o instituție" din cele prevăzute de lege - , sunt exonerate de răspundere penală pentru infracțiunea de conflict de interese toate persoanele care, deși se circumscriu sferei noțiunii de drept penal a „funcționarului public", sunt învestite în funcția sau demnitatea publică prin numire sau alegere. A mai relevat că, prin eliminarea din sfera actelor care pot constitui infracțiunea de conflict de interese a

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

acelora care privesc emiterea, adoptarea, aprobarea și semnarea actelor administrative sau a hotărârilor privind creația și dezvoltarea științifică, artistică, literară și profesională, *infracțiunea rămâne, propriu-zis, lipsită de conținut.*

Care era concluzia Curții Constituționale?

Instanța constituțională a apreciat drept *paradoxal modul în care legiuitorul a extras din aria de incidență a răspunderii penale tocmai persoanele care ocupă funcții reprezentative în stat* și care exercită prerogativele de putere reală, persoane ale căror fapte de natură penală produc consecințe grave asupra bunei funcționări a autorităților publice, asupra actului decizional care privește interesul general al societății și, nu în ultimul rând, asupra încrederii cetățenilor în autoritatea și prestigiul instituțiilor statului. Curtea Constituțională a apreciat că *statutul juridic distinct, privilegiat,* sub aspectul răspunderii penale, contravine principiului egalității în drepturi a cetățenilor. Totodată, statutul sus-menționat nesocotește și prevederile din Constituție care se referă la principiul constituțional conform căruia *„Nimeni nu este mai presus de lege"*. Mai mult, s-a considerat că un asemenea statut încalcă și alte dispoziții din Legea fundamentală, potrivit cărora *„Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte"*. În acest mod, ratificând sau aderând la convențiile internaționale, statul român și-a asumat obligația de a respecta și transpune întocmai prevederile internaționale în dreptul său intern, și anume obligația de a incrimina corupția activă și corupția pasivă a persoanelor care se circumscriu categoriilor *„agent public"*, *„membru al adunărilor publice naționale"*, *„funcționar național"*, *„ofițer public"*, noțiuni care au corespondență, în dreptul penal român, în noțiunea de „funcționar public". Curtea Constituțională a reținut aceleași argumente și în ceea ce privește cauza de impunitate privind persoanele care ocupă funcții sau demnități publice obținute prin numire sau alegere în cadrul autorităților publice, instituțiilor publice, instituțiilor sau altor persoane juridice de interes public, cu privire la infracțiunea de conflict de interese. În plus, aceeași instanță a arătat că, potrivit Legii fundamentale, respectarea Constituției este obligatorie, iar Parlamentul României nu-și poate exercita competența de incriminare și de dezincriminare a unor fapte antisociale decât cu respectarea normelor și principiilor consacrate prin Constituție. Tot astfel, Parlamentul nu poate proceda la eliminarea protecției juridice penale a valorilor cu statut constituțional. Libertatea de reglementare pe care o are Parlamentul în aceste cazuri se exercită prin reglementarea condițiilor de tragere la răspundere penală pentru faptele antisociale care aduc atingere valorilor prevăzute și garantate de Constituție. În aceste circumstanțe, legiuitorul a operat o delimitare între conflictul de interese în exercitarea funcției de membru al Guvernului și a altor funcții publice de autoritate din administrația publică centrală și locală, conflictul de interese privind aleșii locali și conflictul de interese privind funcționarii publici.

Revenind la anul 2013, în care spuneați că a început să se manifeste acel „grup de reflecțiune", deducem că din acesta ar fi făcut parte și politicienii, care aveau în mână puterea modificării legii, putere pe care ar fi folosit-o ca pe un fel de autoprotecție, transpusă în legislație.

Ziua de marți, 10 decembrie 2013, în care a fost adoptată netransparent modificarea neconstituțională a Codului penal, a fost avertismentul apropierii de limita permisivității unei semnificative părți a clasei politice în acceptarea standardelor europene, punând clar în evidență duplicitatea multor politicieni români în combaterea corupției și dorința lor de a-și construi o super-imunitate în fața justiției. Evenimentul legislativ a fost denumit „Marțea neagră," conform unei analize care deplângea regresul democratic al României, calificând-o *„Marțea neagră" a democrației românești: o rușine națională.* Aceasta o aseamănă cu un proces de transformare politică a României într-o „oligarhie". Concluzionând, analiza observă că, în ciuda eforturilor unor grupuri interesate, ale „castei politice" - apărute în contextul penuriei de educație politică, cultură civică și comportament antreprenorial - de a face captiv întreg sistemul politic, administrativ și economic, o „minoritate reformistă" a reușit să revină pe cursul progresului, deși nu avea acces la mecanismele puterii. Modificarea precipitată și netransparentă a Codului penal, în decembrie 2013, a declanșat o îngrijorare la scară națională, fiind percepută ca o atingere fundamentală adusă regimului juridic de combatere a corupției și de promovare a integrității în societatea românească. Prin constatarea caracterului neconstituțional al acestei modificări, Curtea Constituțională a demonstrat existența unui echilibru de puteri, România fiind percepută, în continuare, drept un laborator european de modernizare alertă și forțată a unei societăți tradiționale încă neasanate integral de corupție.

Grupurile de politicieni inițiatori au beneficiat de prestări servicii juridice din partea unor discrete grupuri de reflecție și strategie la fel de interesate

Ce ați constatat, ulterior anului 2013, legat de același „grup de reflecțiune"?

La începutul anului 2017, grupul de ac-

ţiune pivot care a gestionat proiectul („Marţea neagră", din decembrie 2013 – n.r.), a lansat un nou proiect contra justiţiei. Acesta avea două componente, cu un scop comun: de modificare a legilor justiţiei şi a codurilor penale astfel încât politicienii interesaţi să fie absolviţi de răspundere penală prin blocarea anchetelor şi a proceselor în curs, precum şi prin înlăturarea executării pedepselor deja aplicate pentru fapte de corupţie. În câteva intervenţii publice, din acea perioadă, am descris mecanismul legislativ neconstituţional, clar favorabil celor implicaţi în proceduri judiciare, la parchete sau instanţe, precum şi celor deja condamnaţi definitiv, care urmau să execute pedepsele.

Aceşti politicieni au acţionat singuri sau au fost sprijiniţi, în aceste „grupuri de reflecţiune", de alte persoane?

Grupurile de politicieni iniţiatori au beneficiat, desigur, de prestări servicii juridice din partea unor discrete grupuri de reflecţie şi strategie la fel de interesate, dispuse să coopereze pentru a pregăti proiectele de acte normative. În 31 ianuarie 2017, prin Ministerul Public, am făcut cunoscute rezultatele unui studiu de impact. Astfel, numai în perioada 2014-2016, au fost trimişi în judecată pentru infracţiuni - care se urmărea a fi practic dezincriminate -, de abuz în serviciu: 1.960 de funcţionari publici, miniştri, 202 funcţionari publici; respectiv conflict de interese: 215 funcţionari publici, parlamentari, primari, directori în instituţii publice. Prejudiciile erau de sute de milioane de euro. Aceşti demnitari şi funcţionari publici, care invocau prezumţia de nevinovăţie, mulţi aflaţi încă la posturile lor din partidele politice şi administraţia publică, au produs o considerabilă masă critică negativă asupra procesului de legiferare, impunând propria problemă judiciară drept prioritate a Legiuitorului, respectiv a Guvernului ca Legiuitor delegat. Grupul de lucru constituit a urmărit ca un act normativ al graţierii şi amnistiei să fie emis prin OUG sau discutat într-o procedură urgentă în Parlament, iar Mecanismul de Cooperare şi Verificare să fie eliminat din România.

Folosind experienţa proiectului legislativ „Marţea neagră", din decembrie 2013, grupul iniţiatorilor, care poate fi văzut pe Internet, a pregătit, în fapt, eliberarea politicienilor şi oligarhilor condamnaţi, invocând nevoia unui moment T zero pentru o pretinsă concordie în viaţa publică, pentru o nouă şansă acordată celor ce se confruntau cu legea penală. Anchetele şi procesele în curs - toate pretins abuzive, conform mediei dedicate-, urmau a înceta, pentru totdeauna, în caz de amnistie. În situaţia graţierii, anchetele şi procesele în curs continuau, dar nimeni nu executa nicio pedeapsă. Acest obiectiv a fost susţinut de o majoritate puternic motivată, cu o mentalitate vizibil sensibilă la situaţia politicienilor aflaţi în proceduri judiciare, dar total insensibilă la îngrijorările şi protestele societăţii civile, ale instituţiilor justiţiei, Preşedinţiei şi avertismentelor instituţiilor europene privind afectarea statului de drept în România. Eliminarea monitorizării MCV ar fi ajutat proiectul T zero pentru corupţi, deoarece evaluările Comisiei Europene şi rapoartele MCV sunt cele care, de ani, avertizează că politicienii corupţi vor să scape de răspundere penală, să elimine activitatea anticorupţie a DNA şi să blocheze eficacitatea justiţiei. România, ca laborator european al modernizării alerte, cum se prezenta în primii ani după intrarea în UE, a bătut pasul pe loc, iar uneori a părut a face paşi înapoi. A coborât standardele statului de drept în materie de legiferare şi independenţă a justiţiei la un nivel depăşit în urmă cu mulţi ani.

Societatea civilă, instituţiile justiţiei, instituţiile democratice ale României, în general, au fost confruntate cu valul generat de criminalitatea „gulerelor albe", fiind supuse unui sever test de maturitate, anduranţă, consumator al multor energii naţionale, fonduri bugetare, pierderi de oportunităţi într-o lume în schimbare rapidă. Modul de operare clasic, descris în studiile şi cursurile de specialitate - montajul fraudulos economic-financiar cu aparenţă de legalitate, gestionat de administratorul „paravan" sau „om de paie"-, folosit în criminalitatea „gulerelor albe", a fost utilizat la nivelul cel mai înalt cunoscut în istoria instituţiilor statului. Analizele postate, în perioada 2016 - 2018, pe site-ul DNA, descriu modul de operare şi prejudiciile considerabile generate de acest fenomen infracţional fără precedent în istoria României.

După modificările aduse, în ultimii trei ani, legislaţiei penale, ni se promite o nouă „întărire" a legilor, făcută de aceiaşi politicieni. Cum vedeţi asta?

În prezent, apare paradoxal cum cei care de trei ani susţin că reformează justiţia prin OUG succesive - făcând-o, în văzul public, tot mai fragilă în faţa infractorilor, tot mai lipsită de o legislaţie coerentă şi instrumente juridice moderne, de combatere a criminalităţii, la standarde europene -, promit acum o nouă reformă în care „domnia legii şi garantarea securităţii sunt priorităţi". Acţiunea pretins reformatoare constă, în fapt, în intenţia de peticire a unor zone vulnerabile, mai vizibile, cu un nou proiect de OUG suspect de neconstituţionalitate. Aceasta în condiţiile în care sunt în stadiu avansat

FOTO: INQUAM PHOTOS - GEORGE CĂLIN

de dezbatere în Parlamentul României proiecte legislative de modificare, intens criticate, zeci de articole din codul penal și codul de procedură penală a căror formulare a fost constatată ca neconstituțională, conform deciziilor CCR. După cum se cunoaște, printre modificările cele mai criticate aduse acestor coduri sunt: reducerea termenelor de prescripție a faptelor, abrogarea infracțiunii de neglijență în serviciu și limitarea, la un an, a perioadei depunerii denunțului spre a obține beneficiul prevăzut de lege. Modificările aduse codurilor sunt clar nocive și contrare Legii fundamentale. Recenta decizie pronunțată de Curtea Constituțională, prin care s-a constatat neconstituționalitatea legilor de modificare și completare a celor două coduri, sancționează, pentru a doua oară, proiectul legislativ. După invalidarea succesivă a celor două legi de către Curtea Constituțională, este clar și ferm necesară abandonarea pretinsei reforme în domeniul penal, o acțiune contrară interesului public, sever criticată atât în plan intern cât și pe plan european. Justețea luărilor de poziție ale Ministerului Public, care au stârnit ilaritatea unor politicieni, a fost confirmată de organismele europene chemate să evalueze reformele. Comisia de la Veneția a subliniat că modificările aduse legilor justiției subminează independența procurorilor și încrederea publică în justiție. S-a relevat, deopotrivă, necesitatea reevaluării procesului de numire și revocare a procurorilor-șefi, astfel încât să se asigure un sistem neutru și obiectiv, prin menținerea atribuțiilor Președintelui României și ale Consiliului Superior al Magistraturii în vederea echilibrării ponderii rolului ministrului Justiției. De asemenea, în opinia nr. 930 cu privire la codurile penale, adoptată în octombrie 2018, Comisia de la Veneția a arătat că, luate separat, dar și prin efectul lor cumulat, amendamentele vor afecta în mod serios eficacitatea sistemului judiciar de a lupta cu formele de criminalitate gravă, cum ar fi corupția, infracțiunile de violență și criminalitatea organizată. Mai mult, unele dintre amendamente sunt contrare obligațiilor internaționale ale României ori merg mai departe decât cerințele rezultate din deciziile Curții Constituționale. Semnalele Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale procurorilor șefi privind efectele negative au fost ignorate, în contextul în care dialogul nu era doar necesar, dar și de dorit. În același sens, în raportul elaborat de experții GRECO, publicat la 11 aprilie 2018, se relevă nevoia întăririi rolului CSM în procedura numirii procurorilor-șefi, a garantării prin lege a independenței procurorilor și a faptului că amendamentele care privesc răspunderea materială a magistraților trebuie să inducă reguli clare și predictibile și să nu constituie o amenințare la independența acestora.

Cum am putea defini noțiunea de „stat paralel"? Există așa ceva în România?

„Statul paralel" este o ficțiune inventată de politicienii erei fake news, cu sensul de conspirație – fantomă atribuită oricui este de altă părere. Statul român este unul singur, iar instituțiile sale sunt alcătuite din persoane numite public, care sunt responsabile pentru faptele lor.

S-a încercat și cooptarea unor oameni din justiție, în aceste „grupuri de reflecțiune", de către politicieni?

Pentru aplicarea proiectului T zero pentru corupți, Justiția a fost abordată de politicienii interesați, prin intermediul unor lideri cărora li s-a cerut cooperarea, cu avantaje materiale greu de refuzat (posturi de ministru, salarii majorate, pensionare anticipată, sediu de 18 milioane de euro pentru CSM, în paralel cu sediul construit în cartierul justiției etc.), iar distinct, pentru cei nereceptivi, cu instrumente juridice de înăsprire a răspunderii materiale și a cercetării penale, controlul sever al acțiunilor judiciare și exprimării corpului magistraților (bomboana și nuiaua). A fost încurajată formarea unei rețele de magistrați conformiști-carieriști, care să aplaude așa-zisele reforme și o jurisprudență „creativă", de circumstanță. Totodată,

s-a urmărit inhibarea conduitei magistraților profesioniști, independenți, cu profil moral și sentimentul datoriei profesionale dezvoltat. Pentru controlul conduitei liderilor vizibili ai corpului magistraților, a fost subvenționată și coordonată *o rețea de monitorizare* – un fel de poliție politică-, alcătuită din persoane dedicate, apropiate unor site-uri media cu producție subculturală, de scandal, inclusiv din oameni de cultură fără o minimă decență morală, la fel de interesați. Acești indivizi au transformat magistrații independenți în *ținte mediatice ale unor sistematice injurii grobiene, atacuri calomnioase,* precum și *ținte ale denunțurilor sistematice* adresate Inspecției Judiciare și organelor de urmărire penală. Și aceasta nu întâmplător, ci pentru a-i ține ocupați cu propriile apărări, dar și pentru a da public exemple privind riscurile exprimării publice. „Cum este să fii țintă?" au fost întrebați magistrații în cauză.

Mai putem vorbi, în aceste condiții, despre o justiție independentă?

În acest context, independența rămâne, ca întotdeauna, o stare de spirit a magistratului demn, care se simte rezilient și sigur pe profesionalismul său. El are curajul de a nu se lăsa inhibat de injuriile grosolane ale pretinșilor oameni de presă sau cultură. Nici de gesturile abuzive ale unor persoane care, ocazional, ocupă niște funcții publice, adeseori ca niște vizibili „oameni de paie", posturi din care întreprind temporar măsuri interesate sau dau dispoziții ilegale.

Mai este posibilă înzdrăvenirea justiției sau anumite mecanisme de funcționare au fost slăbite iremediabil, în ultimii ani?

Iată o întrebare provocatoare! Mai presus de înzdrăvenirea justiției ar trebui să vorbim despre însănătoșirea societății românești, căreia justiția îi aparține. Observăm trei maladii periculoase ale societății noastre: corupția endemică combătută de DNA, plasarea de persoane „paravan" sau „de paie", vizibil incompetente, la nivel înalt și utilizarea în exces a minciunii în viața publică, care ar trebui combătute prin investigație, educație și evaluarea exigentă a persoanelor cărora li se încredințează mandate de funcționari publici și demnitate publică. Cu toții avem nevoie de o justiție imparțială, rezilientă. Opoziția, din acești ani, a magistraților și a societății civile din România nu a fost zadarnică. Ea a reușit să limiteze, pe cât a fost posibil, daunele aduse justiției și statului de drept. Spre exemplu, politicienii condamnați au trebuit să se supună mandatului de executare a pedepsei, ca orice cetățean. După doi ani de opoziție și proteste, la 28 august 2019, Plenul Camerei Deputaților a respins, în calitate de for decizional, proiectul legislativ privind amnistia și grațierea. Anterior, au fost blocate alte dispoziții neconstituționale introduse de Guvern prin OUG. Poziția asociațiilor magistraților de apărare a independenței justiției a fost sprijinită de forumurile și asociațiile internaționale ale judecătorilor și procurorilor, de instituțiile europene. Pentru remedierea daunelor aduse, în cei trei ani, statutului magistraților, organizării judiciare și legislației penale este necesară inventarierea prioritară a deficiențelor legislative și funcționale acumulate. Apoi, deschiderea unui amplu șantier legislativ care să analizeze cauzele, circumstanțele și consecințele fenomenului *criminalității gulerelor albe,* să remedieze daunele și să consolideze instituțiile afectate ale statului de drept, începând cu Constituția României. Maturizarea magistraturii române, în contextul acestei experiențe dure, va fi un câștig pentru viitor. La fel, un alt câștig va fi experiența lecției anticorupție a unei noi și veritabile societăți civile din România, lecție cu un mare ecou în media europeană.

Observăm trei maladii periculoase ale societății noastre: corupția endemică, plasarea de persoane „paravan" la nivel înalt și utilizarea în exces a minciunii în viața publică

Cum poate fi apărat un sistem de justiție care și-a ales, la nivel de conducere, persoane care au aceeași agendă cu cea a politicienilor cu probleme penale? Mă refer inclusiv la persoane din CSM.

Reacțiile variate ale unor magistrați în perioada revoltei „gulerelor albe" împotriva statului de drept ne arată cât de importantă este formarea caracterului în universitate, cum spunea unul din primii rectori ai Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj, este nevoie *să formăm în universitate, mai întâi caractere, apoi oameni de știință și profesioniști!* Dacă ne-am asumat un mandat și o misiune, conform statutului de magistrat, nu ne putem asocia agendei unor politicieni interesați în proceduri penale. Partea bună a constat în testul dur de integritate la care magistrații au fost supuși public, iar românii, societatea civilă, au putut vedea cu cine au de-a face, le-au văzut tuturor fața reală.

Dosarele „Revoluției" și „Mineriadei" au fost trimise în judecată, în mandatul dvs., însă ambele au stârnit critici în spațiul public. Cel al „Revoluției", pentru că a rămas cu trei inculpați, iar dosarul „Mineriadei" a fost întors la parchet. Vă reproșați ceva legat de aceste dosare? S-ar fi putut face mai mult din partea procurorilor?

După cum am declarat public, datorăm soluționarea acestor dosare istorice,

FOTO: INQUAM PHOTOS - GEORGE CĂLIN

inclusiv a Dosarului „Ursu" (disidentul anticomunist Gheorghe Ursu – n.r.), unor echipe de procurori militari, din elita Ministerului Public, cu experienţă, ştiinţă şi conştiinţă, care şi-au *asumat răspunderea unor anchete efective, a unor soluţii temeinice şi legale, conform deciziilor CEDO.* Deşi instituţia a fost anume şi insistent atacată, în diverse moduri, a trecut prin momente dificile, echipele de procurori militari au avut capacitatea de a-şi îndeplini datoria conform legii. Au reuşit prin forţa lor investigativă, în mai puţin de trei ani, să obţină cooperarea mai multor instituţii ale statului în arhivele cărora se aflau probele concludente şi pertinente. Au identificat documentele clasificate, au readministrat, la standardele procesuale actuale, întreg probatoriul posibil, din care o bună parte nou, realizând astfel tabloul clar, din punct de vedere juridic, al faptelor şi evenimentelor Revoluţiei române din 1989 şi Mineriadei din 13-15 iunie 1990. În condiţiile de stabilitate ale justiţiei independente specifice statului de drept, în perioada următoare ar trebui să vedem şi la instanţa supremă asumarea unor soluţii temeinice şi legale.

Desigur, putem înţelege atacurile celor interesaţi, care urmăresc restituirea dosarelor şi tergiversarea judecăţii pe durata vieţii inculpaţilor, însă justiţia nu ar trebui să fie influenţată de acestea. România nu ar mai trebui să fie obligată să plătească în continuare, „pe bandă rulantă", daune de milioane de euro victimelor şi urmaşilor acestora, pentru încălcarea drepturilor la un proces echitabil, desfăşurat într-un termen rezonabil, pentru afectarea dreptului la viaţă şi integritate fizică şi psihică.

Cu privire la numărul inculpaţilor trimişi în judecată, observăm că din cele 13 persoane din conducerea statului şi a Armatei - cărora li s-a reţinut comiterea infracţiunilor contra umanităţii-, în cazul a zece persoane, procurorii au dispus clasarea deoarece au constatat existenţa autorităţii de lucru judecat - ele fiind condamnate definitiv pentru aceste fapte în dosare deja judecate, iar pedepsele executate: Nicolae Ceauşescu, Iulian Vlad, Tudor Postelnicu, Victor Atanasie Stănculescu -, iar în cazul altora a survenit decesul: Vasile Milea, Emil Dumitrescu (Cico), Nicolae Militaru, Nicolae Eftimescu, Ion Hortopan şi Silviu Brucan. Autoritatea de lucru judecat şi decesul sunt, conform legii, cauze de împiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale, astfel încât instanţa supremă a fost sesizată doar pentru persoanele din conducerea statului şi Armatei care, în prezent, se află în viaţă.

Aţi simţit presiuni venite din zona politică sau apropiată de anumite persoane care ar fi fost vizate de anchete, legat de aceste două dosare?

O mare parte din atacurile la care a fost expus în ultimii trei ani Ministerul Public, alături de alte instituţii ale justiţiei, au vizat activitatea procurorilor care lucrau în aceste dosare, precum şi conducerea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, care coordona anchetele. Atacurile continuă exact după modul de manipulare de la Revoluţie şi Mineriadă: *o complexă activitate de inducerea în eroare a victimelor şi a publicului prin diversiune şi dezinformare,* coordonată de cei interesaţi. Aceştia repetă invariabil că actele de urmărire efectuate conform legii în vigoare la acea dată ar fi nule, ştiind bine că multe nu mai pot fi refăcute deoarece numeroase victime şi martori au decedat, urmele de la locul faptei nu mai există, examinări medico-legale nu mai pot fi efectuate etc. După părerea lor, toate actele fiind nule, din dosar ar trebui să mai rămână doar coperţile, iar România să fie condamnată şi să plătească în continuare victimelor şi urmaşilor acestora milioane de euro, cu titlul de daune.

Partea bună a constat în testul dur de integritate la care magistraţii au fost supuşi public, iar românii le-au văzut tuturor faţa reală

Urmărirea penală este prezentată de cei interesaţi, prin cunoscuta diversiune continuă, fie ca o *„anchetă grăbită"* (după 30 de ani şi numeroase condamnări la CEDO), fie ca *o pretinsă „farsă judiciară"* sau *o „mare conspiraţie"* pentru obţinerea unor foloase de către magistraţii şi poliţiştii care au instrumentat dosarul. Aceasta cu intenţia clară de a se crea o psihoză colectivă de neîncredere în instituţiile justiţiei, de temere pentru magistraţi, iar, în final, de a sabota actul de înfăptuire a justiţiei în acest dosar.

Mai există şi alte diversiuni despre care vorbiţi?

O altă diversiune destinată manipulării publicului care nu cunoaşte detaliile juridice ale anchetei este aceea că procurorul militar şef de secţie care a confirmat rechizitoriul ar fi cumulat ilegal în dosarul „Revoluţiei", *privind pe cei trei inculpaţi* din conducerea statului şi Armatei, *două funcţii judiciare incompatibile:* de urmărire penală şi cea de verificare a legalităţii şi temeiniciei urmăririi penale. În realitate, procurorul militar şef nu a efectuat acte de urmărire penală în acest dosar privind faptele inculpaţilor din conducera statului şi Armatei, dispoziţiile legale fiind clare. Actele procurorului militar şef din alte dosare nu au fost folosite ca probe în dosarul privind pe cei trei inculpaţi decidenţi. Dosarele din teritoriu, în care s-au analizat faptele şi vinovăţiile altor autori, fără legătură cu prezenta cauză, au fost deja soluţionate. Opinia publică cunoaşte soluţiile de condamnare date în dosarele instrumentate de procurorii militari la Timişoara, Cluj etc. Aşteaptă însă, de 30 de ani, judecata în dosarul privind *faptele autorilor decidenţi din Capitală, care la Revoluţie au preluat*

și exercitat conducerea statului și Armatei. Aceste persoane sunt inculpate în prezenta cauză - cu prezumția legală de nevinovăție -, pentru lansarea diversiunii teroriste soldate cu un mare număr de victime (853 de morți și 2.157de răniți, 489 de persoane private grav de libertate), care a depășit victimele represiunii exercitate până în 22 decembrie 1989. După o anchetă laborioasă, este clar că teroriștii nu au existat, că probele relevante au fost clasificate în arhivele unor instituții, spre a fi ascunse publicului, iar dosarul a fost ținut sub control de persoanele implicate. Ancheta a clarificat că autorii, lansând dezinformarea, au urmărit neutralizarea maselor, pentru a împiedica orice intervenție spontană, cu scopul cuceririi nonviolente a puterii de către o minoritate.

În Dosarul „10 august" au existat presiuni făcute asupra procurorilor, din partea celor care ar fi vizați de anchetă? A fost împiedicată sau întârziată, într-un fel, ancheta de către politicieni?

O categorie distinctă de atacuri au vizat procurorii militari care au instrumentat acest dosar, precum și conducerea Ministerului Public. Acești procurori sunt încă în proceduri disciplinare, iar procurorului general al României i s-a cerut revocarea, pentru modul de coordonare a instrumentării dosarului, deși este o chestiune de minimă cunoaștere a legii faptul că ministrul Justiției, membru al Executivului, nu are vreo competență în activitatea judiciară. Activitatea procurorilor este supusă doar controlului judiciar al instanței competente. Există indicii că această decizie, inclusiv sugestia de a nu se declasifica documentele necesare anchetei, a venit de la politicieni pe care ministrul Justiției și ministrul de Interne nu puteau să-i refuze. Dar finalul anchetei va lămuri multe detalii.

De-a lungul mandatului la Parchetul General, ați fost ținta fostului ministru al Justiției, Tudorel Toader, dar și a întregii puteri politice. Când v-ați încheiat mandatul, fiindu-vă respinsă a doua candidatură, cum ați privit plecarea de la Parchetul General? V-ați simțit înfrânt de „sistem"?

În niciun caz. Am încheiat și acest mandat, asemenea mandatelor de procuror general al parchetului curții de apel, cu sentimentul datoriei profesionale îndeplinite. Fiind procuror cu o experiență considerabilă în managementul judiciar, am știut să adopt, cu sprijinul colegilor și a secției de procurori a CSM, măsurile și garanțiile legale pentru ca pe parcursul mandatului să asigur soluționarea priorităților judiciare ale Ministerului Public și ale României. Pentru aceasta am valorificat la maximum resursele instituției și cooperarea cu celelalte instituții. Am condus câteva proiecte importante pentru combaterea corupției și a marii criminalități în România, am coordonat soluționarea și aflarea adevărului în dosarele istorice care-și așteptau soluția de circa 30 de ani. Am lansat o strategie de dezvoltare, am întărit capacitatea organizațională și cultura instituțională, indicând standardul de independență la care ar trebui să se situeze magistratul procuror într-un stat de drept al UE.

FOTO: INQUAM PHOTOS - ALEXANDRU BUȘCĂ

Era datoria mea ca procuror general să nu părăsesc nava instituției pe furtună și să depun a doua candidatură la care aveam dreptul conform legii. Cineva clar teleghidat politic și-a asumat răspunderea unei proceduri vizibil viciate, pe care nu doresc să o mai comentez, respingând toți candidații. Istoria va judeca faptele fiecăruia, iar eu am convingerea că am servit mereu adevărul și justiția cum am putut mai bine. Această fermitate în îndeplinirea mandatului de procuror general i-a și exasperat pe mulți dintre cei interesați de procedurile judiciare în curs, precum și pe „oamenii lor de paie".

Mi-a mai rămas acum o datorie față de instituție și următorii procurori generali: continuarea procedurii de contencios prin care am cerut anularea în instanță a așa-zisului raport de evaluare al fostului ministru al Justiției (Tudorel Toader - n.r.). Documentul incriminat este vizibil ilegal, calomnios și abuziv, scris în stil nejuridic, ci pamfletar-jurnalistic, prin care autorul și-a asumat ilegal atribuții ale CSM și Inspecției Judiciare, la un loc, pentru a evalua, acuza și cere în același timp revocarea procurorului general al României.

Până la urmă, văzând și rezultatele care interesează independența sistemului judiciar, România a înregistrat o nouă premieră post-revoluționară de aparentă normalitate instituțională: primul procuror general care și-a îndeplinit integral mandatul, contrar presiunilor și cererii de revocare impusă de politicienii interesați ai puterii executive; precum și primul procuror general după Revoluție, care s-a pensionat, în condițiile legii, la încheierea mandatului. În ultimii 30 de ani, toți ceilalți procurori generali, neagreați de executiv, au fost revocați sau presați să demisioneze în timpul mandatului.

REPUBLICA MOLDOVA

Guvernarea Sandu, strivită între Dodon și Plahotniuc

La 23 septembrie s-au împlinit 100 de zile de când Maia Sandu a preluat efectiv guvernarea de la regimul Plahotniuc.

OFICIAL, EXECUTIVUL CONDUS de Maia Sandu a fost votat la 8 iunie, dar a preluat ștafeta de la cabinetul Pavel Filip abia după 14 iunie, după câteva zile în care regimul Plahotniuc a refuzat să cedeze puterea.

Noul cabinet de la Chișinău pare că are o puternică susținere externă, dar, acasă, este strivit, pas cu pas, între un președinte filo-rus, Igor Dodon, și tabăra oligarhului Plahotniuc, care supraviețuiește, deși șeful ei a fugit din țară.

După alegerile din 24 februarie 2019, configurația legislativului de la Chișinău a fost: socialiștii lui Dodon - 35 de mandate, Partidul Democrat, controlat de Plahotniuc – 30 de mandate, blocul PAS-ACUM (Maia Sandu și Andrei Năstase) – 26 de mandate, formațiunea lui Ilan Șor – 7 mandate și trei deputați independenți. Maia Sandu este, deci, în minoritate, iar guvernul ei depinde de socialiștii care dețin majoritatea relativă.

Newsweek România vă prezintă o listă a reușitelor și eșecurilor guvernării Sandu, în condițiile în care, în România, deși la 10 noiembrie se va alege viitorul președinte, care va avea atribuții majore de politică externă, nu se discută aproape deloc despre situația de dincolo de Prut.

Guvern pro-occidental

Cel puțin din punct de vedere al studiilor, miniștrii numiți în Executivul de la Chișinău de către blocul PAS-ACUM sunt mult peste omologii de la București:

- Vadim Brânzan, ministru al Economiei și Infrastructurii, este fizician de profesie, dar între 1999 și 2001 a luat un masterat în Finanțe, la Harvard.
- Ministrul de Finanțe Natalia Gavriliță are un masterat la Școala de Guvernare John F. Kennedy, Universitatea Harvard.
- Ministrul Agriculturii Georgeta Mincu are un masterat la Universitatea din Dublin.
- Ministrul de Externe Nicu Popescu este doctor în Științe Politice (Magna cum Laude) la Universitatea Central Europeană (CEU) din Budapesta.

În august, în guvern au fost numiți mai mulți secretari de stat cu studii la universități prestigioase din Occident. De exemplu, Alexandru Sonic, plasat la Ministerul Economiei, a învățat la Oxford, iar la Ministerul Sănătății a fost adus un medic, Alexandru Volov, cu studii la școala de sănătate de la Harvard.

DE

MIRCEA MARIAN

mircea.marian@newsweek.ro

Majoritatea miniștrilor sunt din alianța PAS-ACUM. Pe de altă parte, socialiștii și-au impus oamenii – rusofoni și rusofili – în poziții precum Ministerul Apărării sau vicepremier pentru reintegrare. Vicepremierul Vasile Șova, fost șef al tinerilor comuniști dintr-un raion al Republicii Moldova, nu poate vorbi fluent limba română.

Ministrul Apărării, Pavel Voicu, fost polițist și consilier pe probleme speciale al lui Dodon, a fost, între 30 aprilie 2013 și 9 aprilie 2014, director general la Laminorul Brăila, combinat care face parte din grupul rusesc Mechel, iar afacerile din România era conduse de un ex-ofițer GRU.

Plahotniuc a fugit, ai lui pleacă greu

Principala promisiune făcută de Maia Sandu a fost că, după 100 de zile, se vor simți efectele „dezoligarhizării" Republicii Moldova. „Dacă e o echipă foarte puternică, dacă sunt oameni care știu deja sistemul, în 100 de zile poți să vii cu dovadă că da, ne-am apucat de lucru și știm unde mergem", spunea Maia Sandu, în 2015, când era ministru al Educației.

Este adevărat că Vladimir Plahotniuc a fugit din țară și și-a depus mandatul de deputat, dar rezultatele nu sunt atât de spectaculoase pe cât se spera.

Prin demisii sau demitere, o parte din oamenii lui Plahotniuc au plecat, dar adesea în locul lor au venit cei ai președintelui Igor Dodon.

Guvernul de la Chișinău a reușit să epureze până acum: Inspectoratul General de Poliție (fostul șef, Alexandru Pânzari, a încercat să blocheze, cu trupele sale, în iunie, activitatea noului Executiv Sandu), Inspectoratul General de Carabinieri, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Agenția Medicamentului, Agenția Proprietății Publice (unde fostul director, Vladimir

SCHIMBARE ŞI STAGNARE
Maia Sandu (jos) are susţinere externă din partea UE şi SUA, dar este strivită acasă de jocurile lui Igor Dodon (stânga, cu Putin) şi Vlad Plahtoniuc.

Baldovici, era suspectat de implicare în privatizarea frauduloasă a Aeroportului Chişinău), Poliţia de Frontieră, Vama sau Poşta Moldovei.

Numirea unor înlocuitori a fost însă mai problematică decât demiterea foştilor şefi. De exemplu, în fruntea poliţiei iniţial a fost numit, interimar, cumătrul ministrului de Interne Andrei Năstase. După protestele publice, ministrul Năstase a încercat să numească prin concurs un nou şef al IGP. Concursul a eşuat, niciunul din cei şase candidaţi nu a trecut proba scrisă.

Bătălie pe Justiţie

La finalul lunii iunie 2019, toţi judecătorii Curţii Constituţionale ai Republicii Moldova au demisionat. E vorba de acei judecători fideli lui Plahotniuc care încercaseră să blocheze instalarea guvernului Maia Sandu, iar când executivul Pavel Filip s-a retras şi-au revizuit hotărârea.

Au fost numiţi şase noi judecători, însă preşedinte al Curţii a fost ales Vladimir Ţurcan, un deputat socialist. La acel moment, presa i-a reproşat Maiei Sandu că lasă justiţia pe mâna lui Igor Dodon.

Şi din fruntea parchetului general a fost scos omul lui Plahotniuc, Eduard Hărănjean, dar interimarul numit în locul său, Dumitru Robu, este şi el considerat un apropiat al lui Igor Dodon.

Maia Sandu a reuşit însă să treacă o lege care modifică mecansimul de numire a procurorului general: acesta va fi numit de către preşedintele ţării, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor (CSP) din rândul candidaţilor propuşi de către o Comisie de concurs – comsia de concurs fiind elementul de noutate.

Comisia de concurs va fi formată din ministrul Justiţiei, doi foşti procurori sau judecători cu cel puţin 10 ani de experienţă în funcţia de procuror sau judecător (câte un judecător şi un procuror), un reprezentant al societăţii civile şi un psiholog, selectaţi de ministrul Justiţiei. Până în prezent, procurorul general era ales prin concurs organizat de CSP şi propus şefului statului spre aprobare.

În 29 august, Maia Sandu a anunţat că fostul procuror general al României, Augustin Lazăr, i-ar putea deveni consilier.

Socialiştii au pus mâna şi pe Centrul Naţional Anticorupţie, în urma unui concurs organizat de comisia juridică din cadrul Parlamentului de la Chişinău. Ruslan Flocea, noul şef al CNA, a fost secretar general al preşedinţiei, de la începutul mandatului lui Dodon. Presa locală a arătat că bunurile lui Flocea sunt peste veniturile obţinute de el şi de soţia sa.

Potrivit CV-ului, el este licenţiat în ştiinţe juridice la Academia de Poliţie de la Bucureşti.

„Nici mie nu-mi place că a ieşit aşa. Nu pot să spun, dacă Parlamentul va aproba candidatura acestuia, dar ar fi mai bine, dacă nu consilierii premierului sau ai preşedintelui ar fi cei care ar participa şi ar câştiga acest concurs. Nu am ceva împotriva domnului Flocea, cu care am lucrat împreună când eram ministra Educaţiei, dar asta e altceva. Nu pot să spun dacă e corect sau nu, dar ar fi mai bine să nu

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA; GETTY IMAGES; FACEBOOK

participe consilieri", a fost reacția Maiei Sandu la numirea lui Flocea în fruntea CNA.

Imunități ridicate pe bandă rulantă

Până acum, Parlamentul de la Chișinău a ridicat imunitatea mai multor aleși din grupul Șor, suspectat că a devalizat sistemul bancar. Ilan Șor însuși și-a pierdut imunitatea la 19 august, dar el fugise din țară încă din iunie, odată cu Plahotniuc.

Șor este condamnat în primă instanță la șapte ani și jumătate de închisoare, pentru „spălare de bani în proporții deosebit de mari". Două din apropiatele sale, deputatele Marina Tauber și Reghina Apostoleva, au rămas fără această formă de protecție la 16 septembrie. Procuratura le-a reținut, invocând riscul ca ele să fugă din țară.

Și deputatul Vladimir Cebotari, ales pe listele lui Plahotniuc, ar putea rămâne fără imunitate: ministrul de Interne, Andrei Năstase a spus că i-a solicitat procurorului general să-l investigheze în dosarul privind devalizarea sistemului bancar, așa numitul „furt al miliardului".

Armata și serviciul secret, cedate lui Dodon

Președintele rusofon Igor Dodon a preluat, în mare grabă, controlul asupra serviciului secret al Republicii Moldova și și-a pus omul în fruntea Marelui Stat Major.

Noul șef al Serviciului de Informații și Securitate (SIS), colonelul Alexandru Esaulenco, a fost votat în funcție de către Parlament, dar cel care l-a instalat la conducerea acestei structuri a fost președintele Dodon. „Fiecare partener al Republicii Moldova – și în Vest, și în Est – are propriile interese naționale care uneori, coincid cu ale noastre, iar uneori nu", a spus Dodon, la instalarea lui Esaulenco, în fața conducerii SIS. Adjunctul lui Esaulenco, Artur Gumeniuc, numit tot de Parlament, este un fost colaborator al lui Dodon, căruia i-a slujit în calitate de consilier pe probleme de apărare și securitate.

Presa locală a scris că Gumeniuc ar fi rudă cu Zinaida Greceanu, socialista aflată în funcția de președinte al Legislativului de dincolo de Prut.

În paralel, Parlamentul de la Chișinău a modificat legea privind numirea conducerii SIS, astfel încât șeful statului să fie cel care-l propune pe șeful instituției, iar Legislativul aprobă.

Tot Dodon l-a plasat la conducerea Marelui Stat Major pe generalul de brigadă Igor Gorgan, care și-a făcut primele studii militare la Școala Militară Superioară Armelor Întrunite din Novosibirsk, Federația Rusă, între 1987 și 1991. Gorgan nu precizează, în biografia de pe site-ul Ministerului moldovean al Apărării, la ce armă a studiat, dar din puținele informații publice reiese că aceasta era o unitate specializată în culegerea de informații. El a petrecut însă un an la Colegiul de Comandă și Stat Major al Forțelor Terestre din Fort Leavenworth, SUA.

Nu este clar dacă, în condițiile în care Dodon îi controlează atât pe ministrul Apărării, cât și pe șeful Marelui Stat Major, armata va mai participa la exerciții comune cu state membre NATO. Armata Republicii Moldova are 6.500 de militari și cheltuie circa 0,4% din PIB, în timp ce trupele din Transnistria – care se antrenează constant alături de militarii ruși – ating un efectiv de circa 13.000 de persoane. Totuși, în 4 septembrie, Dodon s-a întâlnit, la Bruxelles, cu secretarul general al NATO, Jens Stoltenberg.

IGOR DODON
l-a plasat la conducerea Marelui Stat Major pe generalul de brigadă Igor Gorgan (jos), care și-a făcut studiile la Novosibirsk.

FOTO: FACEBOOK

Laudele vin din exterior

În condițiile în care, acasă, guvernul Maiei Sandu este potopit de critici – Plahotniuc continuă să controleze un segment uriaș din presa locală – aprecierile au venit de la partenerii externi ai noului Executiv.

La 12 septembrie, Comisia Europeană aprecia, într-o declarație: „În urma schimbării Guvernului în luna iunie 2019, R. Moldova a înregistrat progrese solide în punerea în aplicare a reformelor esențiale menite să oprească deteriorarea standardelor democratice și a statului de drept".

La sfârșitul lui august, la Chișinău s-a aflat fostul consilier pe securitate națională al președintelui SUA, John Bolton, care a anunțat că Statele Unite vor consolida capacitățile de apărare a Republicii Moldova și și-a exprimat sprijinul pentru lupta anticorupție.

În iulie, Merkel a primit-o pe Maia Sandu, la Berlin, și i-a transmis că Germania va ajuta Moldova „din toată inima".

În România, politicienii au întâmpinat cu entuziasm formal schimbările din Republica Moldova, dar, după primele contacte nu a urmat niciun demers concret de susținere. De altfel, oficialii români au fost adesea suspectați că, subteran, l-au sprijinit pe Victor Plahotniuc, în ultimii ani.

Printre altele, în 2018, Amabasada României la Chișinău a organizat un eveniment sponsorizat de Plahotniuc, prin Fundația Edeleweis. În acest moment, în afară de celebrul gazoduct Ungheni-Chișinău, nu pare că se derulează, efectiv, vreun proiect economic comun major între România și Republica Moldova.

It Rocks!

www.rockfm.ro

Newsweek
2019 DEFENSE SUMMIT
2019
DEFENSE
SUMMIT
NAVAL

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

2019 DEFENSE SUMMIT

Strategia de apărare a României trebuie regândită din temelii

Una din concluziile principale ale dezbaterii organizate de *Newsweek România* a fost aceea că direcțiile strategice de apărare trebuie adaptate continuu noilor provocări geostrategice.

ÎN ULTIMII ANI, CONTEXTUL DE securitate în regiunea noastră s-a complicat foarte mult, în special după anexarea ilegală a Peninsulei Crimeea de către Rusia. Un raport al influentului think-tank „Atlantic Council" relevă că, din 2014 încoace, Moscova a transformat peninsula într-o fortăreață militară.

Practic, a dezvoltat o Zonă anti-acces A2-AD în Marea Neagră, context în care amenințările de securitate asupra României și a vecinilor săi au crescut semnificativ.

În aceste condiții, consolidarea flancului estic al NATO a devenit o necesitate stringentă, de vreme ce acesta s-a transformat într-o zonă fierbinte. Aliații nord-atlantici ai României au fost nevoiți să-și îndrepte atenția, cu ocazia ultimelor summit-uri ale NATO.

România se află în epicentrul acestei regiuni cu volatilitate crescută în materie de securitate. Țara noastră a crescut în ultimii ani, ca urmare a presiunilor exercitate asupra aliaților NATO, cheltuielile cu înzestrarea Armatei.

Țara noastră a demarat deja primele achiziții. Pe lângă înzestrare, o chestiune esențială a conceptului de „reziliență" este pregătirea militarilor și întreținerea echipamentelor. Din păcate, țara noastră mai are multe de realizat la acest capitol. Bugetul Apărării, deși destul de consistent, este dezechilibrat.

O parte consistentă din resursele publice merg către plata salariilor și pensiilor militarilor și mai puțin pe operațiuni și mentenanță. Acest fenomen nociv, în fapt o vulnerabilitate în fața pericolului militar rusesc, poate fi întâlnit în multe țări membre NATO.

Cât de mare este pericolul militar exercitat de Rusia? Care sunt cele mai eficiente arme pe care să le opunem tendințelor agresive ale vecinului nostru de la Răsărit? Este Scutul antirachetă suficient? Care sunt provocările militare ale secolului XXI și cât de pregătită este România să le facă față? Cum poate contribui industria românească de armament la efortul de înzestrare?

Newsweek România a organizat pe 20 septembrie **2019 DEFENSE SUMMIT,** care i-a adus la aceeași masă de dezbateri pe toți actorii implicați în domeniul securității naționale a României: reprezentanți ai NATO, SUA, Ministerului Apărării Naționale, Statul Major al Apărării, ai Forțelor Terestre, Forțelor Terestre, Forțele Aeriene, ai companiilor din domeniul apărării.

S-a discutat despre contribuția României la securitatea euroatlantică, despre bugetul apărării naționale a României, Strategia națională de apărare a României, prioritățile forțelor armate ale României, contribuția țării noastre la misiunile militare internaționale, securitatea militară la Marea Neagră, apărarea spațiului aerian al României, parteneriatele strategice ale țării noastre în domeniul militar, în special cel cu SUA și despre soluțiile de înzestrare a Armatei Române.

DE

SILVIU SERGIU

silviu.sergiu@newsweek.ro

GENERALUL NICOLAE CIUCĂ, șeful Statului Major al Apărării, la dezbaterea organizată de *Newsweek România*.

Provocări tot mai complexe

CUVÂNTUL DE DESCHIDERE la **2019 Newsweek Defense Summit** i-a aparținut E.S. Hans Klemm, ambasador al SUA la București. El a enumerat multiplele provocări de securitate din regiunea Mării Negre (anexarea Crimeei, conflictul din Donbass), pe care Rusia le generează, dar și de la nivel global (rachetele iraniene cu rază medie și lungă de acțiune și ofensiva 5G a Chinei).

„NATO împlinește 70 de ani de existență. România aniversează 15 ani de când a devenit membră a Alianței Nord-Atlantică. Țara dvs. s-a dovedit un partener de nădejde al NATO. SUA sunt foarte recunoscătoare pentru că alocați 2% bugetului apărării. La Casa Albă, acesta a fost primul lucru pe care președintele Donald Trump l-a punctat în întâlnirea cu președintele Klaus Iohannis. Salutăm faptul că România face investiții consistente pentru a-și îmbunătăți capabilitățile militare", a punctat Hans Klemm.

Ambasadorul SUA a dorit să puncteze și contribuția României în teatrele de operații de pe glob, în special în Afganistan, soldații români fiind alături de cei americani. El a evidențiat și importanța Scutului antirachetă pentru securitatea regional.

„Adaptare continuă"

Ministrul Apărării, Gabriel Leș, a fost un alt demnitar de prim rang prezent la dezbaterea *Newsweek România,* o dovadă a importanței evenimentului pentru factorii de decizie.

El a vorbit despre prioritățile de înzestrare a Armatei și bugetul apărării naționale a României. „Ne confruntăm cu provocări de securitate de o complexitate fără precedent, inclusiv ata-

curi hibride, din partea actorilor statali, non-statali și statelor eșuate. Politica de apărare a României reprezintă o contribuție semnificativă la securitatea întregii regiuni. Asta implică nevoia de adaptare continuă", a spus Gabriel Leș.

El a subliniat că România și-a asumat obiectivul de a-și dezvolta și moderniza capabilități robuste, apreciind că „o descurajare eficientă pe flancul de est al NATO presupune cheltuirea responsabilă a resurselor".

„Anul acesta, 33,4% din bugetul Ministerului Apărării a fost alocat înzestrării în 2019. E o bază solidă pentru accelerarea procesului de modernizare a capabilităților României. Până în 2022, 18 miliarde de lei sunt alocate exclusiv achiziției de armament. Industria românească de apărare este implicată în producția de transportoare blindate, a corvetelor multifuncționale și camioanelor de transport", a spus Leș.

Ministrul a adat asigurări că MApN face „toate eforturile pentru ca contractul pentru achiziția celor patru corvete multifuncționale să se finalizeze, bineînțeles după parcurgerea tuturor etapelor legale".

Subfinanțare

A urmat generalul Nicolae Ciucă, șeful Statului Major al Apărării, cel care a avertizat că, în momentul de față, „provocările de securitate au o predictibilitate tot mai mică". În context , el a vorbit de regiunea Mării Negre, unde „Rusia rămâne principalul actor politic și militar" și a atras atenția că „anexarea Peninsulei Crimeea permite Rusiei să-și proiecteze forța dincolo de regiunea Mării Negre".

„În contextul războiului hibrid, amenințările tradiționale, convenționale, nu pot fi nici ele ignorate. Obiectivul României pentru perioada următoare este consolidarea capacității de luptă, credibile, interoperabile, flexibile, care să asigure reziliența de care avem nevoie", a spus șeful SMA.

Gen. Nicolae Ciucă a ținut să sublinieze în mod deosebit „cât de mult înseamnă parteneriatul nostru cu Statele Unite ale Americii", precizând că țara noastră a „reușit să asigure o prezență coerentă pe flancul estic al NATO, în special prin participarea la exerciții comune cu soldații americani".

„Timp de 25- 30 de ani, Armata Română a fost subfinanțată. Suntem în postura de a deconta ce nu s-a făcut până acum. Nu a fost ușor să alocăm 2% din PIB bugetului Apărării pentru al treilea an consecutiv".

Nu în ultimul rând, șeful SMA a evidențiat că este nevoie de o perioadă de 3 până la 5 ani până când armamentul deja achiziționat de România să devină operabil.

„O formă fără fond"

Una dintre cele mai aplicate și fără menajamente intervenții a avut-o conf. univ. dr. Iulian Fota, din partea Academiei Naționale de Informații, care a ridicat miza discuiilor, punând pe masă o serie de probleme grave cu care se confruntă domeniul securității naționale. „Politica noastră de securitate națională riscă să devină o formă fără fond, după 30 de ani de democrație. Am argumente puternice în acest sens. Factorii politici refuză să recunoască că trăim într-o lume mult mai periculoasă, pentru că nu vor să fie întrebați ce fac pentru asta", a spus el.

Iulian Fota a criticat autoritățile de la București pentru că au reacționat cu mare întârziere după ce „Rusia a confiscat o treime din Marea Neagră prin exerciții militare". „Suntem în campanie electorală, dar nu se discută deloc despre politicile de securitate națională. Este cea mai importantă politică publică. Nu mă refer doar la un partid, ci la toate partidele, care parcă s-au înțeles să evite o astfel de temă.

La reuniunea diplomației românești nimeni nu a rostit cuvântul Rusia. De ce mai cheltuim 2% pentru apărare? Trebuie să punem punct acestei ipocrizii.

În niciun document oficial nu se precizează, de ani de zile, care este cea mai mare amenințare la adresa securității naționale a României, ca nu cumva vreo instituție să fie trasă la răspundere. Cum să-ți faci o agendă, cum să prioritizezi în astfel de condiții?", s-a întrebat retoric Iulian Fota.

Ministrul Apărării, Gabriel Leș, a venit prompt cu un răspuns: „Este riscant să informăm opinia publică de faptul că suntem într-un pericol iminent. Aceste chestiuni trebuie comunicate cu foarte mare atenție".

În continuate, Iulian Fota s-a plâns de faptul că, până în 2014, „am cârpit domeniul de securitate națională, nu a fost făcută o revizuire strategică".

„Cele mai mari amenințări la securitatea națională a României sunt proprile vulnerabilități. Politizarea absurdă a domeniului de securitate națională este o realitate. Suntem în plin război politico-ideologic împotriva Occidentului și în România", a conchis Iulian Fota.

ARNOLD C. DUPUY, analist la Pentagon

FOTO: INQUAM PHOTOS - OVIDIU MICSIK

Un nou obiectiv strategic

Panelul al doilea a fost intitulat „Strategii de securitate și planificare strategică. Priorități privind necesarul logistic în domeniul apărării naționale", moderat de col. (r) Ion Petrescu.

Cu acest prilej, prof. Marian Zulean, initiator al „Black Sea Area Program" în cadrul Universității București, a evaluat cum se prezintă România în materie de obiective strategice pe termen mediu și lung. „Până acum am avut strategii de pace, dar realitatea geostrategică s-a schimbat semnificativ. Țara noastră are nevoie de un nou obiectiv strategic în contextul competiției Marilor Puteri", a evidențiat prof. Zulean. El a atras atenția că, în 2018, România a alocat Apărării doar 1,92% din PIB, întrebându-se dacă nu este cazul să revenim la alocarea a 2,38% din PIB, pentru a putea acoperi și pensiile militarilor.

În opinia sa, „niciun ciclu nu a fost complet sau realist, planificarea apărării a asigurat supraviețuirea și adaptarea instituțiilor de securitate în context de pace, cu asistență occidentală".

Apoi, dezbaterea s-a axat asupra contribuției României la misiunile militare internaționale. Au vorbit general-maior dr. Dorin Blaiu, locțiilorul Șefului Statului Major al Forțelor Terestre, Comandorul Liviu Coman, locțiitorul comandantului Componentei Operaționale Navale, care s-a referit și la securitatea navală la Marea Neagră, iar despre apărarea spațiului aerian al României a avut o intervenție Comandorul Florentin-Gabriel Giuvară, comandantul Centrului de Operații Aeriene al Armatei Române.

Ancoră de securitate

Panelul al treilea al summitului a fost rezervat contribuției României la securitatea euroatlantică, parteneriatelor strategice ale României și riscurilor de securitate.

Prima intervenție i-a aparținut lui Arnold C. Dupuy, analist pentru Departamentul de Apărare al SUA și profesor asociat al Universității din Virginia (SUA). El a început prin a spune că „România se află într-o poziție geostrategică foarte dificilă, fiind o ancoră de securitate în sud-estul Europei, pe granița nedeclarată a unui război nerecunoscut".

În opinia sa, România a demonstrat că este capabilă să se integreze în structurile de apărare colectivă și trebuie să consolideze acest proces. Cum? „Militarii români ar trebui să participe la un număr mai mare de exerciții NATO, trebuie crescut gradul de profesionalizare a efectivelor militare, țara noastră trebuie să se focuseze pe dezvoltare în plan intern, trebuie combătută emigrația, obiectivul comunicării strategice ar trebui să fie combaterea propagandei, iar România trebuie să reziste influenței maligne a Rusiei", a punctat prof. Dupuy.

Lui Cristian Diaconescu, fost ministru de Externe, i-a revenit misiunea să vorbească despre parteneriatele strategice ale României. El a subliniat faptul că țara noastră „a început să se gândească mai serios la încheierea de astfel de parteneriate începând cu anul 1997, când România a inițiat discuții cu SUA". „Grupul de la Vișegrad a început acest dialog încă din 1992. Avem parteneriat special cu Republica Moldova abia din 2010. Avem un parteneriat de succes cu Marea Britanie. Există similarități de interese și de politici de securitate foarte mari. Un parteneriat extins ar trebui gândit cu Ucraina. Din păcate, dialogul bilateral s-a concentrat pe temele care ne separă, mizele au fost fixate foarte sus. România ar trebui să vină cu o strategie de securitate regională, negociată în toate capitalele țărilor vecine. Cred, de asemenea, în dezvoltarea unor parteneriate de securitate cu Polonia și Turcia. Imaginați-vă ce ar însemna un coridor de securitate energetică în regiunea noastră", a făcut Diaconescu un scurt inventar diplomatic.

România are nevoie de un nou obiectiv strategic, în contextul competiției dintre Marile Puteri

Shutdown în 24 de ore

Despre riscurile de securitate cărora România trebuie să le facă față a vorbit Marius Bostan, antreprenor și fondator RePatriot. „Am revenit la paradigma Războiului Rece. Observăm o creștere a propagandei rusești în România. Acesta este un pericol major pentru România, mai ales în condițiile în care presa este slăbită", a spus el.

În opinia omului de afaceri, „o țară se poate dezvolta, în special economic, dacă are asigurată securitatea națională". Marius Bostan a vorbit apoi despre riscurile de securitate cibernetică. „României i se poate da shutdown în 24 de ore. Nivelul de securitate cibernetică este precar. La comandă sunt oameni slabi, care nu au curajul de a lua decizii la momentul potrivit. Războiul cibernetic se poată deja de către mașini. Virușii creați de mașini sunt mult mai periculoși decât acum câțiva ani. Este nevoia să introducem tehnologia și inteligența artificială în învățământul militar", a subliniat Bostan.

Concluzii

Finalul **2019 Newsweek Defense Summit** a fost dedicat întrebărilor și răspunsurilor. La acest ultim panel au participat foști militari de prim-rang. Primul vorbitor a fost generalul (r) dr. ing. Alexandru Grumaz, președinte al Centrului de Analiză și Studii de Securitate.

„Sunt Tzu spunea că nicio țară nu poate fi cucerită fără o complicitate din interior. Vulnerabilitatea României este

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

E.S. HANS KLEMM, ambasadorul SUA în România, a apreciat efortul țării noastre de a aloca 2% din PIB pentru Apărare.

internă. Armata noastră se bazează pe armament vechi de 30 de ani și chiar de 40 de ani. Ne lipsește în totalitate tehnica modernă de luptă. Avem tancuri T 55, de inspirație sovietică, în postura de tanc principal de luptă, nu avem artilerie modernă, nu mai avem industrie de apărare. Aici suntem după 30 de ani de democrație original: într-o perestroikă upgradată", a apreciat gen. Grumaz. El a punctat, însă, că cea mai importantă resursă a noastră sunt oamenii.

La rândul său, Șerban Filip Cioculescu, lect. univ. dr. al Universității București, a fost de părere că „România trebuie să înțeleagă marile tendințe în politica globală, dacă nu cumva ne îndreptăm spre o lume multipolară, și, în consecință, să-și gestioneze rațional resursele".

„Principalul risc de securitate este transformarea Europei într-un rival al SUA. O astfel de rivalitate ar permite Rusiei și Chinei să se repoziționeze în balanța de putere (...) Este important să se evite dispariția UE și NATO. Dacă, Doamne ferește, acest lucru se întâmplă, trebuie să avem o strategie pregătită din timp. Starea de conflict între Rusia și Occident există și trebuie constatată ca atare: războiul hibrid", a spus Cioculescu.

O abordare alarmistă

O intervenție alarmistă i-a aparținut generalul (r) Constantin Degeratu, fost consilier prezidențial pentru apărare. El a criticat faptul că, deși „situația regională este foarte dificilă", declarațiile oficialilor noștri au fost că „nu există o amenințare directă la adresa României".

„Pericolele identificate au fost interne, în special corupția. Asta, deși Rusia a catalogat NATO drept o amenințare la adresa securității sale și a anunțat că va acționa pentru eliminarea ei. Din 2014, Rusia este în proces de trecere de la starea de pace la starea de război. Taie bucățică cu bucățică din drepturile noastre și din teritoriul unor state. Care a fost reacția noastră? Nu există amenințări militare externe la adresa României. Nu ne băgăm în ciorba Rusiei. Ok, s-ar putea să fim în meniu la felul trei", a avertizat Degeratu.

Mai mult, el a punctat că, după intervenția Rusiei în Georgia, s-a dovedit că Parteneriatul strategic al acestei țări cu NATO nu are nicio valoare militară.

„Până la Articolul 5, Tratatul NATO are patru articole care spun că apărarea națională este apanajul statelor naționale. România a renunțat la apărarea națională și ajută NATO să apere România", consideră gen. Degeratu.

El a spus că „programele de înzestrare a Armatei Române sunt frumoase, dar va mai dura vreo cinci ani până ce echipamentele vor fi operabile". „Soluția este dislocarea a două escadrile de F-16 din Germania și Italia în România, dislocarea a cel puțin două divizii de rachete «Patriot», dar și transferarea unui vas de luptă de dimensiuni mai mari. Avem 3 nave. Le putem înzestra cu rachete de coastă, cu rază de 300-500 km, de pe nave americane, care se dezafectează. Nu încălcăm niciun tratat", a arătat înaltul oficial militar.

„Nu văd de ce nu ați cere asta SUA, chiar dacă solicitarea ar putea fi percepută ca o provocare directă la adresa Rusiei. Nu văd de ce nu ați încerca asta", a fost răspunsul prof. Arnold C. Dupuy.

Parteneri 2019 Defense Summit

THALES SNC ESTABLISHED 1892 NAVAL GROUP BERETTA LEROY ȘI ASOCIAȚII LAW FIRM

ANALIZĂ

Cancerul electoral

Jucătorii din piață susțin că măsura Ministerului Sănătății prin care se interzice exportul paralel din România nu rezolvă criza de pe piața medicamentelor.

CUM LIPSA CITOSTATICELOR durează de mai mulți ani, măsura radicală propusă, peste noapte, de Sorina Pintea, exact în campanie electorală, are un puternic damf electoral.

Experții susțin că alte două cauze ar fi generat criza citostaticelor. În primul rând, incapacitatea Ministerului Sănătății de a monitoriza și interveni pe lanțul aprovizionării cu medicamente, de la producător la pacient.

A doua cauză derivă din decizia autorităților de a impune un preț minim al medicamentelor. În România, acest preț trebuie să fie mai mic decât media prețurilor altor douăsprezece state membre ale UE. Este contextul în care producătorii decid să nu mai aducă, în România, medicamente pe care le consideră nesustenabile financiar.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

Exportul paralel este estimat la 600-800 milioane de euro.

Ce acuză ministrul

Măsura interzicerii exportului de medicamente se aplică pentru 172 de citostatice și imunosupresoare vitale pentru pacienții bolnavi de cancer sau care au suferit un transplant și care sunt insuficiente pe piața din România, se arată într-un Ordin al ministrului Sorina Pintea, aflat în dezbatere publică. Interdicția se aplică pentru șase luni.

„Am primit sesizări din partea pacienților și specialiștilor privind lipsa acestor medicamente. Pacienții sunt lipsiți de aceste medicamente și trimiși în străinătate să le cumpere. Vom notifica Comisia Europeană și vom argumenta. Companiile au obligația publică de a asigura nevoile pacienților interni. Nu dorim să facem probleme

pieței și industriei farma", afirmă ministrul Sănătății.

Paradoxul prețului prea mic

Dan Zaharescu, director executiv al Asociatiei Române a Producătorilor Internaționali de Medicamente susține că „măsurile propuse, în acest moment, pot avea doar un efect temporar, limitat la o perioadă de șase luni, eventual cu posibilitatea prelungirii cu încă șase luni. Asemenea măsuri pot fi luate pentru un număr limitat de medicamente. Ori, o măsură de genul celei propuse acum este o măsură care acoperă o paletă extrem de largă de medicamente".

Principala cauză a exportului paralel o reprezintă metodologia de calcul a prețului la medicamente impusă de autoritățile române.

„În spațiul economic european, medicamentele sunt considerate mărfuri care circulă liber dintr-o țară în alta. Regulile după care se fixează prețurile și modul în care se eliberează medicamentele către pacient se stabilesc, individual, de fiecare stat membru al UE. Prețurile medicamentelor în România au fost stabilite la un nivel minim european.

Prin comparație, prețurile acelorași medicamente, în diverse state din UE, pot fi și de 3-5 ori mai mari ca în România", a declarat Dan Zaharescu pentru *Newsweek România.*

Acesta a completat: „este o decizie benefică pentru pacienți, dar pentru o perioadă scurtă de timp. Ea nu atacă cauzele principale ale problemei".

O soluție ar fi „găsirea unei alte metodologii de calcul al prețului medicamentelor, alta decât prin fixarea lui la nivelul minim european. Asta ar ajuta la reducerea comerțului paralel cu medicamente ce provin din România. Putem estima că nivelul comerțului paralel este de 600 – 800 milioane de euro pe an. Dacă piața de medicamente din România este 3 miliarde, este vorba de 20%, un procent mare", a explicat directorul executiv al ARPIM.

Un ordin de ministru foarte prost

Vlad Mixich, expert în politici de sănătate, fost vicepreședinte al Agenției Naționale a Medicamentului și membru în conducerea Alianței Europene de Sănătate Publică, a susținut, într-un interviu pentru hotnews.ro, că Ordinul Ministerului Sănătății, „e foarte prost și nu va rezolva toate crizele de medicamente".

„Am analizat 100 din medicamentele de pe lista respectivă și 54 nu au fost nici măcar o singură dată exportate paralel din martie 2017 până în prezent. Cum se justifică atunci interzicerea exportării lor? Pe baza a ce?

Fie Agenția Națională a Medicamentului, cea care înțeleg că a recomandat lista, ascunde ilegal date și nu ne spune că de fapt și acele 54 de medicamente au fost scoase din țară în ultimii trei ani. Fie este vorba de incompetență crasă pentru că interzicerea fără motive, fără date, a exportării acestor medicamente expune statul român la procese declanșate de distribuitori", subliniază Vlad Mixich.

Prețul care trage în jos

Fostul ministru al Sănătății Vlad Voiculescu, citat de aceeași sursă, atrage atenția că, în cazul multor citostatice care lipsesc din România, problema nu este exportul paralel, ci faptul că din cauza prețului foarte mic fixat de statul român, ele nu mai ajung deloc în țara noastră.

Exportul paralel reprezintă o cauză a riscului de dispariție pentru 46% din medicamentele oncologice din România, arată un studiu

„Cred că problema la majoritatea medicamentelor foarte ieftine care lipsesc nu e că pleacă, e că nu mai vin deloc, din cauza prețului foarte mic. Soluția este, în primul rând, reintroducerea listei medicamentelor esențiale conform Organizației Mondiale a Sănătății", spune Voiculescu.

Incompetență

Există semene de întrebare legate de competența celor care monitorizează situația medicamentelor din România.

Marius Daniel Șișu, omul care conduce din luna februarie Agenția Națională a Medicamentului, a picat admiterea la Facultatea de Farmacie. El a găsit o portiță și s-a înscris fără examen pe locurile studenților străini și a fost exmatriculat pentru absențe, scrie Recorder.ro.

Marius Daniel Șișu este un susținător al detoxifierii cu sucuri de castravete, iar experiența lui în domeniu se limitează la falimentarea unor mici afaceri cu medicamente.

Cum au dispărut medicamentele

În acest moment, prețul la medicamente în România trebuie să fie mai mic sau cel mult egal cu cel mai mic preț din 12 state europene. Un documentar al Institutului de Politici Publice (IPP), publicat anul trecut, arată cum, pe măsură ce se ieftinesc medicamentele, acestea dispar de pe piață. Motivul: pentru producători nu mai este rentabil să vândă în România.

Așa se face că, dacă în 2014, în România erau autorizate 6.114 medicamente, la 31 decembrie 2017 mai rămăseseră 4.200. Doar în 2017 s-au retras de pe piață 600 de medicamente, iar, în 2018, se presupunea că vor urma alte câteva sute.

Ieftinirea medicamentelor a încurajat exportul paralel înspre state europene unde prețul la aceleași medicamente era de câteva ori mai mare.

FOTO: GETTY IMAGES

INTERVIU

Expert european: Importul paralel poate rezolva criza medicamentelor

EXPORTUL PARALEL DE medicamente nu reprezintă cauza lipsei de medicamente din România, ci preţurile mici fixate de stat şi întreruperile în lanţul de producţie, însă marea problemă este lipsa totală a importului paralel, prin care s-ar putea aduce pe piaţa românească medicamente mai ieftine din alte state, a declarat secretarul general al Asociaţiei Europene a Companiilor Euro-Farmaceutice (EAEPC), Kasper Ernest, într-un interviu acordat *Newsweek*.

Newsweek România: **Suntem în mijlocul unei dezbateri intense în România privind distribuţia paralelă de medicamente, însă puţină lume cunoaşte cu adevărat ce presupune această activitate. Ce înseamnă, de fapt, distribuţia paralelă şi ce efecte - pozitive sau negative - are această activitate asupra pacienţilor?**

Kasper Ernest: Pe scurt, este o activitate economică care se desfăşoară atunci când există un surplus de medicamente. Adică, dacă după ce pacienţii din România au primit medicamentele de care au nevoie, în cazul unui anumit produs, restul poate fi exportat.

Acest lucru înseamnă logistică, locuri de muncă în depozite, iar surplusul se vinde în altă ţară în care preţul acelui produs este mai mare. În acest fel, alţi pacienţi - din Bulgaria, Polonia sau

Germania, de exemplu – pot beneficia de acel medicament la un preț mai mic.

Acest lucru funcționează și invers: dacă prețul unui medicament este mai mic în altă țară și există surplus, el poate fi adus aici. Problema mare a României este, însă, că nu există deloc import paralel, deoarece nu există compensare pentru medicamentele aduse prin import paralel.

Am cerut de câțiva ani Ministerului Sănătății să modifice legislația pentru a permite compensarea medicamentelor provenite din import paralel, așa cum se întâmplă în cazul medicamentelor producătorilor, dar acest lucru nu s-a întâmplat încă. Este dificil să înțelegem de ce nu se pot aduce produse în România, deși se pot aduce la preț mai mic decât cel existent.

Cred că este important de spus că România nu reprezintă o sursă importantă de medicamente pentru restul Europei. În realitate, peste 52% din volumul de medicamente importate paralel provin din state dezvoltate: din Franța, din Germania, din Marea Britanie și din Olanda.

De asemenea, majoritatea medicamentelor care fac obiectul distribuției paralele ajung tot în state dezvoltate.

Să vă dau un exemplu: Norvegia face de trei ori mai mult export paralel de medicamente pe cap de locuitor decât România, iar Austria exportă de două ori mai mult.

Așa că ideea aceasta că România ar fi un mare exportator de medicamente prin distribuție paralelă nu este adevărată.

Ministerul Sănătății tocmai a anunțat intenția de a suspenda exportul paralel, pentru o perioadă de șase luni, pentru 172 de medicamente. Care credeți că vor fi efectele acestei măsuri?

Vor fi două efecte principale. În primul rând, pacienții din România vor avea și mai puțin acces la medicamentele de care au nevoie, pentru că nu se exportă medicamente care sunt necesare aici.

Ideea aceasta că România ar fi un mare exportator de medicamente prin distribuție paralelă nu este adevărată

Lipsa de medicamente din România este cauzată de alți factori: fie prețurile prea mici stabilite aici, fie întreruperi în lanțul de producție al substanțelor active, care se pot întâmpla în India sau China sau în alte țări.

Al doilea efect va fi că această suspendare va genera disponibilizări în rândul angajaților companiilor care fac această activitate în România, în depozite sau în alte zone. Așa că pe de o parte nu se rezolvă problema, iar pe de altă parte sunt loviți mulți angajați din acest sector.

Dacă vă uitați pe lista anunțată de Ministerul Sănătății, multe dintre produsele incluse nici măcar nu sunt exportate din România. Mai mult, multe dintre medicamentele de pe listă nici măcar nu sunt comercializate pe piața din România de către deținătorii de autorizații de punere pe piață.

Așa că nu putem exporta din România ceva ce nici măcar nu există în țară. Aceste lucruri arată că această listă nu s-a realizat pe baza unor date și motive clare. Tocmai de aceea, suntem convinși că această măsură încalcă legislația UE.

Veți face plângere la Comisia Europeană sau veți recurge la alte tipuri de măsuri dacă suspendarea intră în vigoare?

Desigur, discutăm săptămânal cu Comisia Europeană în legătură cu activitatea de export paralel în întreaga UE și vom face plângere împotriva acestei măsuri.

În plus, vom ataca în justiție decizia și vom câștiga. Comisia Europeană a decis deja că modelul aplicat în Polonia contravine legislației europene și suntem în acest moment într-un proces în instanță cu autoritățile de acolo. Vom face la fel și în cazul României pentru că nu înțelegem logica acestei măsuri.

Credem, însă, că cel mai bine ar fi să existe un dialog, mai ales la nivelul UE, în legătură cu discontinuitatea medicamentelor și ne-am dori ca ministrul Sănătății să vină la discuțiile noastre de la Bruxelles pe această temă.

De altfel, în curând va avea loc o reuniune la inițiativa Comisiei Europene, la care vor participa toate părțile interesate: reprezentanți ai producătorilor de medicamente, ai companiilor din sectorul distribuției paralele, ai farmaciilor și ai asociațiilor de pacienți.

Se va discuta despre soluții la nivelul întregii UE, pentru că cele mai multe discontinuități sunt în prezent paneuropene. Sunt întreruperi care apar la nivelul lanțului de producție, sunt chestiuni legate de politicile de prețuri.

Există o dezbatere interesantă în legătură cu prețurile: ar trebui să fie mai mari sau mai mici? Însă cu siguranță este nevoie de mai multă transparență în privința prețurilor medicamentelor. Acestea sunt adevăratele dezbateri în privința medicamentelor la nivel european și la aceste probleme trebuie căutate soluții.

Cam toate statele europene se confruntă cu discontinuități, nu este o problemă care afectează doar România.

Ce riscă România dacă pierde în instanță?

În primul rând, riscă să ne plătească daune financiare, adică bani de care ar trebui să beneficieze pacienții și sistemul de sănătate. Noi nu ne dorim acest lucru, preferăm ca acei bani să fie folosiți pentru pacienți, dar în același timp nici nu putem asista pasiv la falimentul companiilor din domeniu.

Suntem nevoiți să ne luptăm pentru activitatea noastră și tocmai de aceea credem că este vorba de o politică greșită. N

→ *De* **OCTAVIA CONSTANTINESCU**

BRUXELLES

Comisia compromisurilor periculoase

Viitorii comisari europeni propuși de Ursula van der Leyen așteaptă votul Parlamentului European. Procesul are șanse să provoace tensiuni majore la Bruxelles, din cauza petelor din CV-urile pretendenților.

PREZENȚA LA VOT LA ALEGERILE europarlamentare din luna mai a fost una record. Europenii au venit în număr foarte mare pentru a nu lăsa Uniunea Europeană pe mâna euroscepticilor și populiștilor, care doresc distrugerea ei. Politicienii pro-europeni au primit un ajutor nesperat. Din păcate, au apărut deja semnale că nu vor fi capabili să fructifice această șansă.

Modul în care arată viitoarea Comisie Europeană este dezamăgitor. Ursula van der Leyen a cedat foarte mult în fața populiștilor, euroscepticilor și politicienilor cu probleme de integritate. În cazul în care Comisia Europeană va obține votul Parlamentului European, în componența propusă de Ursula van der Leyen, principiile fondatoare ale Uniunii Europene vor fi afectate iremediabil. Bruxelles-ul va avea dificultăți majore să-și impună agenda anticorupție în fața statelor-membre care disprețuiesc și așa statul de drept.

Politicieni cu tinichele

Era evident de la bun început că Ursula van der Leyen nu va avea o misiune tocmai ușoară în formarea noii Comisii Europene. Nominalizarea sa drept președinte – prima femeie propusă pentru această înaltă demnitate europeană -, s-a făcut printr-un vot foarte strâns în Parlamentul European. Ea a reușit să adune doar nouă voturi peste necesarul de 374. Împotriva sa au votat 327 de europarlamentari și s-au înregistrat 22 de abțineri.

În acest context, era limpede că-i va fi foarte dificil să refuze propunerile venite din cele 27 de state-membre, de vreme ce are nevoie de voturile europarlamentarilor. În special de voturile țărilor din grupul de la Vișegrad, condus de Viktor Orban, „copilul-problemă" al UE.

Din păcate, suprize neplăcute sub aspectul integrității au apărut și la propunerile avansate de Franța și Belgia.

Belgianul Didier Reynders, propus pentru portofoliul Justiției, este acuzat de corupție și spălare de bani în Republica Democrată Congo, după cum au anunțat autoritățile belgiene. Acuzațiile îi sunt aduse de un fost membru al serviciilor de informații din Belgia.

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro
MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

Franțuzoaica Sylvie Goulard, nominalizată pentru portofoliul „Piața Internă", a fost audiată de autoritățile judiciare din țara sa, într-un dosar privind angajări fictive, exact în ziua în care a fost anunțată de Ursula van der Leyen.

Românca Rovana Plumb, căreia i-a fost atribuit portofoliul Transporturilor, a fost acuzată de DNA de complicitate la abuz în serviciu în dosarul Belina, dar a scăpat de anchetă, pentru că parlamentarii nu au avizat urmărirea penală.

Ungurul Laszlo Trocsanyi, propus comisar pentru Vecinătate și Extindere, este fostul ministru al Justiției din guvernul Viktor Orban, ale cărui decizii au afectat independența sistemului judiciar din țara sa, motiv pentru care Parlamentul European a declanșat Articolul 7 pentru încălcarea principiilor fundamentale ale statului de drept.

Polonezul Janusz Wojciechowski, propus pentru Agricultură, este cercetat chiar OLAF, oficiul anti-fraudă al UE, pentru modul în care a cheltuit banii pentru deplasări, pe vremea când era europarlamentar.

Nu în ultimul rând, Vera Jourova (Cehia), care va prelua portofoliul „Valori și Transparență", a fost acuzată în 2006 că

CRITICILE
la adresa nominalizărilor făcute de Ursula van der Leyen au apărut imediat după conferința de presă ținută de șefa Comisiei Europene

a luat mită pentru a facilita un contract din fonduri UE. A stat o lună în arest preventiv, dar, ulterior, a fost exonerată complet de acuzații. Ca să nu mai vorbim că Ursula van der Leyen și Johannes Hahn au fost acuzați în trecut de plagiat.

Apropo de populism, chiar șefa Comisiei Europene a recurs la el când a ales denumirea unor portofolii care au stârnit, deopotrivă, amuzament și controverse aprinse la Bruxelles. Este vorba de „European Green Deal" sau „Protecting our European Way of Life".

Calendar

Audierea noilor comisari în comisiile de specialitate a Parlamentuui European va începe pe 30 septembrie și se va încheia pe 8 octombrie. Audierile vor fi urmate de reuniunile de evaluare. Pe 15 octombrie, Conferința președinților de comisii va transmite concluziile Conferinței președinților. Aceștia au ultimul cuvânt în privința evaluării și vor decide pe 17 octombrie dacă e nevoie de detalii suplimentare din partea unor comisari desemnați sau declară audierile încheiate.

Dacă vor avea loc audieri suplimentare ale unor comisari desemnați, ele se vor desfășura pe 14 și 15 octombrie, urmate de evaluarea Conferinței președinților de comisii pe 16 octombrie și de decizia finală a Conferinței președinților pe 17 octombrie.

Votul pentru întreaga Comisie va avea loc în plenul PE de la Strasbourg, pe 23 octombrie, iar noul Executiv european urmează să-și înceapă activitatea la 1 noiembrie.

Istoria UE: Franța ține la penalii ei

La fiecare numire a unui nou executiv european au fost candidați controversați, înlocuiți ulterior de către statele care i-au propus. În 2009, chiar și Dacian Cioloș a avut ușoare probleme cu obținerea portofoliului de comisar pentru Agricultură și au existat discuții discrete privind respingerea

Surprize neplăcute sub aspectul integrității au apărut și din partea Franței și Belgiei

sa, din cauză că România avea o proastă reputație la Bruxelles.

În 2014, comisia de mediu a Parlamentului European a respins candidatura Alenkăi Bratusek, fost premier al Sloveniei, susținută de țara ei și de Jean Claude Juncker pentru poziția de vicepreședinte al Comisiei. Barusek a fost retrasă, iar Slovenia a obținut un mandat de comisar european pentru comerț, post ocupat de Violeta Bulc.

În 2004, guvernul Italiei, condus de Silvio Berlusconi, a retras candidatura lui Rocco Buttiglione, propus pentru postul de comisar pentru Justiție. Buttiglione a fost puternic atacat de partidele de stânga pentru că declarase că homosexualitatea este un păcat și familia există pentru a permite femeilor să aibă copii. Președintele desemnat al Comisiei Europene, Jose Manuel Barroso, l-a retras, întrucât exista riscul ca întreaga comisie să pice la votul în Parlamentul European. Italia l-a propus pentru postul de comisar pentru Justiție pe Franco Frattini, la acel moment ministru de Externe. Tot în 2004, Letonia a retras candidatura Ingridei Udre, suspectată de folosirea frauduloasă a banilor pentru campania electorală. Acuzațiile împotriva ei nu au fost niciodată probate, dar Letonia a înlocuit-o pe Udre cu Andres Piebalgs.

În schimb, tot în 2004, Franța și-a menținut propunerea pentru comisia Barroso, pe Jacques Barrot, deși acesta fusese condamnat la opt luni de închisoare cu suspendare pentru o delapidare de două milioane de lire sterline, bani de la buget care au ajuns la partidul său. Barrot a scăpat urmare a unei amnistii prezidențiale, din 1995, care i-a șters condamnarea. În consecință, Barrot a ocupat din 2004 în 2010 mai multe funcții în Comisia Europeană, inclusiv pe cea de comisar pentru Justiție, iar în 2010 a ajuns judecător în Curtea Constituțională a Franței.

FOTO: GETTY IMAGES

COMISIA EUROPEANĂ

PREȘEDINTE

URSULA VON DER LEYEN
(PPE, Germania)
Prima femeie desemnată președinte al Comsiei Europene. A urmat Studii Europene la Universitatea din Bruxelles și a absolvit cu doi ani înaintea premierului Britanic, Boris Johnson. Este mamă a 7 copii. A intrat în politică după ce și-a terminat studiile de medicină. A „supraviețuit" politic unor acuzații de plagiat.

Este fiica lui Ernst Albrecht, fost premier al Saxoniei de Jos, land situat în nord-vestul Germaniei. A apărut într-o emisiune de televiziune cântând împreună cu familia sa. În 1978, familia Albrecht a scos pe piață un single intitulat „Wohlauf in Gottes schöne Welt" („Totul este bine în minunata lume a lui Dumnezeu").

A intrat la prestigioasa „The London School of Economics", sub pseudonimul Rose Ladson, după ce tatăl său a fost informat că poate fi o țintă a grupării teroriste de extremă dreaptă, „Red Army Faction".

A intrat în Uniunea Creștin-Democrată din Germania în 1990. A fost cel mai longeviv ministru în Cabinetul Angelei Merkel, ocupând portofoliul Apărării.

VICEPREȘEDINȚI

FRANS TIMMERMANS
(PES, Olanda)
Mediu și ecologie
A fost candidat la șefia Comisiei Europene. Poartă ochelari de hipster. Este feminist. A fost ministru de Externe al Olandei. Poliglot. Mâna dreaptă a actualului președinte al Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker. Bunicii săi au fost mineri de cărbune. Are patru copii. Refuză să mai meargă în emisiuni televizate din Olanda, după ce, în 2014, a fost forțat de un moderator să dezvăluie o informație confidențială din ancheta prăbușirii avionului MH17. Are o sosie pe nume Hans Brusselmans.

PROPUNEREA
avansată de România, Rovana Plumb, este tot una controversată.

MARGRETHE VESTAGER
(Renew Europe, Danemarca)
Competiție și agenda digitală
Supranumită de publicația *Politico* drept „regina adjunctă" a Europei, după Angela Merkel. A fost în cărți pentru șefia Comisiei Europene. Donald Trump a supranumit-o „doamna cu taxele", care „urăște SUA" din cauza războiului ei cu giganții americani ai tehnologiei. Este celebră în Danemarca pentru încăpățânarea cu care a condus finanțele țării sale. Obișnuiește să croșeteze elefanți pentru a se elibera de stres.. Vorbește fluent limba franceză și are o mare admirație pentru această țară, afirmată public în numeroase ocazii.

JOSEP BORRELL
(PES, Spania)
Înalt reprezentant UE pentru politică externă
Fiu al unui brutar din Munții Pirinei. Fost inginer aeronautic și student la Stanford. Are 72 de ani. A fost președinte al Parlamentului European. Este catalan, dar se opune independenței aceste provincii. A fost printre primii politicieni europeni care l-au recunoscut pe Juan Guaidó drept președinte interimar al Venezuelei. Este adeptul excluderii lui Dumnezeu din politică.

VĚRA JOUROVÁ
(Renew Europe, Cehia)
Valori și transparență
Se va ocupa de justiție, protecția consumatorilor și egalitatea de gen. A fost dezamăgită pentru că nu a obținut portofoliul dezvoltării regionale. A studiat antropologie culturală. A fost ministru și parlamentar în țara de origine, la începutul anilor 2010. A petrecut 33 de zile în închisoare, în 2006, după ce a fost acuzată de corupție. A renunțat la contul de Facebook confruntată cu un val de discurs al urii. Militează pentru ca mâncarea din estul Europei să aibă aceeași calitate cu cea din Vest. A determinat compania „Airbnb" să-și modifice „Termenii și condițiile" și să respecte regulile europene referitoare la cazare.

VALDIS DOMBROVSKIS
(PPE, Letonia)
Economie și servicii financiare
A fost prim-ministru al țării sale, poziție din care a tăiat salariile și cheltuielile din cauza crizei financiare globale. Și-a dat demisia, după ce 54 de persoane au murit din cauza prăbușirii unui complex comercial. A lucrat ca asistent de laborator în Germania. A fost europarlamentar și a ajuns vicepreședinte PE responsabil cu moneda euro și dialogul social. „Este foarte disciplinat în discurs, cu excepția situațiilor în care bea câte un pahar cu reprezentanții presei", scrie *Politico*.

MARGARITIS SCHINAS
(EPP, Grecia)
Protejarea modului de viață european
A fost până recent șeful purtătorilor de cuvânt al Comisiei Europene. Membru al Parlamentului European, între 2007 și 2009, din partea formațiunii conservatoare „Noua Democrație". Căsătorit cu Mercedes Alvargonzález, înalt oficial al Parlamentului European. Nu este un favorit al presei. Are reputația de a răspunde oricărui apel telefonic sau mesaj. Adversarii săi confirmă acest lucru.

MAROŠ ŠEFČOVIČ
(PES, Slovacia)
Relații inter-instituționale și prognoză

2019 a fost un an foarte prost pentru el. Nu a reușit să ajungă președinte al Slovaciei și nici președinte al Comisiei Europene, din postura de candidat al partidelor de centru-stânga. Diplomat de carieră. „Șef", cum i se spune amical, și-a petrecut ultimii cinci ani încercând să medieze un acord de furnizare a gazelor naturale între Rusia și Ucraina. Este un mare fan al serialului science-fiction „Star Trek".

DUBRAVKA ŠUICA
(PPE, Croația)
Democrație și demografie
A fost primar în Dubrovnik, dar a părăsit această funcție înainte ca orașul să ajungă și mai celebru decât era, pentru că aici s-au filmat scene din celebrul serial „Urzeala tronurilor" („Game of Thrones"). Este un foarte bun vorbitor de limba germană. A fost timp de șase ani europarlamentar. Nu a fost foarte fericit să se mute la Bruxelles. Unele surse susțin că a fost implorat să accepte funcția de comisar european.

COMISARI

JOHANNES HAHN
(PPE, Austria)
Buget și administrație
Va raporta direct Ursulei von der Leyen. Ca și șefa sa, a fost acuzat că și-a plagiat teza de doctorat, dar i s-a permis să-și păstreze titlul în urma unei anchete. Este foarte economn. În 2009, a încercat să scoată Austria din proiectul CERN. A fost CEO al companiei Novomatic, din industria jocurilor de noroc.

DIDIER REYNDERS
(Renew Europe, Belgia)
Justiție
Avocat, membru al formațiunii liberale francofone „Mișcarea Reformistă" (MR). A fost ministru de Finanțe, între 1999 și 2011, și ministru de Externe și al Apărării, între 2011 și 2019. În 2014, a candidat fără succes atât pentru funcția de premier și a ratat nominalizarea pentru poziția de comisar european. Anul acesta, a ratat numirea în fruntea Consiliului Europei de la Strasbourg. Ca ministru de Finanțe, a majorat taxele plătite de companiile multinaționale. Deocamdată, Reynders nu a fost convocat de procurori să răspundă pentru acuzațiile de corupție. A precizat că nu știe de existența vreunei anchete împotriva sa.

MARIYA GABRIEL
(PPE, Bulgaria)
Inovație și tineret
A renunțat la locul său în Parlamentul European, câștigat în luna mai, pentru a fi comisar european. A fost, totuși, europarlamentar între 2009 și 2017. Fostă profesoară și cercetătoare la Institutul de Studii Politice din Bordeaux. Iubește albinele. A fost exonerată, de instituția anticorupție din Bulgaria, de un potențial conflict de interese legat de un apartament. Este preocupată de fenomenul fake news, competențe digitale și promovează sectorul audiovizual european. Își scrie singură postările pe Twitter.

ROVANA PLUMB
(PES, Romania)
Transporturi
Despre Rovana Plumb, candidata României la poziția de comisar european, publicația *Politico* scrie că este loială fostului președinte al PSD, Liviu Dragnea, aflat în prezent în închisoare pentru angajările fictive din Teleorman. Jurnaliștii nu uită să menționeze că a evitat anchetarea de către parchetul anticorupție din România, pentru că Parlamentul a refuzat să-i ridice imunitatea, chiar în dosarul „Belina", care-l viza în mod direct pe Dragnea. Pe când era ministru al Mediului, Plumb a semnat documentele prin care insula formată de un braț natural al Dunării a devenit proprietatea de pescuit a companiei Tel Drum. Rovana Plumb este fost ministru al Fondurilor Europene și vicepreședinte al grupului socialiștilor europeni din Parlamentul European.

KADRI SIMSON
(Renew Europe, Estonia)
Energie
Cunoscut pentru că este „mereu pregătit" și „zâmbitor". Membru al Partidului Cen-

CUM SE ALEGE **COMISIA**

FOTO: INQUAM PHOTOS - VIRGIL SIMIONESCU

trist din țara sa. În 2015, a candidat fără succes la președinția acestei formațiuni. A studiat în orașul universitar Tartu, despre care estonienii spun că are un spirit pe care nu-l poți înțelege decât dacă îl vizitezi.

JUTTA URPILAINEN
(PES, Finlanda)
Parteneriate internaționale
Fost ministru de Finanțe și lider al Partidului Democrat. Este prima finlandeză propusă pentru funcția de comisar european. A vrut să devină profesoară, dar a ajuns la concluzia că politica este mult mai potrivită pentru ea. Este cunoscută pentru linia dură de a cere garanții, în schimbul salvării țărilor afectate de criza euro. A adoptat, recent, cel de-al doilea copil din Columbia și a înregistrat un album cu cântece de Crăciun.

STELLA KYRIAKIDES
(EPP, Cipru)
Sănătate
Născută sub conducerea britanică a Ciprului, a studiat în Regatul Unit psihologie infantilă. Din 2013 este vicepreședinte al Partidului Mișcarea Democratică și mâna dreaptă a președintelui Nicos Anastasiades. Este un politician de carieră. Presa o descrie ca fiind o „Maică Tereza", care încearcă să-i ajute pe ceilalți. S-a îmbrăcat în călugăriță la carnavalul din capitala Nicosia de anul trecut. În 2018, a inițiat o lege referitoare la dezincriminarea avortului. A fost președinte al Adunării Paarlamentare a Consiliului Europei.

SYLVIE GOULARD
(Renew Europe, Franța)
Piața internă
Pentru o scurtă perioadă a fost ministru al Apărării în Franța. A făcut parte din echipa țării sale care a negociat reunificarea Germaniei. Reprezintă la Bruxelles viziunea președintelui Emmanuel Macron despre Europa. Este o adeptă a creșterii gradului de integrare a UE și vorbește fluent germana și italiana. În 2017, a demisionat din fruntea Ministerului Apărării din cauza unui dosar, în care este acuzată că a angajat fictiv asistenți în Parlamentul European, care, în realitate, lucrau pentru „Modem", formațiunea sa politică de centru de la acea vreme. A rambursat Parlamentului European cele șapte luni de salariu plătit falsului său asistent, în perioada august 2014 - februarie 2015, iar PE a renunțat la ancheta împotriva sa. Poliția anticorupție din Franța, însă, a convocat-o la audieri fix în ziua în care Ursula von der Leyen a anunțat-o în echipa sa.

Sylvie Goulard este contestată și pentru că, între octombrie 2013 și decembrie 2015, a lucrat pentru un think- tank eurosceptic din SUA, Institutul Berggruen, și a primit 12.000 euro pe lună pentru activitatea sa. În tot acest timp era și eurodeputat, astfel că situația ridică probleme de ordin moral.

LÁSZLÓ TRÓCSÁNYI
(PPE, Ungaria)
Vecinătate și extindere
A fost ales europarlamentar la alegerile de anul acesta. Între 2014 și 2019 a fost ministru al Justiției în Ungaria. Din această calitate, a elaborat legi care au pus Ungaria și UE pe picior de conflict. De aceea, opțiunea premierului Viktor Orbán se va confrunta cu o replică foarte dură în Parlamentul European. Trócsányi a fost membru al Curții Constituționale și ambasador al Ungariei în Belgia și Franța. Nu este membru al FIDESZ, partidul de guvernământ condus de Orban Viktor, dar a fost cap de listă al acestei formațiuni în alegerile europene.

PHIL HOGAN
(PPE, Irlanda)
Comerț
Are 1,95 m înălțime. Este un politician extrem de abil. A reușit să-și impună propria viziune asupra Politicii Agricole Comune în plină criză a supraproducției europene de lapte. A fost criticat de fermierii irlandezi pentru modul în care a negociat acordul comercial cu Mercosur, organizație de comerț care reunește țări din America de Sud. A pierdut capital politic în momenul în care a introdus o taxă pe apă, în plină criză economică mondială. Este celebru pentru că îi gratulează uneori pe jurnaliști cu apelativul „this little f**ker!". Traducerea nu este necesară.

PAOLO GENTILONI
(PES, Italia)
Economie
Urmaș al contelui italian Gentiloni Silveri. A fost premier al Italiei. Este un aristocrat, fost activist de extremă stângă în tinerețe, devenit ulterior președinte al Partidului Democrat. Poliglot, fost jurnalist, fost ministru de Externe și fost ministru al Comunicațiilor. Celebru pentru eleganța și abilitățile diplomatice. Este unul dintre cei mai mari adversari ai alianței de guvernare pe care partidul său a încheiat-o cu populiștii de la Mișcarea Cinci Stele.

VIRGINIJUS SINKEVIČIUS
(ecologist, Lituania)
Mediu înconjurător și oceane
Nu este un specialist în schimbări climatice sau egalitate de gen, ceea ce ar putea să-i creeze probleme în relația cu noua sa șefă. Este membru al Uniunii Fermierilor și Ecologiștilor din Lituania. La 28 de ani, este cel mai tânăr comisar european nominalizat. A intrat în politică în 2016. Păstrează în biroul său o șapcă cu sloganul de campanie al lui Donald Trump, „Să facem din nou America mare!". A studiat în Marea Britanie și Olanda. A lucrat la portalul de știri lituanian *Tribuna*.

NICOLAS SCHMIT
(PES, Luxembourg)
Muncă
Este un socialist cu ambiții mari. Poliglot. O lungă perioadă de timp a fost ministru al Muncii în coaliția guvernamentală condusă de Jean-Claude Juncker și Xavier Bettel. A fost ambasadorul Luxemburgului la UE timp de șase ani. În 2011, a fost în centrul unui scandal în care a negat că a presat ofițeri de poliție să renunțe la acuzațiile împotriva fiului său. Este al 18-lea cel mai popular politician din Luxemburg, potrivit unui sondaj.

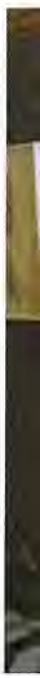

CONTROVERSELE din jurul nominalizării lui Sylvie Goulard (sus), Didier Reynders (jos stânga) și Laszlo Trocsanyi (drepta jos) afectează imaginea Comisiei Europene de apărătoare a statului de drept.

FOTO: GETTY IMAGES

HELENA DALLI
(PES, Malta)
Egalitate
Prima malteză nominalizată pentru Comisia Europeană, de asemenea, prima vedetă de cinema și concurentă la Miss World care țintește o astfel de poziție. A fost parlamentar din partea Partidului Laburist și, ulterior, ministru pentru dialog social și afaceri europene. A elaborat legea egalității în căsnicie. I-a declarat jurnalistului *Politico*, acreditat la Parlamentul European, că „este un curent favorabil egalității de gen, dar, din păcate, nu la nivelul Comisiei Europene".

JANUSZ WOJCIECHOWSKI
(ECR, eurosceptic, Polonia)
Agricultură
Este fost judecător, membru și apoi președinte al Partidului Poporului Polonez (agrarian)- PSL. În trecut formațiunea a fost satelit al comuniștilor, pe vremea când aceștia au guvernat Polonia. La nivel european, a fost membru al PPE, apoi al grupului „Europa Națiunilor și Libertății" și ulterior al grupului „Conservatorilor și Reformiștilor Europeni". A fost editorialist al Radio Maryja, ultra-catolic și ultra-conservator. Obișnuiește să scrie poezii critice despre oponenții săi politici, care nu sunt tocmai puțini. Anchetat de OLAF, agenția europeană anti-fraudă, pentru nereguli în decontarea cheltuielilor de călătorie.

ELISA FERREIRA
(PES, Portugalia)
Coeziune și reforme
Economistă. Guvernator adjunct al Băncii Portugaliei. A ocupat mai multe portofolii ministeriale sub fostul prim-ministru António Guterres. A fost trei mandate europarlamentar din partea Socialiștilor Europeni (S&D). A fost implicată în elaborarea punctului de vedere al Parlamentului European în legătură cu uniunea bancară. Este prima femeie din țara sa propusă pentru Comisia Europeană.

JANEZ LENARČIČ
(fără afiliere politică, Slovenia)
Management de criză
Diplomat de carieră. Are o diplomă în drept internațional. A fost ambasador la OSCE, secretar al misiunii Sloveniei la ONU și consilier al premierului pentru politică externă. A fost nominalizat de premierul Marjan Šarec pentru că nu are afiliere politică, iar Šarec nu a vrut să aleagă pe cineva din coaliția aflată la guvernare în Slovenia. Va face totuși parte din grupul „Renew Europe".

YLVA JOHANSSON
(PES, Suedia)
Afaceri interne
Este ministru al locurilor de muncă din 2014, sub cinci guvernări și trei premieri. A intrat în politică în rândul comuniștilor, dar s-a reorientat ulterior către social-democrați. Fostă profesoară de matematică, fizică și chimie. Este membră a guvernului de rezervă al Suediei în caz de război.

Neurologii sunt convinși că vor fi în cele din urmă capabili să obțină tratamente specifice. Dar, mai întâi, trebuie să înțeleagă „Circuitele anxietății" ale creierului și poate chiar natura conștiinței.

CREIERUL ANXIOS

DE
ADAM PIORE

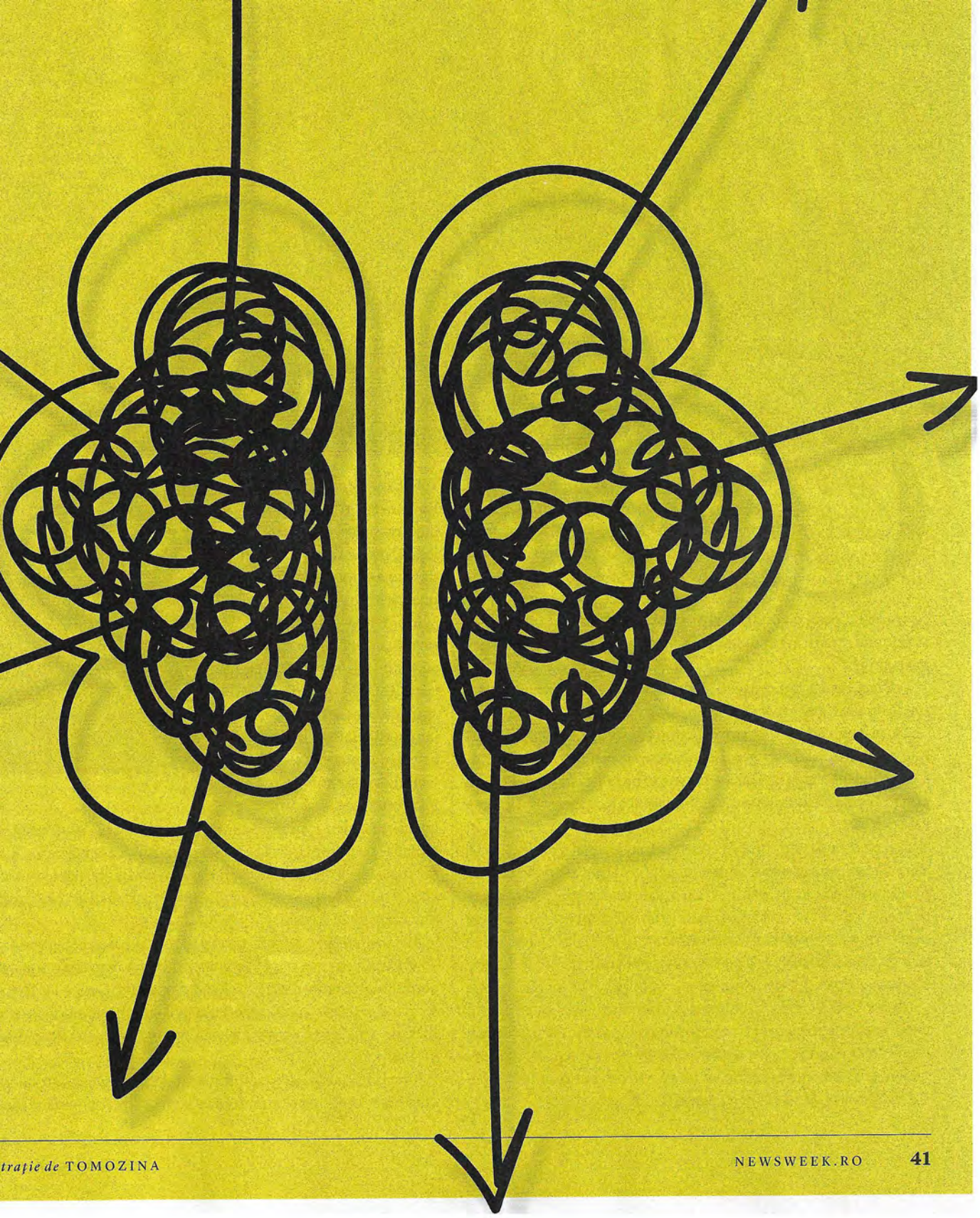

trație de TOMOZINA

NEWS ALERT
Accesul constant la ştiri este stresant şi poate crea un sentiment de panică. De la stânga la dreapta: o familie plânge după masacrul din El Paso, Texas; neurocercetătorul Joseph LeDoux; pastile Prozac; un elev de liceu şi fost pacient al „Delete", un grup de terapie pentru copiii cu „nomofobie" (teama de a nu rămâne fără telefon mobil).

Credeţi cumva că trăim în vremuri anxioase acum? Neurologul Joseph LeDoux vă sugerează să luaţi în considerare cum trebuie să fi fost viaţa în Evul Mediu.

„A fost probabil o perioadă destul de rea în care să trăieşti", a declarat pentru *Newsweek* LeDoux, autorul cărţii „Anxious" (2015) şi unul dintre cei mai importanţi experţi în neuroştiinţa fricii. „Boală, sărăcie şi stresul vieţii pur şi simplu".

LeDoux a insistat pe ceea ce a menţionat şi în cartea sa recentă, anume că fiecare vârstă crede că trăieşte „Epoca Anxietăţii".

„Ne place anxietatea noastră şi, pentru că este a noastră, credem că este atât de specială", a spus el. „Dar aceasta este natura anxietăţii – consumă totul în mintea ta. Dacă mintea este încărcată de anxietate, nu poţi să-ţi imaginez că şi alte persoane ar putea simţi acest rău în viaţa lor".

Corect, dar nu eram complet convins. Ajunsesem devreme la biroul său şi, în aşteptarea cercetătorului eminent, am aruncat o privire rapidă pe telefonul meu mobil, care dezvăluia următoarele ştiri: pădurea tropicală a Amazonului - „plămânii lumii" – ardea, ceea ce poate accelera încălzirea globală; războiul comercial dintre SUA şi China a escaladat, iar indicele industrial Dow Jones a scăzut cu 600 de puncte; în ultimele săptămâni au avut loc două evenimente cu împuşcări în masă aleatorii.

În timp ce mă gândeam ce ar putea însemna toate acestea pentru copiii mei, pentru planetă şi pentru cei 401k „prieteni", am primit un mesaj de la editorul meu de la *Newsweek*. Aş putea să predau materialul meu cu anxietatea cu o săptămână mai devreme - să zicem, în trei zile?

Dacă aceasta nu este „Epoca Anxietăţii", atunci ce este?

LeDoux a avut dreptate în legătură cu un lucru. Cu siguranţă nu sunt singurul care trăieşte în prezent şi care tremură de teama viitorului, chiar dacă uneori simt aşa.

În luna mai, Asociaţia Americană de Psihiatrie a raportat că, pentru al doilea an consecutiv, doi din trei americani spun că sunt „extrem de sau oarecum anxioşi" în ceea ce priveşte sănătatea lor, plata facturilor şi siguranţa familiei. Problema este accentuată la adulţii mai tineri - 70 la sută dintre cei între 18 şi 34 de ani raportează anxietate cu privire la plata facturilor şi la păstrarea familiilor lor în siguranţă, iar doi din trei sunt, de asemenea, anxioşi cu relaţiile (comparativ cu 40% pentru cei peste 55 de ani). Aproximativ unul din cinci a căutat tratament profesionist.

Absolvenţii sunt cei mai anxioşi dintre toţi, sugerează sondajele. Toamna trecută, membrii Generaţiei Z (cei născuţi după 1996) au raportat cea mai gravă sănătate mintală dintre toate generaţiile, 91 la sută spunând că au avut simptome fizice sau emoţionale asociate cu stresul, cum ar fi depresia sau anxietatea, potrivit American Psychological Association.

Între timp, peste 60 la sută dintre studenţi au spus că au suferit de „anxietate copleşitoare" în cursul anului precedent, iar numărul studen-

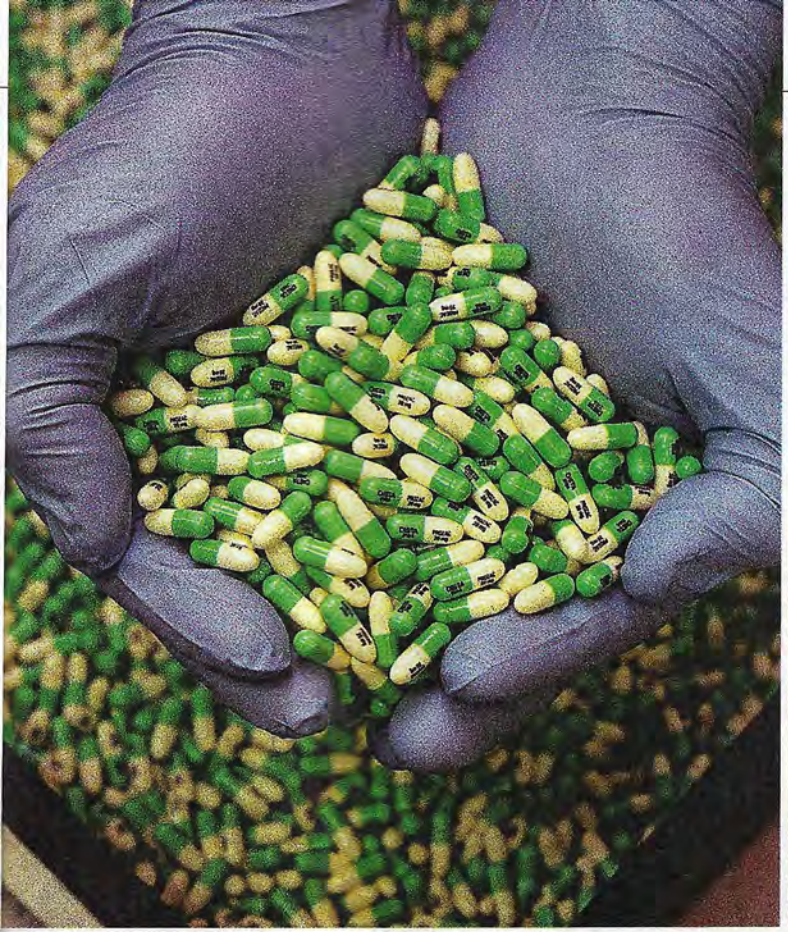

FOTO: DE LA STÂNGA: MARK RALSTON/AFP/GETTY; DIEMUT STREBE; HEATHER STONE/CHICAGO TRIBUNE/TNS/GETTY; MAURO PIMENTEL/AFP/GETTY

ților care au vizitat centrele de consiliere din campus a crescut cu peste 30 la sută de la sfârșitul anului 2009 până în 2015.

Mulți cercetători consideră că internetul și media socială au contribuit la această tendință. „Accesul constant la știri - și avertismentele constante pe site-urile de știri - este incredibil de stresant și poate crea un sentiment de panică", spune Jenny Taitz, autor și terapeut din Los Angeles, specializat în tratarea anxietății. „Există o filmare aici, există un break news acolo, toate aceste informații la care avem acces pun pericolul într-o poziție importantă în mintea noastră. Cum vă puteți relaxa atunci când aveți acces la toate veștile proaste care se petrec?".

Când i-am menționat acest lucru lui LeDoux, el a recunoscut că trăim „într-o perioadă deosebit de complexă". „Alte generații nu au avut internet, ceea ce s-a dovedit a fi unul dintre cele mai grave lucruri care ni s-au întâmplat vreodată ca specie", a spus el.

Din fericire, vârful anxietății vine într-un moment al unei descoperiri incredibile pentru știința creierului. Progresele înregistrate în imagistica cerebrală și alte tehnici din ultimii ani au sporit mult cunoștințele noastre despre baza neurologică a anxietății și au dus la răspândirea optimismului cu privire la viitorul domeniului. Cercetătorii au descoperit că anxietatea este un fenomen produs în totalitate de creier și care implică activitatea circuitelor neuronale complexe. Pe măsură ce continuă identificarea acestor circuite, ei se așteaptă să descopere ținte pentru medicamente și tratamente noi. „Cred că suntem pe culmea unei revoluții în tratamentul sănătății mintale", spune Kay Tye, neurolog în cadrul Institutului de Științe Biologice Salk. „Este o perioadă extrem de interesantă".

Pentru mulți dintre noi, revoluția nu poate veni destul de curând.

Urmărind circuitele creierului

Puțini oameni de știință au contribuit mai mult la înțelegerea fricii și a anxietății noastre ca Joseph LeDoux. Când a început să lucreze la problemă, în anii 1980, dogma științifică era că zonele de procesare emoțională a creierului se bazează pe semnale care trebuie să treacă mai întâi prin neocortex, partea gânditoare a creierului - sugerând că reacțiile emoționale vin după și sunt generate de gândurile noastre conștiente despre o situație.

Freud stabilise celebra noțiune de „factori inconștienți" care joacă un rol în anxietate, dar nu exista o știință solidă care să susțină ideea - până la LeDoux. Lucrând pe șobolani, a descoperit o nouă cale care operează independent de gândirea conștientă. Stimulii senzoriali puteau călători direct spre partea creierului cunoscută sub numele de amigdală, o structură primitivă care servește ca sediu al emoțiilor. Implicațiile au fost profunde. A contribuit la explicarea modului în care emoțiile pot depăși mințile raționale, de ce suntem uneori captivi ai unor fobii iraționale și a mecanismului prin care este posibil să ne simțim depășiți de un sentiment profund de predicție și anxietate sau de o „senzație" fără să știm de ce.

„ALTE GENERAȚII NU AU AVUT INTERNETUL, CARE S-A DOVEDIT A FI UNUL DINTRE CELE MAI RELE LUCRURI CARE NI S-AU ÎNTÂMPLAT VREODATĂ CA SPECIE"

Amigdala a fost modul de evoluție care a permis oamenilor să obțină câteva secunde prețioase în plus pentru a evita atacul unui leu sau pentru a sări din calea unei mașini. A existat o cale lentă sau o „șosea" către minte, care traversa cortexul, partea mai rezonabilă a creierului. Și a existat o cale rapidă sau o „scurtătură" care ducea direct în zonele defensive ale creierului orientate către supraviețuire, care ne permit să reacționăm instantaneu - reflexul „luptă sau dispari".

Amigdala a ajutat la explicarea modului în care creierul uman procesează frica, ce este, în general, declanșată de o amenințare imediată din mediul cuiva. Dar nu a explicat în totalitate anxietatea, ceea ce simțim atunci când suntem îngrijorați de posibilitatea unei nenorociri sau vătămări personale care s-ar putea întâmpla la un moment dat în viitor.

În anii '90, cercetătorii au identificat o structură minusculă care a jucat un rol-cheie în modul în care rozătoarele au tratat „amenințări ambigue" – ceva ce nu îi plasa în pericol imediat. Numit Centrul Nucleic din Stria Terminalis (BNST), era de mărimea unei semințe de floarea soarelui, situat în apropierea amigdalei. În timp ce amigdala pare a fi zona creierului implicată în principal în activarea răspunsului la „luptă sau dispari", BNST intră în acțiune atunci când avem motive să rămânem foarte vigilenți - acea stare de hiperexcitabilitate condusă de hormoni pe care o simțim în corpul nostru atunci când suntem tensionați în fața incertitudinii.

„CELE MAI MULTE PERSOANE CARE CAUTĂ UN TRATAMENT SUNT CHINUITE DE ANTICIPAREA UNUI EVENIMENT IMPREVIZIBIL"

„Ceea ce este amigdala pentru teamă, BNST este pentru anxietate", spune LeDoux.

Într-un laborator de neuroimagistică de la Universitatea din Louisville, Brendan E. Depue, profesor de psihologie, a arătat cum aceste manifestări la rozătoare se manifestă și la om. Plasând studenții unul câte unul într-un aparat RMN, Depue a simulat condițiile de teamă, arătând subiecților imagini cu grimase de teamă și punând țipete umane. Pentru a simula amenințările ambigue, el pur și simplu a proiectat un ecran gol și a informat subiecții că poate apărea o imagine de teamă sau un țipăt de frică în orice moment, dar subiectul putea să vadă o față neutră și să audă o bârfă la o cafea. În aceste condiții, amigdala s-a activat constant când au apărut țipetele și fețele speriate, iar BNST s-a ocupat mai mult de amenințările ambigue.

„În mare parte, oamenii care se plâng sau merg la consiliere sau caută terapie nu o fac în urma unei reacții la un stimul al fricii", spune Depue. „Sunt acolo pentru că sunt chinuiți de anticiparea unui eveniment imprevizibil. Este doar în mintea lor. Îi determină să dezvolte o vigilență maladivă asupra mediului. Credem că asta poate fi atribuită mai mult BNST-ului decât amigdalei".

Dar cascada hormonală proiectată de amigdala și BNST se dovedește a fi doar o piesă a puzzle-ului. În ultimii ani, tehnici noi au permis cercetătorilor să urmărească „circuitele" creierului în detalii și să înțeleagă mai bine modul în care interacționează părți ale creierului - creând atât emoție larg răspândită, cât și sentimentul că există mult mai multe de învățat. Începând cu 2011, Tye, de la Institutul Salk, folosește proteine sensibile la lumină modificate genetic pentru a activa și dezactiva neuronii și a urmărit sistematic conexiunile dintre diferitele părți ale creierului implicate în frică și anxietate.

Lucrările ei s-au adăugat la un corp din ce în ce mai mare de dovezi că și alte structuri cerebrale, altele decât amigdala și BNST, joacă un rol în anxietate. Acestea includ cortexul prefrontal, hipocâmpul, girusul cingular și o serie de alte zone.

„Dacă vă gândiți la o analogie de felul «creierul este lumea», iar «neuronii sunt oamenii» și doriți să înțelegeți cum se propagă informația în toată lumea, ați spune: «da, este important să știi unde locuiește cineva»", explică Tye.

„Dar este mult mai important să știm ce spun ei, cine spune, cine ascultă și cum răspund oamenii care ascultă. Cum sunt trimise și filtrate acele mesaje în diferite colțuri ale creierului".

Aceste descoperiri fac ca accentul pe amigdală și chiar BNST să pară învechit. LeDoux, omul de știință care a stabilit importanța amigdalei, este de acord. Și-a îndemnat colegii să acorde mai multă atenție contribuțiilor structurilor de ordin superior din circuitul anxietății. Cu ce părți ale creierului amigdala și BNST „vorbesc" se poate dovedi, în cele din urmă, crucial în găsirea unor căi mai eficiente de tratare a anxietății.

Într-adevăr, LeDoux consideră că o adevărată înțelegere a anxietății constă într-o explorare a unuia dintre subiectele cele mai complexe

FOTO_ DE SUS: ENS BÜTTNER/PICTURE ALLIANCE/GETTY; CHRIS KEENEY/SALK INSTITUTE. PRIN AMABILITATEA NIH

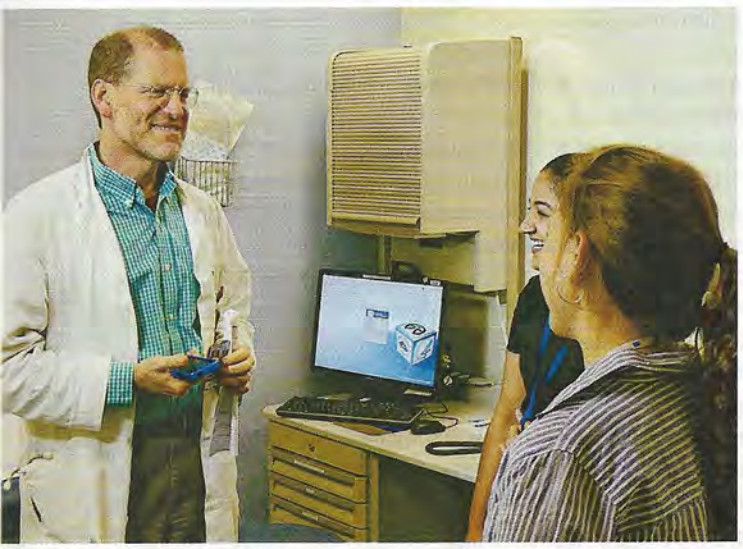

PROFUNZIMEA GÂNDULUI
Pentru a înțelege anxietatea, oamenii de știință trebuie să exploreze nu numai ce structuri ale creierului sunt activate în timpul anxietății, ci și modul în care acestea comunică între ele. Stânga: un cercetător monitorizează undele cerebrale ale unui pacient; mai jos: Institutul Salk; jos: Daniel Pine, neurolog în cadrul Institutului Național de al Sănătății Mintale.

din neuroștiință: natura conștiinței (subiectul cărții sale recente, „Istoria profundă despre noi înșine").

În timp ce amigdala sau BNST pregătesc corpurile noastre pentru a reacționa defensiv prin activarea cascadelor hormonale și comportamentelor defensive, mințile noastre - zonele de procesare superioare ale creierului - dau sens la ceea ce experimentăm. Într-un fel, ceea ce numim „frică" și „anxietate" sunt manifestări ale conștiinței noastre. Orice tratament cu adevărat eficient pentru anxietate, susține LeDoux, va necesita o mai bună înțelegere a proceselor dincolo de structurile primitive ale creierului care declanșează comportamente și eliberează hormoni, extinzându-se la ceea ce ne creează conștientizarea sinelui.

Cu toții avem o anxietate „punct de referință", stare la care probabil vom reveni de-a lungul vieții. Deși acest lucru este parțial determinat genetic, o cercetare în desfășurare sugerează că poate fi modelată prin experiența de viață. Într-un studiu din 2011, de exemplu, psihiatrul de la Universitatea Commonwealth din Virginia, Charles Gardner, și colaboratorii săi, au examinat nouă seturi de date ale unor studii longitudinale (cercetare ce implică observare repetată a aceluiași set de variabile) pe 12.000 de gemeni de pe trei continente și au examinat simptomele de anxietate și depresie raportate de către aceștia în diferite stadii ale vieții lor. În timp ce elementele stabilite pentru gemeni identici în vârstă de 10 ani erau ori la fel, ori foarte apropiate, acestea s-au diversificat brusc pe măsură ce gemenii au trecut prin adolescență și au ajuns la vârsta adultă, ceea ce sugerează că predispoziția genetică a jucat doar un rol.

LeDoux susține că experiența individuală își exercită influența în parte prin dezvoltarea „schemei mintale", seturi de amintiri organizate în jurul unui subiect care sunt activate de fiecare dată când vă aflați într-o situație care poate provoca frică sau anxietate. S-ar putea să ne „temem" că nu reușim la un examen la școală, deoarece părinții noștri ne-au spus că nu vom reuși niciodată sau am auzit că examenul a fost greu sau poate că nu am reușit unul anterior. De fiecare dată când intrăm într-o sală de examen, purtăm un sentiment de anxietate. Chiar dacă ar fi fost posibil să dezactivăm BNST și amigdala cu un medicament, spune LeDoux, aceste scheme mintale ar interfera în continuare cu examenul nostru.

Tratament defectuos

Noul accent pe circuitele creierului și instrumentele disponibile pentru a le studia i-au energizat pe neurologi. Însă nu au fost încă transpuse în noi tratamente care ar putea reduce anxietatea. Ultimul mare medicament anti-anxietate a fost Prozac și alți inhibitori selectivi ai recaptării serotoninei sau ISRS, care au apărut în anii '80.

„Domeniul a stagnat de ceva vreme, de fapt", spune Stefan Hofmann, profesor de psihologie și director al Laboratorului de Cercetare pentru Psihoterapie și Emoție de la Centrul de Anxietate și Tulburări Înrudite al Universității Boston. „ISRS-urile au ieșit pe piață în urmă cu câteva decenii, ca o mare lovitură. Dar, de atunci, nu s-au întâmplat prea multe și cred că oamenii sunt mai mult sau mai puțin disperați".

Adevărul penibil despre tratamentele de anxietate actuale este că, în mare parte, nu sunt dovedite. Deși 75 la sută dintre pacienții care solicită

ajutor pentru anxietate se simt „substanțial mai bine" în timpul tratamentului, oamenii de știință nu știu în ce măsură aceste îmbunătățiri se datorează tratamentelor în sine sau efectului placebo. Medicamentele care sunt eficiente în diminuarea anxietății tind să aibă multe reacții adverse nedorite. De ce 25% dintre pacienți nu reușesc să răspundă la niciun tratament, este un alt mister.

O problemă este că clinicienii din domeniul sănătății mintale nu au modalități bune de a diagnostica și clasifica tulburările mintale. Timp de aproape 70 de ani, „Biblia" de diagnosticare pentru clinicienii care tratează anxietatea și alte tulburări psihice a fost Manualul de diagnostic și statistic al tulburărilor mintale (DSM), care corelează diferite simptome cu diferite afecțiuni. Pe măsură ce știința creierului a avansat, DSM a fost văzută de mulți din domeniu ca un instrument din ce în ce mai depășit, care nu ajută pe deplin la definirea a ceea ce este în neregulă cu un pacient.

„Problema este că aveți o listă cu aproximativ 30, 40 de simptome diferite pentru orice tulburare dată și de multe ori regăsiți doar patru sau cinci dintre ele cu care trebuie să puneți un diagnostic", spune Hofmann, care a ajutat la revizuirea celei mai recente ediții, DSM-V. „Obțineți un număr uluitor de combinații posibile, care toate ar fi descrise ca depresie și tulburare de anxietate generalizată. Deci, aveți această gamă largă de oameni care sunt repartizați la aceeași categorie de diagnostic. Chiar dacă par a avea probleme similare la suprafață, este posibil să aibă cauze foarte diferite care să dea naștere acestor probleme".

Hofmann spune că există un acord pe scară largă între profesioniștii din domeniul sănătății mintale că sistemul trebuie să se schimbe. Dar atingerea consensului și redefinirea tulburărilor este probabil la câțiva ani distanță.

În cele din urmă, clinicienii vor avea mai multe posibilități din genetică, neuroștiință, imagistică neurală și alte discipline care ar ajuta clinicianul să aleagă un tratament aplicabil pacienților individuali, spune Daniel Pine, șeful secției Dezvoltare și neuroștiință afectivă, în Institutul Național pentru Sănătate Mintală. Găsirea unor modalități noi și mai specifice de clasificare a pacienților care prezintă simptome asemănătoare este un prim pas important.

Când vine vorba de găsirea de noi medicamente pentru tratarea anxietății, industria farmaceutică trebuie să încorporeze noua știință în metodele sale de descoperire a medicamentelor care ar putea viza anumite circuite sau părți ale circuitelor cerebrale. În schimb, spune Tye, de la Institutul Salk, industria s-a bazat în mare parte pe încercări și erori – „trăgea în întuneric". În ultimii ani, multe companii farmaceutice, descurajate de complexitatea mecanismelor de anxietate ale creierului, au redus cheltuielile cu cercetarea și dezvoltarea pentru medicamente pentru anxietate.

„CRED CĂ SUNTEM PE CULMEA UNEI REVOL

„Ne scăldăm creierul și corpul în niște medicamente", spune ea. „Atunci când luați un medicament în mod sistemic, va trece prin sistemul dumneavoastră circulator. Va trece prin bariera sânge-creier. Și va scălda întreaga încurcătură de fire care este creierul nostru ca într-o supă".

Aceasta, notează ea, va activa o gamă largă de circuite, inclusiv cele care au funcții opuse.

„Și atunci, asta are două rezultate. Numărul unu, veți obține efecte în sumă zero, deoarece neuronii care au efecte opuse se anulează reciproc și probabil este motivul pentru care anumite medicamente nu funcționează asupra unor persoane", spune ea.

„Și numărul doi, avem efecte nespecifice, în care vizați o grămadă de neuroni care fac ceva total diferit de ceea ce voiați și care vă oferă efecte secundare nedorite".

Tye indică benzodiazepinele, cum ar fi Klonopin, Xanax și Valium, ca un exemplu principal al capcanelor acestei abordări. Benzenii suprimă activitatea în centrele de frică ale creierului prin reglarea neurotransmițătorilor-cheie, dar îi suprimă oriunde altundeva. Astfel, pot provoca sedarea, reprimarea locomotorie, suprimarea respiratorie și tulburări cognitive, printre altele.

PRACTICI DE CALMARE Medicamentele sunt doar o modalitate de a trata anxietatea. Dreapta: exercițiul fizic și meditația pot ajuta la reducerea anxietății; În stânga sus: un instrument de măsurare a variațiilor câmpului magnetic al creierului; Mai jos stânga: studiile pe gemeni identici arată că experiența afectează „punctul de referință" al anxietății

UȚII ÎN TRATAMENTUL SĂNĂTĂȚII MINTALE. ESTE O PERIOADĂ EXTREM DE INTERESANTĂ"

În ciuda acestei critici, Tye este optimistă. Odată ce toate circuitele implicate în anxietate și alte tulburări sunt identificate, spune ea, mașinăria neuronală specifică circuitului poate fi secvențiată genetic pentru a identifica caracteristicile unice. Și odată ce se întâmplă acest lucru, se pot dezvolta medicamente care sunt mai direcționate. Însă, poate dura cinci până la zece ani pentru a identifica, caracteriza și secvența majoritatea circuitelor creierului.

Dincolo de Medicină

Aceia dintre noi care nu putem aștepta atât de mult avem câteva opțiuni. În plus față de medicamente precum ISRS și benzodiazepine, abordările psihoterapeutice precum Terapia cognitiv-comportamentală ajută pacienții să învețe cum să identifice - și apoi să schimbe - gândurile care alimentează comportamentele și emoțiile negative. Există și alte remedii care nu sunt neapărat medicale, cum ar fi exercițiile fizice, pe care studiile le-au arătat deosebit de utile pentru anxietate.

În mod ironic, mulți clinicieni spun că una dintre cele mai interesante tendințe în domeniul sănătății mintale din ultimii ani este creșterea utilizării unei tehnici vechi de mii de ani și care, de fapt, precedă multe dintre tratamentele actuale: meditația. Folosirea tehnicilor care ajută pacienții să se concentreze asupra momentului prezent poate servi adesea ca un instrument puternic care să-i ajute să gestioneze temerile copleșitoare despre viitor.

„Incertitudinea este absolut centrală pentru anxietate", spune Nitschke. „Anxietatea înseamnă să fii preocupat de ceva care s-ar putea întâmpla în viitor". Adesea, această îngrijorare se dovedește a fi imposibilă și o pierdere de timp - nouă din zece lucruri de care oamenii se tem că vor apărea în viitor nu se întâmplă.

„Dacă trăim într-un fel de viitor, și ne facem un scenariu despre ceva rău ce s-ar putea întâmpla, dar de fapt ne dăm seama că stăm pe un scaun într-o cameră, în prezent, cu multe zile înaintea acestui viitor pe care ni-l imaginăm, chiar în acest moment există un fel de meditație", explică Nitschke.

„Tocmai ne-am întors în momentul prezent, realizând unde ne aflăm și văzând unde ne-a dus mintea. Și, într-adevăr, poate fi util pentru persoanele anxioase".

Este într-un fel ciudat că cea mai promițătoare tehnică într-o perioadă a progreselor influențate de tehnologie în științele creierului datează de mii de ani, în special având în vedere tehnologiile care ne bombardează cu informații și ne scot din prezent.

Așadar, dacă vă simțiți anxioși, probabil că puteți face ceva în timp ce așteptați ca știința să vină cu următoarea pastilă excelentă care vă va ajuta să vă relaxați: lăsați telefonul mobil, opriți canalele de știri și încercați să trăiți momentul. Ascultați sunetele din jurul vostru, faceți o plimbare cu persoana iubită și simțiți soarele pe fața voastră. Mai presus de toate, nu vă uitați pe rețelele de socializare și nu citiți știrile. Cu excepția, poate, a celor *Newsweek*, desigur.

Sănătate mintală

Se estimează că, anual, 46,6 milioane de americani sau aproape unul din cinci adulți întâmpină probleme de sănătate mintală. Problemele variază de la ușoare, să zicem, fobii, până la forme severe (schizofrenie, de exemplu). Sunt diagnosticate mai des la femei și adulți tineri și sunt mai răspândite în rândul persoanelor fără adăpost, săracilor și veteranilor, dar nu și la autorii împușcăturilor în masă, așa cum se crede de obicei. Iată o privire asupra stării de sănătate mintală, în SUA și în lume.

— Noah Miller

1 din 5

Adulți din SUA prezintă o formă de boală mintală într-un an - 46,6 milioane de persoane, în total

63,4%

Procentul studenților din SUA care spun că au simțit „anxietate copleșitoare" cândva în ultimul an. Studentele sunt mai predispuse să simtă acest lucru (68,9%) decât colegii bărbați (48,8%)

25% → Procentul de agresori ce recurg la împușcături în masă diagnosticați cu o boală mintală înainte de atac. Notând incidența ridicată a tulburărilor de sănătate mintală în general la nivelul populației, un raport FBI a avertizat: „Declarațiile potrivit cărora toți agresorii trăgători trebuie să fie pur și simplu bolnavi mintali sunt înșelătoare și neproductive".

DE 3 PÂNĂ LA 5 ORI

De câte ori oamenii cu o tulburare de anxietate trebuie să meargă la medic comparativ cu cei care nu au acest diagnostic

FOTO: HAKUSANTO/SHUTTERSTOCK

193.200.000.000$

Cost estimat al pierderilor anuale din venit din cauza bolilor mintale grave din SUA

SUA au cea mai mare rată de deces cauzată de boli mintale din rândul națiunilor comparabile, inclusiv Australia, Canada, Japonia și majoritatea Europei de Vest.
La 100.000 locuitori

Surse: Institutul Național de Sănătate Mintală, Asociația Americană de Sănătate în Colegii, FBI, Asociația Națională pentru Boli Mintale, Fundația Kaiser Family, Asociația pentru Anxietate și

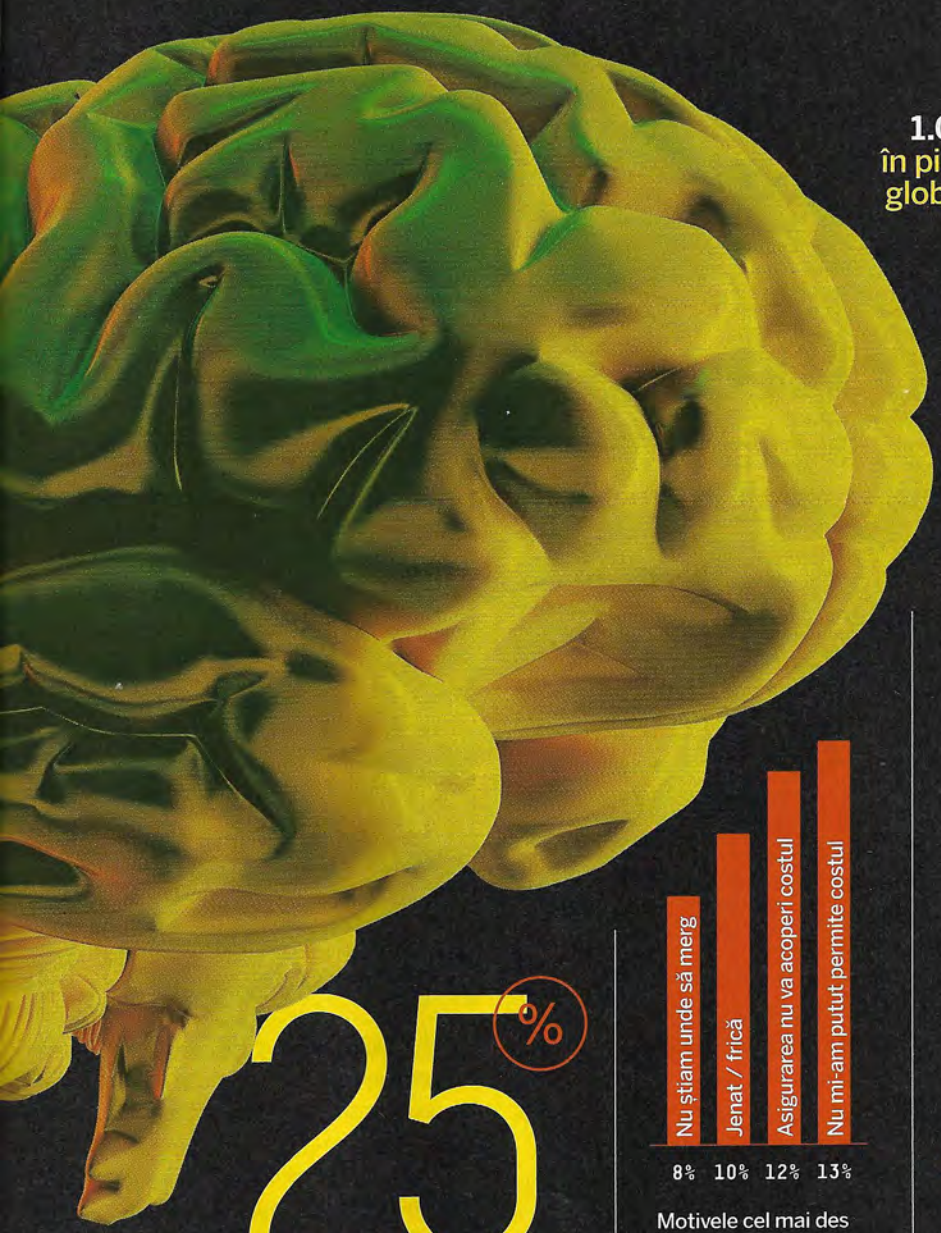

1.000 de miliarde $ → Cost estimat în pierderea productivității în economia globală din cauza depresiei și anxietății

Răspândirea bolilor mintale în SUA anul trecut, după vârstă:

Cele mai frecvente boli

după numărul de adulți din SUA cu acest diagnostic

TULBURĂRI DE ANXIETATE	42.000.000
DEPRESIE MAJORĂ	16.000.000
TULBURARE BIPOLARĂ	6.100.000
SCHIZOFRENIE	2.400.000

25%

Procentul copiilor cu vârste cuprinse între 13 și 18 ani din SUA care au o tulburare de anxietate

Motivele cel mai des citate de persoanele cu afecțiuni de sănătate mintală care nu au primit tratament. Cele mai mari obstacole au fost financiare

Depresie din America, Organizația Mondială a Sănătății, Asociația Psihologică Americană

1 din 25

Adulți din Statele Unite care suferă în fiecare an de o boală mintală gravă care interferează sau limitează activitățile majore ale vieții - adică 11,2 milioane, în total

Mai puțin de 1%

din crimele în masă din SUA sunt comise de făptuitori cu o boală psihică gravă

264 MILIOANE

Numărul de persoane din întreaga lume care suferă de depresie, una dintre cele mai frecvente cauze de dizabilitate

SPORT

Multinaționalele de la Cupa Mondială de Rugby

Argentina, Uruguay, Namibia și Georgia au doar jucători născuți și crescuți în propriile țări, cu amendamentul că georgienii au un jucător din părinți de aceeași naționalitate născut la Moscova, dar revenit în Tibilisi din copilărie.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

PUBLICAȚIA DE SPECIALITATE americasrugbynews.com a analizat componența celor 20 de echipe prezente la Cupa Mondială din Japonia din punctul de vedere al jucătorilor „importați" din alte țări. Rezultatul poate părea surprinzător doar pentru cei care nu au urmărit evoluția rugby-ului din ultimii ani. În articol se vorbește și despre modul în care Rusia a luat locul României la această competiție după ce Stejarii au folosit un jucător din Tonga ce nu respecta condițiile de eligibilitate.

Condițiile de eligibilitate sunt cuprinse la punctul 8 din Regulamentul World Rugby. Astfel, pentru a fi eligibl la o echipă națională este necesar ca un jucător: să se nască în țara respectivă; să aibă un părinte sau un bunic din țara respectivă sau să aibă trei ani neîntrerupți de rezidență în țara respectivă înainte de a fi selecționat. Din 2021, perioada de rezidență neîntreruptă va crește la cinci ani. În plus sunt, desigur, criteriile care țin de echipele reprezentative la care au jucat sportivii.

La această Cupă Mondială, **Tonga** are cei mai mulți jucători născuți în alte țări. Din cei 19 de sportivi care au fost selectați pentru că au un părinte tongan, 17 s-au născut în Noua Zeelandă și doi în Australia. Din lotul actual, 10 sportivi au jucat pentru Noua Zeelandă, doi pentru Australia la U20 și doar patru au jucat pentru Tonga la U20.

Samoa are în componența lotului național 18 sportivi născuți în alte țări. Pe de altă parte, 14 dintre jucătorii născuți în Samoa s-au mutat în Asutralia sau Noua Zeelandă când erau copii. Doi dintre jucători, născuți în Samoa, au jucat pentru Australia U20. Alți doi au jucat rugby în 7 pentru Noua Zeelandă și așa mai departe.

Japonia este cea de-a treia echipă cu cei mai mulți jucători „străini", având 16 sportivi născuți în alte țări. Căpitanul de echipă Michael Leitch, precum și Ata'ata Moeakiola, Asaeli Valu și Ji-Won Koo s-au mutat în Japonia la vârsta de 14 sau 15 ani. Alți jucători au făcut școala în Japonia. Amanaki Mafi a jucat pentru Tonga U20 înainte de a ajunge la universitate în Japonia, apoi a fost nominalizat pe listele ambelor țări, Japonia și Tonga pentru meciurile internaționale din 2014. Lappies Labuschagne a fost selectat pentru echipa Africii de Sud, dar nu a apucat să joace și astfel a rămas eligibil pentru Japonia.

Tonga are cei mai mulți jucători născuți într-o altă țară

Scoția se află, surprinzător, în topul listei, cu 14 jucători născuți în alte țări. Cunoscutul flanker John Barclay, născut în Hong Kong, s-a mutat în Scoția la 7 ani, iar aripa Duncan Taylor, născut în Anglia, a făcut școala în mai multe țări printre care și Scoția. Șapte jucători au devenit eligibili datorită faptului că au avut un bunic scoțian. Nicio altă țară nu are mai mult de doi jucători străini veniți pe „regula bunicului".

SUA are 13 jucători străini. Doi jucători sunt născuți în străinătate, dar crescuți în țară; șapte jucători sunt născuți și crescuți în străinătate și se califică prin intermediul unui părinte sau al bunicului; și alți patru jucători se califică prin regula rezidenței de 3 ani.

Australia folosește 12 jucători străini calificați toți prin regula rezidenței. Dintre aceștia, 10 au crescut în Australia, iar doi au venit din Fiji ca jucători profesioniști.

Italia are 8 jucători născuți în afara țării, inclusiv căpitanul Sergio Parisse, născut în Argentina, care s-a mutat în Italia la 17 ani. Ceilalți șapte au putut fi selecționați ca urmare a faptului că au avut un părinte sau un bunic italian. Patru sportivi au jucat pentru alte țări la U20.

Țara Galilor are tot 8 jucători născuți în altă țară. Hallam Amos, Jonathan Davies, George North și Aaron Shingler au crescut în Țara Galilor, mutându-se acolo în copilărie. Ross Moriarty s-a născut în Anglia, dar a crescut în Țara Galilor, în timp ce Hadleigh Parkes a debutat pentru Țara Galilor în aceeași zi în care a îndeplinit cerințele de rezidență.

VIRIMI VAKATAWA
s-a născut în Rangiora, Noua Zeelandă, apoi s-a mutat în Fiji pe când era copil și acum reprezintă Franța (sus). Ofa Tu'ungafasi a venit din Tonga în Noua Zeelandă la 14 ani și acum joacă pentru All Blacks (stânga jos). Tendai Mtawarira este singurul jucător al Africii de Sud născut în străinătate, în Zimbabwe, țară care nu participă la Cupa Mondială

Toți cei 6 jucători străini ai **Angliei** s-au calificat prin criteriul celor trei ani de rezidență.

Cei cinci „străini" ai **Irlandei** s-au calificat în două moduri: Luke McGrath și Joey Carbery s-au mutat din Canada și Noua Zeelandă în Irlanda, când erau copii iar Jean Kleyn, CJ Stander și Bundee Aki au fost toți născuți și crescuți în străinătate și au venit în Irlanda cu contracte profesioniste de rugby îndeplinind criteriul rezidenței. CJ Stander a fost căpitanul Africii de Sud la U20.

În echipa **Canadei** sunt patru jucători străini. Doi sunt născuți în Irlanda, cu strămoși canadieni. Peter Nelson s-a calificat prin intermediul unui bunic născut în Toronto. Shane O'Leary s-a calificat prin intermediul mamei sale și a jucat pentru Canada la nivelul U20. DTH van der Merwe s-a mutat cu familia sa din Africa de Sud în adolescență, în timp ce Gordon McRorie a decis să se stabilească în Canada la 23 de ani.

Fiji vine cu patru jucători născuți în străinătate. Dintre aceștia, Ben Volavola și-a petrecut câțiva ani din copilărie în Fiji. El și ceilalți trei sportivi născuți peste hotare se califică pentru Fiji prin intermediul unui părinte.

Tot patru jucători născuți în străinătate are și **Franța**. Sportivii care joacă pentru această echipă trebuie să aibă și pașaport francez pe lângă îndeplinirea condițiilor de eligibilitate. Peato Mauvaka și Sébastien Vaha'amahina s-au născut în Noua Caledonie, un teritoriu francez din Pacificul de Sud. Virimi Vakatawa s-a născut în Rangiora, Noua Zeelandă, apoi s-a mutat în Fiji pe când era copil. La 17 ani juca pentru Fiji U19. Apoi a fost ajutat de Sireli Bobo să se mute în Franța. Alivereti Raka s-a mutat în Franța la vârsta de 20 de ani și a renunțat la selecția pentru Fiji în 2017 pentru a juca în schimb pentru Franța, reprezentativă la care a debutat în 2019.

Chiar și **Noua Zeelandă** are patru jucători din străinătate, care se califică prin rezidență. Dintre ei, Sevu Reece s-a mutat în Noua Zeelandă pentru a juca rugby la vârsta de 17 ani, iar Shannon Frizell a făcut același lucru într-un contract academic cu Tasman Makos. Ceilalți doi jucători s-au mutat în Noua Zeelandă pe când erau adolescenți. Ofa Tu'ungafasi a venit în Noua Zeelandă la 14 ani, tatăl său, Mofuike Tu'ungafasi, jucând pentru Tonga la RWC 1987.

Cei 31 de jucători ai **Rusiei** au crescut cu toții în țară. Totuși, doi dintre ei s-au născut în străinătate. Winger Igor Galinovski s-a născut la Baku, capitala Azerbaidjanului în 1985, țară care făcea parte din URSS la acea dată. Vladislav Sozonov s-a mutat din Ucraina când era copil și a început să joace rugby în Rusia la vârsta de 10 ani.

Tendai Mtawarira are peste 100 de selecții pentru **Africa de Sud** fiind singurul jucător de la Springboks, născut în străinătate. El are peste un deceniu de când joacă pentru această țară, după ce a venit din Zimbabwe. Restul de 30 de jucători s-au născut și au crescut în Africa de Sud.

Cazul **Georgiei** este unul special, în sensul că 30 din cei 31 de jucători s-au născut în acolo. O excepție este Merab Sharikadze, născut la Moscova din părinți georgieni care s-au întors la Tbilisi la puțin timp după aceea.

Din cei 20 de antrenori principali, 14 sunt străini (6 neo zeelandezi, 3 galezi, 2 australieni, 1 irlandez, 1 sud-african, 1 argentinian).

FOTO: GETTY IMAGES

AUTO

Opel Astra și regele neîncoronat al aerodinamicii

Elegantul și îndrăgitul coupé Opel Calibra apărut în 1989 a fost numit, timp de 30 de ani, regele aerodinamicii din curtea constructorului din Rüsselsheim.

ODATĂ CU LANSAREA facelift-ului Opel-ului Astra K, la Salonul Auto de la Frankfurt 2019, însă, compacta i-a furat coroana, afișând același coeficient Cx=0,26.

Oricâte modele și-ar croi drum în segmentul automobilelor compacte, părinții acestuia se numesc Opel și Volkswagen. Opel-ul Kadett, care din 1991 a fost botezat Astra, a împlinit 83 de ani în 2019. Iar mai tânărul Golf, care a apărut în 1974 și, în numai câțiva ani, a reușit să devină un sinonim al acestei clase, a sărbătorit anul acesta 45 de primăveri.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

De-a lungul timpului, Kadett și, apoi, Astra s-au ținut scai de ideea democratizării inovațiilor din clasele superioare, alături de un design dinamic și expresiv. În 1936, de exemplu, Kadett 1 a de debutat ca un model de mici dimensiuni, cu o lungime de 3,8 metri, și cu o construcție unitară, revoluționară, a caroseriei autoportante. Mașina se lăuda cu blocuri optice integrate, semnalizatoare de directie, un spate „tăiat", cu hayon și portbagaj antipraf accesibil din interiorul autovehiculului, frâne hidraulice pentru toate roțile, și un motor din fontă cenușie, de 1.0 litri (1.073 cmc), în patru cilindri, care dezvolta 23 CP. În 1984, versiunea sportivă Kadett E GSi a devenit cel mai aerodinamic hatchback compact. Iar în 2004, Astra H a introdus în segment șasiul adaptiv (IDS Plus) și farurile adaptive (AFL).

Opel Astra K a apărut în 2015 și a câștigat titlul „Mașina Anului 2016", ca și Kadett-ul E în 1985. Modelul a fost și este apreciat drept un „Spa pe roți", datorită scaunelor sport ergonomice AGR și a suspensiei bine gândite, și introdus în clasă sistemul de iluminare adaptiv cu matrice LED. Iar după patru ani de carieră, acum, la IAA 2019, Opel Astra K a primit un facelift.

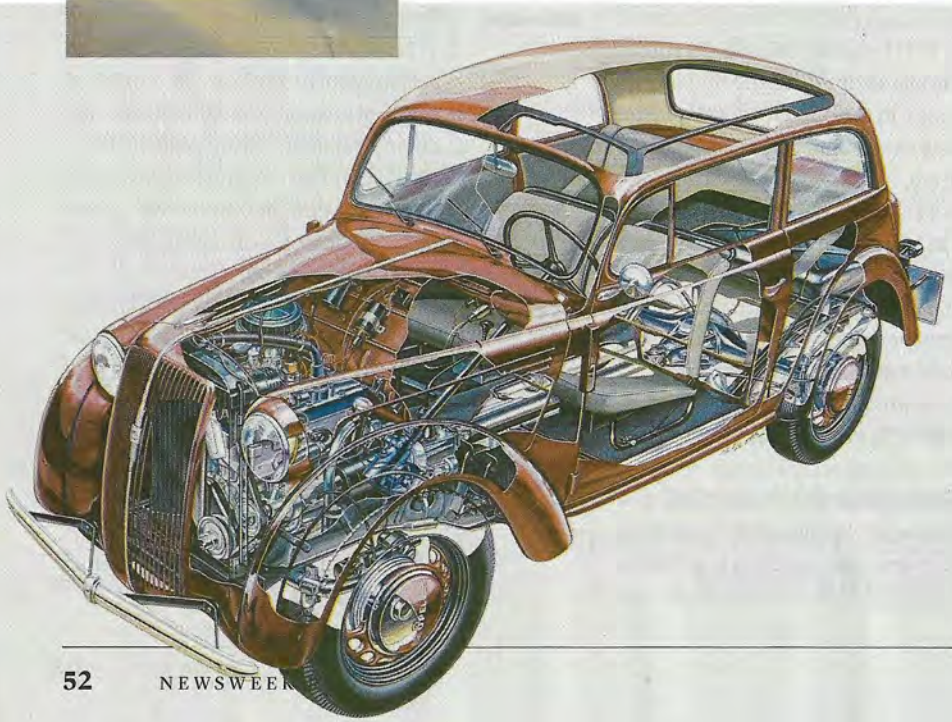

Cu ochiul liber, nu se observă prea multe schimbări. Specialiștii au lucrat mai mult la detalii și pe dedesubt și Astra K facelift a devenit cel mai eficient model compact Opel din toate timpurile, cu un coeficient aerodinamic identic cu cel al coupé-ului Calibra (Cx=0,26, atât pentru versiunea Astra hatchback, cât și pentru break-ul Sports Tourer) și motorizări care respectă deja standardul Euro 6d, emițând cu până la 21% mai puțin CO_2 decât modelul anterior. Cinci din cele șapte combinații de sisteme de propulsie oferite au chiar emisii de CO_2 sub valoarea de 100 g/km.

Zeci de ore în tunelul de vânt și tehnologii din clasele superioare

„Mașina Anului 2016" are un coeficient aerodinamic redus, de 0,29. Utilizând tunelul aerodinamic al Universității din Stuttgart operat de Institutul de cercetare în inginerie și motoare auto, echipa de dezvoltare a facelift-ului pentru Astra s-a concentrat, însă, și mai mult pe optimizarea aerodinamicii. Cum

0,26

este coeficientul de rezistență la înaintare al celui mai aerodinamic Opel Astra din istorie, identic cu cel al coupe-ului Opel Calibra

40% - 50% din rezistența aerodinamică totală a unui automobil este produsă la nivelul părții inferioare a caroseriei, în jurul roților și pasajelor roților, specialiștii și-au concentrat atenția pe aceste zone.

De asemenea, aceștia au format o echipă specială interdepartamentală pentru a dezvolta un nou obturator activ pentru întreaga parte frontală (tehnologie apărută de câțiva ani în segmentul premium).

Prin combinarea unor aspecte termice, electrice și aerodinamice și a unor strategii inteligente de control pentru deschiderea și închiderea părților superioare și inferioare ale grilei frontale, inclusiv independent una față de cealaltă, poate fi asigurată o conducere eficientă într-o varietate de condiții reale. De exemplu, o reducere cu 10% a coeficientului aerodinamic scade consumul de carburant cu până la 5% la deplasarea cu o viteză de 130 km/h.

Obturatorul activ oferă, de asemenea, avantaje din punct de vedere termic, întârziind răcirea după oprirea motorului sau accelerând încălzirea acestuia după o pornire la rece, ceea ce asigură beneficii semnificative în ceea ce privește consumul de carburant și încălzirea habitaclului, în special pe timp de iarnă.

Pe lângă grila active, îmbunătățirile aerodinamice în partea inferioară a caroseriei Opel-ului Astra K facelift includ o protecție sub motor și transmisie, panouri în partea din față a podelei, un ecran termic mărit al rezervorului de carburant, care îndeplinește și funcția de deflector de aer, o gardă la sol coborâtă cu până la 10 mm, în funcție de varianta modelului, și brațe oscilante pe puntea spate cu formă aerodinamică.

FOTO: OPEL

Digitalizare și sisteme avansate

Dacă Astra K oferă deja un portofoliu de tehnologii și sisteme de asistență avansate, unice în această clasă, precum farurile adaptive IntelliLux LED matrix, cu funcție anti-orbire, Astra K facelift este disponibil opțional și cu faruri LED cu consum energetic redus, de 13 W, și oferă un grad mai ridicat de digitalizare.

În ton cu moda, vitezometrul nu mai este analogic, cu ac, ci digital. Apoi, camera video frontală este mai mică, dar mult mai eficientă decât cea precedentă, datorită procesorului mai rapid, și detectează și pietonii.

Camera video digitală pentru marșarier, disponibilă împreună cu sistemul de infotainment Multimedia Navi Pro cu display tactil de 8 inch, împrumutat de la Insignia, este și ea mai performantă. Iar pe lista de dotări au apărut, de exemplu, o zonă de încărcare wireless pentru smartphone și un sistem audio Bose cu șapte difuzoare, inclusiv un subwoofer Rich Bass.

Nu în ultimul rând, Astra K facelift introduce o altă funcție de confort, făcând mai plăcută și mai sigură conducerea în timpul sezonului rece - parbrizul încălzit.

Cutie automată cu 9 trepte și șasiu revizuit

Motoarele diesel și pe benzină ultramoderne, în trei cilindri, ale noului Astra, cu puteri între 105 CP și 145 CP, asigură nu doar performanță dinamică, ci și un nivel optim de confort.

Un arbore de echilibrare cu rotație în sens opus, montat în blocul motoarelor de orgine PSA cu trei pistoane amortizează vibrațiile nedorite. În configurațiile de bază, propulsoarele sunt combinate cu o transmisie manuală, cu 6 trepte. Dar, Astra K facelift poate fi echipat și cu o nouă transmisie automată cu variație continua sau cu o cutie automată cu 9 trepte.

Șasiul Opel-ului Astra K a fost și el îmbunătățit. Noile amortizoare sporesc confortul. Iar șasiul dinamic opțional este prevăzut cu amortizoare mai rigide și direcție mai precisă.

Versiunile hatchback, cu cinci uși, și Sports Tourer sunt disponibile cu nivelurile de echipare Edition, GS Line, Elegance, Ultimate și în ediție aniversară specială „120 de ani". N

FOTO: OPEL

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

MADRASSA PESTE ANI
Marea Moschee a lui Djenné-Djenno a fost construită din chirpici în 1907, pe locul moscheii originale, care e posibil să fi existat încă din 1200 și care a fost un centru major al învățăturii islamice în Evul Mediu.

PE HARTĂ

Ruinele mai puțin cunoscute ale lumii antice

Ruinele antice povestesc istoria lumii, arătând evoluția omenirii - o întruchipare fizică de unde am venit și, uneori, spre ce ne îndreptăm. Deși aproape toată lumea este familiarizată cu templul Angkor, mănăstirea Petra sau Colosseumul Romei, uneori, orașele trecute cu vederea - odată megalopolisuri, acum în ruine - spun o poveste mai spectaculoasă. — *Paula Froelich*

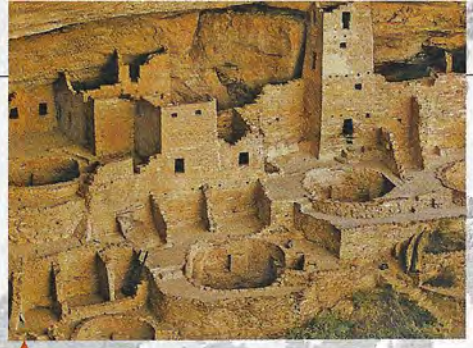

01 Cliff Palace
— Colorado

Construit în secolul al XII-lea de către nativii americani, Cliff Palace este ca un testament al schimbărilor climatice. Tribul s-a mutat pe faleză pentru a își asigura o poziție defensivă în timpul secetei, ajutându-l să se apere de atacurile generate de scăderea depozitelor de alimente. Locuința extinsă de 150 de camere a fost abandonată ulterior din cauza conflictelor interne și a insuficienței alimentelor.

1

04 Ggantija
— Malta

Mai vechi decât piramidele din Egipt și decât Stonehenge, acest templu megalitic dedicat fertilității are peste 5.500 de ani și este una dintre cele mai vechi structuri religioase din lume care a supraviețuit peste timp.

3

02 Chan Chan
— Peru

Casa civilizației preincașe, Chimu, acest vast complex construit din chirpici este format din cetăți, temple, cimitire și palatul Tschudi, parțial restaurat. Reprezintă un aspect important al culturii antice din America de Sud. Structurile fragile de chirpici sunt în pericol din cauza eroziunilor generate de schimbările climatice.

2

05 Great Zimbabwe
— Zimbabwe

Fondat în secolul al XI-lea, dar cândva parte a unei rute comerciale importante - capitala reginei din Saba, potrivit legendei – centrul urban a fost abandonat în jurul anului 1450. O adaptare a figurinei unei păsări găsite aici a devenit simbolul național al Zimbabwe.

03 Djenné-Djenno
— Mali

O legătură importantă pe ruta comercială a aurului înființată în 250 î.Hr., acesta este unul dintre cele mai vechi centre urbanizate din Africa subsahariană și dovedește existența comerțului internațional acolo chiar și în perioada preislamică. Peste 2.000 de case tradiționale din cărămidă și alte structuri au supraviețuit până în zilele noastre.

06 Hattusa
— Turcia
Această fostă capitală din epoca bronzului a Imperiului Hittit a fost fondată în secolul VI î.Hr. și este încă păzită de celebrii sfincși. Aici au fost descoperite tablete de lut cu inscripții cuneiforme, conținând acte birocratice, rețete medicale, ritualuri, inclusiv primul tratat internațional de pace, între regele Hattushili și faraonul Ramses al II-lea.

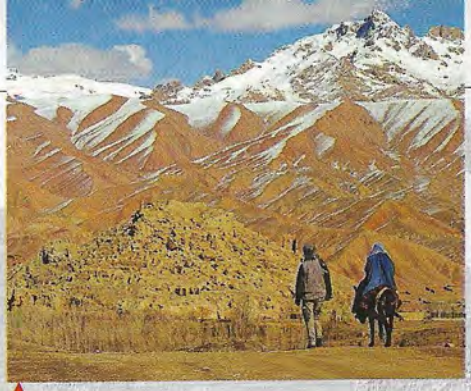

08 Shahr-e-Gholghola
— Afghanistan
Odată un oraș puternic de pe Drumul Mătăsii, acesta a fost una dintre ultimele redute de apărare ale provinciei în fața hoardelor mongole. După ce nepotul preferat al lui Genghis Khan a fost ucis în apropiere, liderul mongol i-a ucis pe toți cei din interior – locul fiind denumit „Orașul țipetelor".

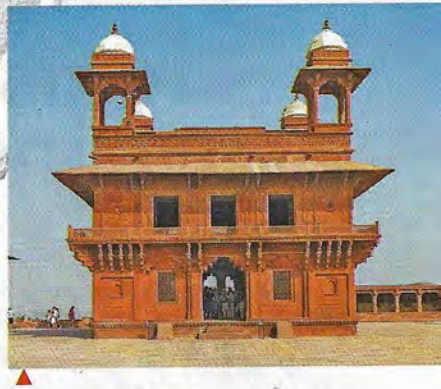

09 Fatehpur Sikri
— India
Acest elegant complex regal al Mogulilor a fost construit de împăratul Akbar în 1571 și este format din palate, pavilioane, un harem, curți, grădini și bazine ornamentale. Abandonate după doar 14 ani din cauza lipsei de apă, numeroasele sale clădiri au supraviețuit miraculos intacte de-a lungul anilor.

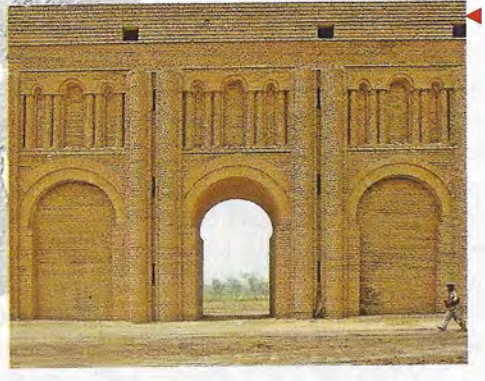

07 Ctesiphon
— Irak
Această capitală a imperiului persan veche de 800 de ani a fost în cele din urmă doborâtă de invazia musulmană începând cu anul 636 A.D. Arcul lui Taq Kasra - una dintre cele mai mari arcade de cărămidă cu o singură deschidere, neranforsată, din lume – există și astăzi. A fost subiectul unui documentar în 2017, după ce a fost în pericol de distrugere în urma atacurilor ISIS.

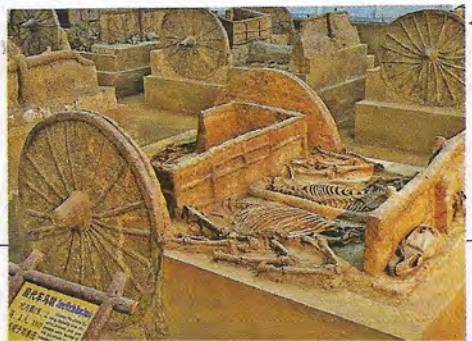

10 Yinxu
— China
Inscripțiile pe oase găsite în această capitală străveche a dinastiei Shang arată dezvoltarea unora dintre cele mai vechi scrieri despre credințele antice și sistemele sociale din lume.

01: DAHE GROUP/GETTY; 02: JAMES HARRISON/GETTY; 03: WERNER FORMAN/UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY; 04: KLAUS ROSE/ULLSTEIN BILD/GETTY; 05: CHRISTIAN ENDER/GETTY; 06: DEA/ARA GULER/DE AGOSTINI/GETTY; 07: PAULA FROELICH; 08: SHAH MARAI/AFP/GETTY; 09: EDUCATION IMAGES/UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY; 10: KEREN SU/GETTY

TEHNOLOGIE

Sinapsele unei case inteligente

ÎN ERA DIGITALĂ ȘI A VITEZEI, majoritatea lucrurilor care ne înconjoară, de la telefoane și ceasuri, până la automobile și electrocasnice, tind să devină din ce în ce mai inteligente și conectate, în numele confortului, siguranței și economiei de energie. Iar imobilele, fie că vorbim despre apartamente sau vile, nu au stat nici ele pe loc, prin pereții acestora „crescând" adevărate rețele neuronale artificiale.

Vă îndreptați cu mașina spre casă. Este foarte cald și se întunecă. Aplicația de gestiune a casei inteligente de pe smartphone sesizează când vă apropiați de destinație și transmite sistemului să ruleze un scenariu specific, personalizat și presetat în prealabil. Sistemul aprinde luminile din curte, deschide ușa de la garaj și jaluzelele de la geamuri, dă drumul la instalația de aer condiționat și pornește muzica, în surdină, în living. Intrați în casă, spuneți „Hey, Alexa! Turn on the light in the bathroom", iar luminile din baie se vor aprinde imediat la comanda asistentului virtual Amazon Alexa.

Acesta este doar un scenariu. Aproape orice dispozitiv inteligent din casă poate fi conectat la sistem și controlat individual de creierul artificial. Newsweek România a vizitat un apartament inteligent dotat cu un sistem MyHome de la Legrand și a descoperit cu ajutorul specialiștilor ce presupune instalarea acestuia.

Imobil nou sau renovat de la zero

Instalația dintr-o casă inteligentă seamănă cu o rețea de calculatoare. Fiecare întrerupător, priză sau dispozitiv conectat are un fir special dedicat care intră direct într-un port din centrală, care seamănă cu un switch profesional de rețea. Astfel, „creierul artificial" poate comanda și securiza independent fiecare legătură. Prin urmare, cel puțin în cazul MyHome, instalația fie este integrată de constructor de la început, fie este realizată în cadrul unei renovări de la zero, pentru a putea săpa prin pereți traseele cablurilor.

Consumul de cablu este mai mare, dar specialiștii spun că, din punct de vedere al arhitecturii, instalația electrică este mai simplă decât una clasică. Iar prețurile nu sunt de speriat. Un pachet de bază MyHome pentru o garsonieră pornește de la circa 400 de euro, iar instalația pentru un apartament inteligent de trei camere, care, de pildă, controlează luminile, prizele, centrala termică, muzica, încălzirea prin pardoseală din baie și jaluzelele și dispune videointerfon, panou de control sensibil la antingere și modul de control de la distanță, prin intermediul unei tablete sau a unui smartphone, costă cam cât un iPhone 11 Pro și un Huawei Mate 30 RS Porsche Design.

Bineînțeles, prețul scade sau crește în funcție de modulele alese și de opțiuni. De exemplu, sistemul poate monitoriza marii consumatori – plită cu inducție, cuptor electric, mașină de spălat rufe, etc. – și proteja instalația de suprasarcină, prin deconectarea temporară a consumatorilor mai puțin importanți. Sau se poate monta un senzor de ploaie, care să comande închiderea geamurilor la apariția primilor stropi. De asemenea, sistemul poate trimite notificări prin SMS sau e-mail, dacă sesizează vreo problemă de funcționare.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU

razvan.scaesteanu@newsweek.ro

TRAVEL MIX
HD
Hai în vacanță!
www.travelmix.ro

FILM
Unul dintre cele mai cunoscute pelicule despre drama femeilor în comunism, în contextul Decretului 770.

Decretul care a nenorocit zeci de mii de vieți

2 OCTOMBRIE 1966: „AVÂND ÎN VEDERE CA ÎNTRERUPEREA CURSULUI sarcinii reprezintă un act cu grave consecințe asupra sănătății femeii și aduce mari prejudicii natalității și sporului natural al populației, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România decretează: întreruperea cursului sarcinii este interzisă". Așa începe Decretul 770 al Consiliului de Stat, semnat de Chivu Stoica în 1 octombrie și publicat o zi mai târziu. Este cea mai importantă măsură pronatalistă luată de Nicolae Ceaușescu, care visa ca populația României să ajungă la 30 de milioane, până în 2000.

Întreruperea sarcinii era permisă doar dacă viața femeii era pusă în pericol și nu putea fi salvată în alt mod, părinții sufereau de boli grave care se transmiteau ereditar, femeia avea peste 45 de ani și cel puțin patru copii ori dacă sarcina se produsese în urma unui viol sau unui incest.

Medicii care efectuau întreruperi de sarcină erau obligați prin lege să anunțe Procuratura și aveau nevoie de avizul unei comisii speciale, pentru efectuarea procedurii. Pentru „infracțiunea de avort", așa cum era descrisă în Codul Penal comunist, pedeapsa era între unu și trei ani de închisoare, iar dacă femeia suferea vreo „vătămare a sănătății", pedeapsa creștea de la doi la cinci ani de închisoare. Dacă femeia murea, legea prevedea între cinci și 10 ani de închisoare. În 1985, erau 1.316 persoane condamnate definitiv pentru că săvârșiseră un avort, dintre care 128 erau cadre medicale, iar 986 aveau „alte ocupații", potrivit unei statistici publicate în lucrarea „Politica pronatalistă a regimului Ceaușescu".

În cifrele oficiale ale vremii, 9.452 de femei au murit, între 1966 și 1989, încercând să facă avort cu instrumente improvizate. Numărul real al victimelor nu este cunoscut nici acum. La Revoluție, în orfelinatele comuniste, își trăiau copilăria aproape 100.000 de copii, „decreței" nedoriți sau rămași orfani.

Decretul 770 a fost abrogat în 26 decembrie 1989.

27 SEPTEMBRIE - 3 OCTOMBRIE

Prima rachetă își ia zborul

3 octombrie 1942: : La Peenemünde, în Germania, își ia zborul prima rachetă V-2. Era primul obiect construit de om care a ajuns în spațiu: racheta a atins o altitudine de 85 de kilometri. În decembrie 1942, Hitler a ordonat începerea producției în masă: circa 5.200 de rachete au fost folosite pentru a bombarda Londra, Anvers sau Paris. După război, americanii au preluat cea mai mare parte a instalațiilor de la Peenemünde, precum și circa 100 de tehnicieni, în frunte cu Werner von Braun.

Se deschid Porțile de Fier

27 septembrie 1896: Împăratul Franz Joseph al Austriei, împreună cu regii Carol I al României și Alexandru I al Serbiei, inaugurează la Orșova (pe atunci în Austro-Ungaria) canalul navigabil de la Porțile de Fier. În zona dintre Baziaș și Turnu-Sverin, Dunărea era plină de cataracte și stânci, care îngreunau navigația. Primele lucrări au început în 1834 și s-au terminat abia în 1898.

Normanzii debarcă în Britania

28 septembrie 1866: Wilhelm Bastardul (care va deveni Wilhelm Cuceritorul) a debarcat cu o flotă de 600 de vase pe insula Marea Britanie în zona orașului Pevensey, declanșând cucerirea normandă a Angliei. Câteva săptămâni mai târziu, la 14 octombrie, a avut loc bătălia de la Hastings, unde normanzii i-au învins pe anglo-saxoni și l-au ucis pe regele lor, Harold. Cucerirea a schimbat limba și cultura engleză. În documentele oficiale, engleza veche a fost înlocuită cu latina. Sclavagismul a fost eliminat.

FOTO: WWW.REALITATEA.NET

Magic FM
always great music

magicfm.ro

Download on the App Store
GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:
- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

ROMÂNIA Newsweek

Nume, prenume .....
Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....
Localitate ..... Județ / Sector .....
Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPARĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament / Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		139lei	259lei	499lei
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		169lei	319lei	619lei
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	18lei	49lei	89lei	169lei

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

Bani de plastic avem. Dar dacă plasticul ar fi monedă?

La Carrefour **punem preț pe plastic**. La propriu și la figurat.
Folosit deștept, refolosit, reinventat.

Din 30 septembrie, extindem campania "Plata cu PET-ul" la nivel național. Dăm la schimb fructe și legume proaspete de la fermieri români. În limita PET-urilor goale de pe acasă.

"Plata cu PET-ul" face parte din programul **"Punem preț pe plastic"**,
un program original Carrefour.

Carrefour

Cu toții merităm ce e mai bun

punem preț pe plastic

un program dezvoltat de Carrefour

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2026

AVENTURA

SCORPIONUL

COLECȚIA SFINX

fondată în 1895 bpt serie nouă

COLECȚIA SFINX